

Bezoekadres:
Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

Postadres:
Postbus 13101
3507 LC Utrecht

088 - 022 50 00
info@odru.nl
www.odru.nl

kvk 55523544
btw NL85 1750 126 B01
iban NL35 BNGH 0285 1555 71

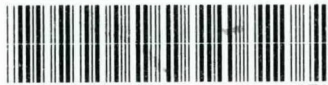
Aan de raad van de gemeente
Oudewater
Postbus 100
3420 DC Oudewater

Raad OW

17 APR. 2018

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.: <i>B&W/RBP</i>
B.V.O.:

18.007673

Registratiedatum: 17/04/2018
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

Utrecht, 12 april 2018

Ons kenmerk:
Behandeld door:

INT18.51010/ 2891
J. Post

VERZONDEN 12 APR. 2018

Onderwerp:

Jaarstukken ODRU 2017 en accountantsverklaring

Geachte Raad,

Met genoegen bieden wij u op grond van artikel 36 van de gemeenschappelijke regeling de Jaarstukken 2017 van Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU) aan. Net als vorig jaar kiezen we ervoor de jaarstukken in één document te bundelen, met extra aandacht voor opvallende projecten die speelden binnen onze eigenaargemeenten. Het jaarverslag 2017 is eveneens opgenomen op onze website www.odru.nl.

Toelichting

Het algemeen bestuur van ODRU heeft in zijn vergadering van 12 april de Jaarstukken 2017 vastgesteld. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de realisatie van de vooraf gestelde doelen en staan de vragen centraal: Wat hebben we bereikt, wat is er voor gedaan en wat heeft het gekost? In de jaarrekening wordt meer in financiële zin verantwoording afgelegd over het afgelopen jaar, zowel over de exploitatie als de balans.

ODRU sluit het jaar af met een positief resultaat van € 238.127 en is daarmee € 150.911 beter ten opzichte van de bijgestelde begroting 2017. Het positieve resultaat is ontstaan door diverse oorzaken, waaronder de extra bijdrage door de deelnemende gemeenten en overige opdrachtgevers als gevolg van extra uitgevoerde opdrachten. Daarnaast werd bespaard op de huisvestingskosten en kapitaallasten. Tot slot werd er niet-begrote aanvullende omzet gerealiseerd.

Bestemming resultaat

In de vergadering van het algemeen bestuur van 12 april 2018 is besloten, mede op advies van de accountant, controller en de auditcommissie, het positieve resultaat ad € 238.127 toe te voegen aan de bestemmingsreserve 'Uitvoering Koers'.

Tenslotte

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer J. Post, directeur van de Omgevingsdienst regio Utrecht, telefoon 088 0225000

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur Omgevingsdienst regio Utrecht,

Namens deze,
G.F. Naafs
voorzitter

bijlagen: Jaarstukken 2017 en accountantsverklaring
c.c. regievoerders

Jaarstukken 2017

JAARVERSLAG
JAARREKENING

OMGEVINGSDIENST REGIO UTRECHT

opgesteld door	Planning & Control & Communicatie
beoordeeld door	managementteam 13 maart 2018
besproken door	dagelijks bestuur 19 maart 2018
vastgesteld door	algemeen bestuur 12 april 2018

Baker Tilly Berk N.V.

voor
waarmerkingsdoeleinden

paraaf

datum

12/04/18

Inhoudsopgave

1	Toelichting op de jaarstukken	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Algemeen.....	5
1.3	Rechtmatigheid.....	5
1.4	Leeswijzer	6
DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING		7
2	Van het Algemeen Bestuur	7
3	Samen meer mogelijk maken	8
3.1	Terugblik 2017	8
3.2	Organisatiewijziging	8
3.3	Resultaten uit de bedrijfsvoering	8
3.4	Doorkijk naar 2018	9
4	Uitvoering Koers	10
4.1	Vorbereiding op de Omgevingswet	10
4.2	Programma #Omgevingsbewust toezicht.....	11
4.3	Toekomstscenario's en Robuustheid	12
4.4	Programma Nabijheid.....	13
4.5	Programma Processen.....	15
4.6	Programma Personeelsbeleid	16
4.6.1	Generatiepact	16
4.6.2	Young Professionals.....	17
4.6.3	Strategische personeelsplanning	17
5	Ondernemingsraad: samen komen we verder!	18
6	Financiële samenvatting	19
7	Regionale projecten.....	22
7.1	Asbestverdachte daken samen in beeld	22
7.2	Gelijk speelveld door landelijke aanpak ITH	22
7.3	Actuele kennis en kwaliteit staan voorop	23
7.4	De ODRU als adviseur bij het beschermen van de natuur	25
7.5	Illegale grondtoepassingen vind je samen	25
7.6	Jouw huis slimmer	26
7.7	Watertaken: Samen zorgen voor droge voeten.....	26
7.8	Geitenhouderijen en volksgezondheid	27

Baker Tilly Berk N.V.
voor
waarmerkingsdoeleinden

paraa

datum

12/04/18

8	Verantwoording per gemeente	28
8.1	Gemeente Bunnik	28
8.1.1	Odijk Het Burgje Archeologie	28
8.1.2	Vergunningverlener van de ODRU denkt mee met Vrumona	29
8.2	Gemeente De Bilt	31
8.2.1	Dataplace onderscheiden na advies van de ODRU over energiebesparing	31
8.2.2	Geluidsluw gevelplan Tolakkerweg	31
8.3	Gemeente De Ronde Venen	34
8.3.1	Al 25 jaar natuur- en milieueducatie bij De Woudreus	34
8.3.2	Buitentoezicht op grondstromen versterkt	35
8.4	Gemeente IJsselstein	37
8.4.1	Brandveiligheid zendmast in IJsselstein ter discussie	37
8.4.2	Opstellen geluidbelastingskaarten EU-richtlijn omgevingslawaaï	37
8.5	Gemeente Montfoort	40
8.5.1	Langlopende zaken afgerond	40
8.6	Gemeente Oudewater	42
8.6.1	Horeca: ondernemers informeren en handhaving voorkomen	42
8.7	Gemeente Renswoude	44
8.7.1	Overdracht brede milieutaken naar de ODRU	44
8.7.2	Fijnstofbeleid Renswoude	44
8.8	Gemeente Rhenen	46
8.8.1	Fipronilcrisis ook een lokaal probleem	46
8.8.2	Toezichthouder en vergunningverlener trekken samen op	46
8.9	Gemeente Stichtse Vecht	49
8.9.1	Hennep-opslag opgerold in Stichtse Vecht	49
8.9.2	Luisteren naar en met omwoners Ultrasonic	49
8.10	Gemeente Utrechtse Heuvelrug	52
8.11	Gemeente Veenendaal	54
8.11.1	De ODRU denkt al vroeg mee over energiebesparende maatregelen	54
8.11.2	Onderzoek invloed aanpassing Rondweg-Oost op de leefbaarheid	55
8.12	Gemeente Vianen	57
8.12.1	Schrijven van geschiedenis	57
8.13	Gemeente Wijk bij Duurstede	59
8.13.1	Markt van de Toekomst	59
8.14	Gemeente Woerden	61
8.14.1	Wonen zonder aardgas	61
8.14.2	Een grondwatermodel voor Woerden	61

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoeleinden

paraf

datum

12/04/18

8.15	Gemeente Zeist	63
8.15.1	Altijd oplettende collega's bij de ODRU	63
8.15.2	Austerlitz het Franse Kamp. Een legerkamp van Napoleon als verbindende factor	63
DEEL 2: VERPLICHTE PARAGRAFEN		66
9	Paragrafen	66
9.1	Treasury paragraaf / financiering	66
9.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	66
9.2.1	Weerstandsvermogen	66
9.2.2	Risicobeheersing	66
9.3	Financiële kengetallen	75
9.4	Bedrijfsvoering & personeel	76
9.4.1	Bedrijfsvoering	76
9.4.2	Personeel	76
9.4.3	Kengetallen strategische personeelsplanning	77
9.4.4	Arbeidsverzuim	78
9.4.5	Arbo / BHV	78
9.4.6	Beleidsvoornemen bedrijfsvoering	78
9.5	Overige Paragrafen	79
9.5.1	Planning & Control-cyclus	79
9.5.2	Grondbeleid	79
9.5.3	Lokale heffingen	79
9.5.4	Onderhoud kapitaalgoederen	79
DEEL 3: JAARREKENING		80
10	Overzicht van baten en lasten 2017	80
11	Toelichting op overzicht van baten en lasten 2017	81
11.1	Lasten	83
11.1.1	Directe personeelskosten	83
11.1.2	Indirecte personeelskosten	86
11.1.3	Bestuurskosten	87
11.1.4	Algemene kosten	87
11.1.5	Huisvestingskosten	87
11.1.6	Kapitaallasten	87
11.1.7	Milieutaakuitvoering	87
11.1.8	Diversen	87
11.1.9	Uitvoering Koers	87

Baker Tilly Berk N.V.
voor
waarmerkingsdoeleinden

paraaf

datum
12/04/18

11.2	Baten	88
11.2.1	Directe personele baten	88
11.2.2	Gemeentelijke bijdragen eigenaar gemeenten.....	88
11.2.3	Overige goederen en diensten	88
11.2.4	Milieutaakuitvoering.....	88
12	Balans per 31 december 2017	89
13	Toelichting op de balans.....	91
13.1	Vaste activa	91
13.1.1	Materiële vaste activa.....	91
13.1.2	Vlottende activa	91
13.2	Vaste passiva	92
13.2.1	Eigen vermogen.....	92
13.2.2	Voorzieningen.....	93
13.2.3	Vlottende passiva	94
13.2.4	Overlopende passiva	94
14	Waarderingsgrondslagen	95
14.1	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling.....	95
14.1.1	Investerings	95
14.1.2	Vorderingen	95
14.1.3	Kortlopende schulden	95
14.1.4	Resultaatbepaling	95
14.1.5	Resultaat.....	95
14.1.6	Vergelijkende cijfers 2016	95
15	Controleverklaring.....	96
	Bijlage 1 Urenverantwoording	100
	Bijlage 2 Kosten van externen.....	102
	Bijlage 3 Uitvoering Koers	104
	Bijlage 4 Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven 2017.....	106

Baker Tilly Berk N.V.
voor
waarmerkingsdoeleinden

paraaf

datum
12/04/18

1 Toelichting op de jaarstukken

1.1 Inleiding

De zorg voor een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving wordt telkens belangrijker en complexer. We zijn met steeds meer mensen. Zo voeren we de druk op het milieu, onze omgeving en elkaar continu verder op. De overheid moet keuzes maken hoe wij de openbare ruimte optimaal gebruiken. Tegelijkertijd wil zij ervoor zorgen dat onze kinderen in een gezonde omgeving opgroeien. Om lokale overheden hierbij te ondersteunen is een goede omgevingsdienst onmisbaar.

Wie zijn we en wat doen we?

Vijftien gemeenten in de provincie Utrecht hebben een deel van hun taken op het gebied van milieu en in een aantal gevallen bouw ondergebracht bij de Omgevingsdienst regio Utrecht; wij zijn daarmee een adviseur van en voor onze gemeenten. Ze maken gebruik van onze deskundigheid om de omgeving waarin wij wonen en werken nog veiliger, duurzamer en gezonder te maken.

De ODRU is een proactieve, klantgerichte kennisorganisatie. Onze experts werken in opdracht van de deelnemende gemeenten en trekken als een gelijkwaardige partner samen met hem op. De participerende gemeenten per 2017 zijn: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, IJsselstein, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist. Samen vormen zij de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Utrecht.

Ruim 140 vakspecialisten, variërend in leeftijd en achtergrond, ondersteunen gemeenten en andere samenwerkingsorganisaties, zoals de veiligheidsregio, de waterschappen en de GGD, bij de uitvoering van hun milieu- en omgevingstaken. Dat doen we met een breed aanbod van producten en diensten op het gebied van bodem, milieu-, bouw- en woningtoezicht, vergunningen en meldingen, geluid en lucht, natuur- en milieueducatie, ruimtelijke ordening, klimaat, energie en duurzaamheid. Onze dienstverlening bestaat uit vergunningverlening, toezicht en handhaving en het beschikbaar stellen van expertise en advies. Daarbij horen ook de vier centra voor Natuur- en Duurzaamheidscommunicatie in Maarssen, Wilnis, Woerden en Zeist.

Onze missie

Samen met onze gemeenten werken we aan een veilige, duurzame en gezonde fysieke leefomgeving voor onze inwoners en bedrijven. Dit doen we op een maatschappelijk bewuste manier. Wij willen initiatieven voor bedrijven en inwoners mogelijk maken, vanuit onze kernwaarden dichtbij, anticiperend, objectief, maatschappelijk bewust, samen en deskundig.

1.2 Algemeen

De Gemeenschappelijke Regeling van de ODRU bepaalt in artikel 36 dat het algemeen bestuur (AB) de jaarstukken, voorzien van een controleverklaring, uiterlijk op 1 juli vaststelt. Na vaststelling stuurt het dagelijks bestuur (DB) binnen veertien dagen de jaarstukken naar de raden van de eigenaar gemeenten en Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht. De datum van vaststelling van de jaarstukken 2017 is gepland op 12 april 2018.

Met ingang van 19 juni 2012 is de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Utrecht ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 55523544 met als rechtsvorm: Publiekrechtelijke rechtspersoon; Openbaar Lichaam op basis van gemeenschappelijke regeling.

1.3 Rechtmatigheid

De accountant heeft de jaarrekening gecontroleerd op getrouwheid en rechtmatigheid. Dit gebeurt conform het controleprotocol dat door het AB op 28 september 2017 is vastgesteld en conform de

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 5 van 106

voor
Waterschapsdoelinden

paraaf

datum
12/04/18

richtlijnen van de verslagleggingsregels Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In november 2017 voerde de accountant de interim-controle uit. De uitkomsten zijn uitgewerkt in de managementletter en op 14 december 2017 is het DB hierover geïnformeerd. Het AB heeft uit zijn midden een Auditcommissie aangewezen.

Het reglement van de Auditcommissie is op 16 april 2015 vastgesteld. De Auditcommissie adviseert het AB over onder andere de jaarstukken. De Auditcommissie speelt eveneens een rol bij verbeteringen in sturing en opzet van de financiële bedrijfsvoering.

1.4 Leeswijzer

De jaarstukken 2017 bestaan uit drie onderdelen: de programmaverantwoording, de verplichte paragrafen en de jaarrekening (artikel 24 lid 1 BBV). De programmaverantwoording en de paragrafen vormen samen het jaarverslag. De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de toelichting, de balans en de toelichting en bijlagen.

In hoofdstuk 2 tot en met 8, de programmaverantwoording, komt de algemene samenvatting over 2017 van de directie en het bestuur aan bod, gevolgd door de financiële samenvatting over 2017. Vervolgens gaan we inhoudelijk in op gerealiseerde projecten en op de uitvoering van de Strategische Koers 2015-2018. Daarna volgt per gemeente een uitwerking van diverse projecten en cijfers (DVO, UVP en afname producten en diensten) en voorbeelden van uitgevoerde projecten.

Hoofdstuk 9 bestaat uit de verplichte paragrafen met verantwoordingsinformatie die zijn voorgeschreven in artikel 9 van de BBV. In hoofdstuk 10 (en verder) staat de jaarrekening, de verantwoording van en toelichting op het financiële beleid. De jaarstukken worden afgesloten met de goedkeurende controleverklaring van de accountant en de bijlagen.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOR
Pagina 6 | 106
waarmerkingdoeleinden
akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING

2 Van het algemeen bestuur

Aan de slag in 2017 betekende voor het bestuur ingeslagen wegen voortzetten en resultaten borgen. Wet- en regelgeving veranderen en soms is het tijd om in bestaande stukken begrippen, omschrijvingen en functiebenamingen te actualiseren. Het algemeen bestuur stelde in 2017 daarom een pakket aan (financiële) verordeningen en statuten vast, zodat de organisatie up-to-date kon blijven. Ook werd de geactualiseerde Producten- en Dienstencatalogus, PDC 3.0, vastgesteld.

Gemeenteraden lieten hun stem horen bij het opstellen van de begroting. In de gemeenschappelijke regeling van de ODRU is vastgelegd dat zij hun visie op de kadernota (de basis van de begroting), de begroting en de begrotingswijziging kunnen geven. In juni 2017 stelde het algemeen bestuur de begrotingswijziging 2017 en de begroting 2018 vast. Zij hield hierbij rekening met de visies van de gemeenteraden, in december 2017 met de kadernota 2019. Bij het vaststellen van deze documenten zijn wij geadviseerd door de Auditcommissie, bestaande uit drie leden van het algemeen bestuur: de heer A. Goldhoorn (voorzitter), de heer G. Boonzaaijer en de heer H. Marchal.

Voortgaan op de ingeslagen weg betekent ook kennis onderhoud. Om te blijven voldoen aan de kwaliteitscriteria investeerden we wederom in kennis van de medewerkers. Daarnaast deelden we met de regievoerders van de gemeenten kennis over actuele thema's als omgevingswet en natuurbeschermingswet en voerden we het gesprek over hoe we samen kunnen optrekken en leren van elkaar. Ook de samenwerking met de provincie kwam daarbij aan de orde. Door het regievoerdersoverleg te gebruiken als ontmoetingsmoment kunnen de regievoerders op diverse thema's makkelijker samenwerken. De regievoerders hebben voor de ODRU een belangrijke rol bij het vertolken van de gemeentelijke doelen. Hierdoor is het makkelijker om te blijven werken aan verbetering van de dienstverlening en het afstemmen op wat er leeft en nodig is.

Wat we leerden over de overdracht van taken en de samenwerking tussen gemeenten en de ODRU legde het algemeen bestuur vast in de notities 'Uitgangspunten huisvesting ODRU' en 'Randvoorwaarden overdracht taken aan de ODRU'. Hierbij is tevens kennis genomen van het 'Draaiboek overdracht taken'. Op deze manier liggen afspraken duurzaam vast.

De leden van het dagelijks bestuur waren ook actief betrokken bij de voortgang van de koersprogramma's. Het dagelijks bestuur bestaat uit de heer G.F. Naafs (voorzitter), mevrouw J.F.M. Hollander, de heer E.R.M. Balemans, de heer S. Jansen en mevrouw P.J. van Hartskamp-de Jong. 2017 kenmerkte zich door gestaag samen stappen vooruit zetten. Portefeuillehouder mevrouw Hollander verwoordde dit tijdens een medewerkersbijeenkomst in december: *"De koers is ontstaan vanuit de wens de organisatie verder te ontwikkelen. Daar is door jullie hard aan gewerkt. Nieuwe wetgeving vraagt niet alleen om robuustheid van de organisatie, maar ook om flexibiliteit. Juist dan is nabijheid, zowel voor gemeenten als voor bedrijven, erg belangrijk. En dat lukt jullie steeds beter. Gemeenten zijn daar tevreden over. Ook bij het AB is het vertrouwen groot; we zijn op koers én op stoom."*

We hebben er dan ook alle vertrouwen in dat we met de programma's en projecten in 2018 nog meer kunnen oogsten. En vooral dat we in de dagelijkse uitvoering met elkaar een duurzame gezonde leefomgeving mogelijk maken voor burgers en bedrijven.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoelinden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

3 Samen meer mogelijk maken

3.1 Terugblik 2017

In 2015 stelde het algemeen bestuur de strategische koers 'Samen bouwen aan de ODRU 2015-2018' vast. Het afgelopen jaar kwam de uitvoering van onze Koers op gang. We willen de kwaliteit van onze dienstverlening aantoonbaar verbeteren en voorbereid zijn op de nabije toekomst. In 2016 hebben we daarvoor verschillende verbeterprogramma's opgezet die in 2017 de eerste resultaten opleverden. In het vervolg van dit jaarverslag leest u hier meer over. Bij het opzetten van de verbeterprogramma's merkten we dat onze organisatie de gewenste verbeteringen onvoldoende kon ondersteunen. In 2017 hebben we daarom een organisatiewijziging doorgevoerd om de organisatie eenvoudiger, slagvaardiger en wendbaarder te maken.

Alle programma's dragen bij aan een hogere kwaliteit van onze dienstverlening. Dit doen we volgens ons leidend principe: wij spannen ons in om initiatieven van bedrijven en inwoners mogelijk te maken. Dit principe beschrijft, vanuit zes kernwaarden, de basishouding die alle medewerkers uitdragen. Het gaat over 'nabijheid' en 'samen', over het kennen en benutten van de 'couleur locale'.

3.2 Organisatiewijziging

De ODRU is in 2012 ontstaan na een fusie van de milieudiensten Noord-West Utrecht en Zuid-Oost Utrecht. In 2013 bracht de gemeente IJsselstein haar bouwtaken onder bij de ODRU. Na een financieel moeilijk 2013 is in 2014 een reorganisatie doorgevoerd. Hierbij zijn de overhead en het management flink verkleind. Sinds die tijd hebben we met elkaar (bestuur, gemeenten, ODRU) een strategische koers vastgesteld en bouwen we samen aan de toekomst. Nu de ODRU zich verder ontwikkelt, en de gemeenten meer taken aan ons overdragen, streven we naar een interne besturing en structuur die past bij een professionele organisatie van 200 medewerkers (in dienst en inhuur). Centraal staat dat de professionals zelfstandig hun eigen werk organiseren. In de structuur streven we naar eenvoud, in de vorm van vier afdelingen, stafteams en een managementteam. Regiokringen geven ondersteuning om de nabijheid bij onze gemeenten te borgen.

Deze organisatiewijziging is in 2017, met ondersteuning van de Ondernemingsraad, doorgevoerd. De personele gevolgen beperkten zich tot enkele managementposities en zijn opgevangen conform het bestaande Sociaal Statuut. Per 1 januari 2018 zijn de nieuwe coördinatoren benoemd. In het voorjaar van 2018 worden de drie openstaande managementposities ingevuld.

De organisatiewijziging heeft tot doel om slagvaardig en wendbaar te sturen op verbetering van de kwaliteit van onze dienstverlening en voorbereid te zijn op de nabije toekomst, waarin de Omgevingswet en mogelijke verdere overdracht van taken op de agenda staan.

3.3 Resultaten uit de bedrijfsvoering

In 2017 hebben we, in overleg met de Auditcommissie van het Algemeen Bestuur, onze managementrapportages uitgebreid. Het bestuur was al tevreden over de transparante informatievoorziening. In de nieuwe rapportages is meer informatie opgenomen over productie en andere KPI's en is de weergave verder verbeterd.

Als gevolg van het eerder ontwikkelde strategische personeelsbeleid is de strategische personeelsplanning vast onderdeel geworden van de Planning & Control-cyclus. Als start van ons nieuwe Young Professionals-programma zijn elf jonge collega's begonnen bij de ODRU.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
voor
waarmee de doelstellingen
Akkoord secretaris:
paraaf
datum
12/04/18

Als onderdeel van onze duurzame missie namen we in 2017 nieuwe, duurzame dienstauto's in gebruik. In de IT zijn diverse verbeteringen doorgevoerd in workflows, informatiebeveiliging, software-updates en werkplekken.

Door de interne bedrijfsvoering van de ODRU kunnen we de primaire processen zo effectief en efficiënt mogelijk uitvoeren. Het team bedrijfsvoering is in 2016, als onderdeel van de hiervoor genoemde organisatiewijziging, opgesplitst in de onderdelen bestuursondersteuning, staf en bedrijfsbureau. In 2017 zagen we hiervan de eerste resultaten. De aansturing is verbeterd en we trekken meer op in werkbare kleinere eenheden. Om de advisering te verbeteren, startte de staf in 2016 met een scholingstraject. Dit bouwden we 2017 uit om de samenwerking binnen de staf verder te verbeteren. Eind 2017 hadden staf en MT een gezamenlijke sessie om hun samenwerking te optimaliseren. In 2018 geven we het gezamenlijk optrekken van staf en MT verder vorm.

3.4 Doorkijk naar 2018

In maart 2018 waren er verkiezingen voor de gemeenteraden van onze vijftien gemeenten. Er komt een nieuw Algemeen Bestuur, dat een nieuw Dagelijks Bestuur kiest. Het scheidende Algemeen Bestuur zorgt voor een overdrachtdossier aan het nieuwe bestuur. We zorgen als organisatie samen met de regievoerders voor een goede inwerktijd van de nieuwe bestuurders van de ODRU en voor het juist informeren van de nieuwe gemeenteraden over de ODRU.

Het nieuwe Algemeen Bestuur stelt in 2018 een Koers voor 2019-2022 vast. De organisatie zorgt, samen met onze gemeenten, dat de ingezette Koers 2015-2018 verdere resultaten laat zien. Samengevat komt dit neer op vier speerpunten:

1. Wij laten een aantoonbare verbetering van onze dienstverlening zien door onze werkprocessen te versimpelen, klantgerichter en efficiënter te maken en door onze nabijheid bij de gemeenten te verbeteren. Dit wordt gemeten door de Effectenkaart die we dit jaar als pilot bij drie gemeenten testen.
2. Wij zijn voorbereid op de nabije toekomst. Naast het programma, waarmee we de Omgevingswet voorbereiden, werken we aan vergroting van onze robuustheid en het opvangen van de groei. Zo bereiden we ons voor op de overdracht van bouwtaken voor de gemeente De Ronde Venen. Ook organiseren we de dienstverlening voor de nieuwe gemeente Vijfherenlanden, die naar verwachting op 1 januari start.
3. De nieuwe organisatie functioneert volgens plan.
4. We brengen de strategische functie Informatiemanagement op een hoger plan. Dit met het oog op de Omgevingswet en het toenemende belang van informatievoorziening voor gemeenten, inwoners en bedrijven.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 9 van 106

voor
waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

4 Uitvoering Koers

In 2017 hebben we hard gewerkt aan het verbeteren van onze dienstverlening en we bereiden ons voor op de toekomst. Dit doen we via de programma's Omgevingswet, #Omgevingsbewust toezicht, Nabijheid, Processen en Personeelsbeleid. Deze programma's komen voort uit de Koers, hieronder leest u de resultaten. De financiële verantwoording vindt u in bijlage 3.

4.1 Voorbereiding op de Omgevingswet

In de Omgevingswet voegt de overheid alle regelgeving over de fysieke leefomgeving samen. De wet vraagt overheden om te denken vanuit burgers en bedrijven en lokale overheden krijgen meer ruimte voor eigen beleid. De omgevingsdiensten hebben hiervoor de informatie en kennis in huis. De kunst is om dit op de juiste wijze, het juiste tempo en met de juiste boodschap in te brengen. De Omgevingswet zeg hier niets over, maar het is wel de kern van het programma Omgevingswet van de ODRU.

Initiatieven van burgers en bedrijven mogelijk maken, is een basisgedachte van de nieuwe wet. Informatie wordt digitaal beter ontsloten en, als een vergunning nog nodig is, kan deze worden aangevraagd bij één loket van alle overheden. De verwachting is dat de wet in 2021 in werking treedt. Gemeenten staan voor de opgave om onder andere een omgevingsvisie en -plan op te stellen, waarin zij hun lokale kaders stellen en minder vergunningen nodig zijn. Dit brengt ook voor de ODRU veel veranderingen met zich mee. Denk aan hoe we (samen)werken, welke kennis nodig is en wat het effect is op de uitvoerbaarheid van gemeentelijke kaders. Om voorbereid te zijn op de grote veranderingen in 2021, vormde de ODRU in 2017 een programmateam. Vanuit gemeente De Bilt is een programmamedewerker aangesloten, die ondersteunt bij diverse werkzaamheden. De programmateamleden hebben ieder een eigen project om ons en onze gemeenten voor te bereiden op de Omgevingswet:

- Verschuiving van taken. De bodemtaken gaan bijvoorbeeld over van provincie naar gemeenten.
- Omgevingsvisie en -plan.
- Informatievoorziening: het 'Digitaal stelsel Omgevingswet' verandert de informatievoorziening aan bedrijven en inwoners.
- Kennis en Vaardigheden: gericht op medewerkers van de ODRU.

Wij besloten dat leren denken in de geest van de Omgevingswet een basis is in de voorbereidingstijd. In 2017 volgde het programmateam, met een groep van tien collega's uit de breedte van de organisatie, een driedaagse training. Belangrijkste les: Ga in gesprek met gemeenten en andere partners over wat de Omgevingswet van ons samen vraagt, ook als je nog niet precies weet hoe het werkt. Dan kunnen we leren van elkaar, elkaar inspireren, ervaringen delen, meedenken. Dat is een flinke stap voor collega's die gewend zijn te denken vanuit een normatief kader.

Rol en positie gedeeld en transparant

Eén van de doelen van het programma Omgevingswet is het samen bepalen van de veranderende rol en positie van de ODRU. In de trajecten waar gemeenten werken aan een visie of plan, leveren wij naar behoefte input en controleren we regelmatig hoe onze bijdrage uitwerkt. Dat is een lang proces waarin we elkaar scherp houden. Zo weten we in 2021 weten welke vorm van samenwerking past tussen gemeenten en de ODRU en hoe onze kennis kan bijdragen aan initiatieven in de leefomgeving en het toezicht in de dagelijkse praktijk.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOR
Pagina 10 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

Wij zijn blij met de actieve rol van ons bestuur en de opdracht om ons voor te bereiden. Wij voeren de opdracht graag voor en met onze gemeenten uit. Maar hoe is onze rol ten opzichte van de provincie? In de tweede helft van het jaar voerden we een opbouwend gesprek met regievoerders, bestuurders en partners over onze huidige rol en positie, ook in deze jaren van voorbereiding op de wet.

De ODRU is geen vertegenwoordiger van gemeenten richting de provincie of andersom. De ODRU faciliteert voor haar gemeenten en is één van de gesprekspartners. De brief aan de provincie met het gedeelde standpunt van alle gemeenten bezegelt ons gesprek van de afgelopen tijd.

Impact in het vizier

Het thema voor 2017 was verkenning: van partners, regelgeving en lopende initiatieven. Wij hebben nu een beeld van het speelveld en zijn bij veel organisaties in beeld. Dat levert wat op! Het thema Omgevingswet staat op de kaart, net als de rol van de omgevingsdienst daarin. Nu gaan we een stap verder. Om de kansen en mogelijkheden van de wet te benutten, is ook een spannender gesprek nodig. En elkaar uitdagen om echte keuzes te maken. De Omgevingswetdag was een mooie start. Denk aan het eerste gesprek over één-loket-gedachte en gebiedsoverschrijdende thema's. In 2018 willen we ons elk geval verdiepen op inhoud, maar ook in relaties en proces.

4.2 #Omgevingsbewust toezicht

De strategische stip van het programma #Omgevingsbewust toezicht blijkt uit de naam: de transformatie van taakgericht toezicht naar Omgevingsbewust toezicht. De # symboliseert dat we hierbij volledig worden ondersteund door digitale tools. Binnen het programma werkten we het afgelopen jaar hard aan deze verandering en bereikten we al mooie resultaten.

Samen naar één Piketregeling voor asbest en bouwconstructies

In 2017 onderzochten we de mogelijkheden van een gezamenlijke piketregeling voor asbest en bouwconstructies. Uit gesprekken met collega's van openbare orde en veiligheid bleek dat gemeenten het zeer op prijs stellen als de ODRU ze van deze taak ontlast. Ons werd gevraagd om, voor de gemeenten die hieraan willen deelnemen, deze piketregeling in te richten en te bemensen met ODRU-medewerkers. Om dit mogelijk te maken, gaf het AB tijdens haar vergadering van 14 december 2017 de opdracht aan de ODRU. In 2018 vullen we deze regeling verder in.

Inspecteurs kijken meer Omgevingsbreed / bewust

Voorheen controleerden onze inspecteurs bedrijven op basis van een vaste lijst met aandachtspunten. Afgelopen jaar gebeurde dat vanuit een bredere blik. Ook los van de lijstjes zijn we steeds scherper op het signaleren van afwijkingen. Als iets niet binnen ons eigen domein past, zoals het bouwen op een plek waar dat niet mag of het kappen van een boom zonder vergunning, dan signaleren we dit **toch en betrekken we de juiste collega's er bij**. We proberen zoveel mogelijk controles te combineren. Zo gingen we steeds vaker op pad met bijvoorbeeld gemeentelijke bouwtoezichthouders of controleurs van veiligheidsregio's, of de RUD.

Inspectieview voorbereid

Door middel van het landelijke systeem Inspectieview, van de Inspectie Leefomgeving en Transport, kunnen alle omgevingsdiensten en landelijke partijen, zoals Openbaar Ministerie, Inspectiediensten en Politie, informatie delen. Dit verbetert de samenwerking met onze partners en de slagkracht van toezicht en handhaving. In 2017 hebben wij de aansluiting van de ODRU bij Inspectieview voorbereid en sinds februari 2018 is het in werking.

Gesprek over besparing op energie is inmiddels ingebed in de integrale controles

Bij elke bedrijfscontrole adviseren we over energiebesparing. Dit sluit naadloos aan bij de rol van de omgevingsbewuste toezichthouder.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 14906

waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris

paraf

datum

12/04/18

Nieuwe bedrijfskleding

In 2017 kregen alle toezichthouders nieuwe bedrijfskleding. Hiermee borgen we de zichtbaarheid van toezichthouders tijdens controles.

4.3 Toekomstscenario's en Robuustheid

Het programma Toekomstscenario's en Robuustheid:

- faciliteert de overdracht van bouwtaken door gemeenten aan de ODRU;
- faciliteert de overdracht van de witte vlekken bij basistaken en Wabo-milieutaken;
- vergroot de robuustheid;
- brengt de gevolgen van de stapsgewijze groei van de ODRU in beeld.

Afgelopen jaar werkten we dit in verschillende projecten uit.

Overzicht basistaken BOR, Wabo-milieutaken en taken kwaliteitscriteria

We onderzochten voor elke aangesloten gemeente in hoeverre de basistaken en Wabo-milieutaken zijn overgebracht naar de ODRU, welke taken wettelijk moeten worden overgebracht en waar we dit kunnen faciliteren. Ook bekeek de werkgroep of de ODRU voldoende robuust (massa en kwaliteit) is om de taak uit te voeren, volgens de criteria van ODRU's koersdocument 2015-2018. Dit houdt in dat voldoende mensen met de juiste kennis beschikbaar zijn. We hebben onder andere voor gemeenten een interactief bestand gemaakt, waarin het bovenstaande op een gebruiksvriendelijke manier in kaart is gebracht.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 12 | 106
waarmarkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

Nu is zichtbaar welke wettelijk verplichte taken alsnog naar de ODRU moeten worden overgebracht en waar nog 'witte vlekken' zijn (Wabo milieu-niet wettelijk). Ook geeft het de gemeente inzicht voor welke taken zij robuust moet zijn.

Startgesprekken Overdracht van taken

Over de taken die uit dit overzicht voortkwamen, voerden we startgesprekken met gemeenten.
Conclusie: de (meeste) gemeenten brengen de wettelijke BOR-taken, zoals de asbesttaken, over naar de ODRU.

Samenwerking

We maakten een overzicht van partnerorganisaties met wie wij (kunnen) samenwerken om ODRU's robuustheid te bewerkstelligen en te vergroten.

Overdracht bouwtaken gemeente De Ronde Venen: gezamenlijk Plan van Aanpak en inrichting stuurgroep

Samen met de gemeente De Ronde Venen stelden we een plan van aanpak op voor overdracht van bouwtaken in 2018. Hierin staat welke projecten nodig zijn voor een gedegen overdracht, waarbij **systemen samenwerken, risico's worden gekwantificeerd** en de meekomende medewerkers bij de ODRU hun plek vinden. In een stuurgroep vond ambtelijke en bestuurlijke afstemming plaats.

Robuustheid: overgedragen taken door gemeente Renswoude

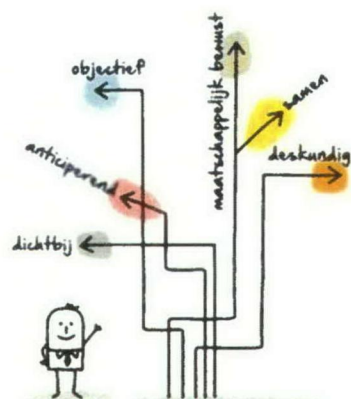
Samen met de gemeente Renswoude hebben we in 2017 een voorbereidend project succesvol afgerond. Vanaf 2018 heeft Renswoude alle Wabo-milieutaken ondergebracht bij de ODRU. Een deel werd al door de ODRU uitgevoerd. Na overdracht zijn ook bijvoorbeeld de asbesttaken en vuurwerk bij de ODRU geborgd, evenals andere taken die voorheen door de gemeente werden uitgevoerd.

4.4 Programma Nabijheid

Borging in de uitvoering andere programma's

In lijn met de ontwikkeling van onze organisatie verandert de manier waarop de ODRU 'de dingen doet'. In 2017 speelden onze kernwaarden (objectief, anticiperend, dichtbij, maatschappelijk bewust, samen, deskundig) daarin een belangrijke rol. Door steeds de verbinding te leggen met de ontwikkelingen binnen de ODRU, borgen we de aandacht voor onze nabijheid met gemeenten en zichtbaarheid voor medewerkers én gemeenten.

Aan de 'voorkant van de verandering' (in de uitvoering OO-programma's) borgen we onze kernwaarden. Zo ontstond een vliegwiel, dat de veranderkracht uit de andere OO-programma's gebruikt om het programma Nabijheid te realiseren. Vanuit het programma vestigen we in de OO-bijeenkomsten en in de contacten met de medewerkers doorlopend de aandacht op het principe Nabijheid en deze waarden.

Organisatieontwikkeling met Leidende coalitie

Onze omgeving verandert en de ODRU en haar medewerkers veranderen mee. Dat doen we met ons leidend principe: wij willen initiatieven voor bedrijven en inwoners mogelijk maken, vanuit onze kernwaarden. Om ons daarbij te helpen, neemt een groep enthousiaste medewerkers uit de breedte van de organisatie het voortouw: *de Leidende coalitie*.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOR
Pagina 13 | 106
waarmarkingsdoelinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

Denkend vanuit de kernwaarden zet de Leidende coalitie zich in om de organisatieverandering vorm te geven en uit te dragen. Ook voor hun eigen afdeling zijn **deze collega's** de ambassadeurs van de verandering. Samen bespreken ze hoe ze hun ambassadeurschap invullen, waar ze tegenaan lopen en wat ze als ambassadeurs nodig hebben om volgende stappen te zetten. Het uiteindelijke doel is om de kernwaarden vanzelfsprekend te laten zijn in ons denken en ons doen. Zo werken we stap voor stap aan de organisatieverandering.

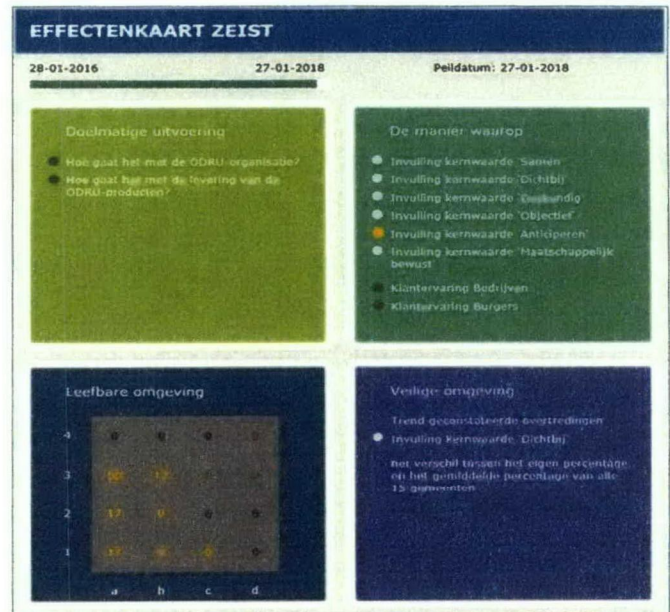

DE COLLEGA'S VAN DE LEIDENDE COALITIE

Effectenkaart

De Effectenkaart toont in welke mate de ODRU, en daarmee de gemeenten, succesvol is in het realiseren van doelstellingen. De kaart is een visuele presentatie van de indicatoren, ken- en stuurgetallen. Dit varieert van de kwaliteit van de ODRU-dienstverlening (tevredenheid van inwoners, bedrijven en gemeenten) tot het realiseren van maatschappelijke effecten. Omdat de gemeenten eigenaar zijn van de ODRU geeft de kaart ook informatie over de ODRU-organisatie. Daarmee kan de ODRU zelf, en/of samen met de gemeenten, bijsturen of anders prioriteren en zo de resultaten verbeteren. Naast informatiebron voor gemeenten is de Effectenkaart dus ook een startpunt voor kwaliteitsverbetering.

Veel van de informatie komt uit de eigen systemen van de ODRU. We werken hard om deze informatie op de kaart te tonen.

De gestructureerde meting van de kwaliteit van dienstverlening is nieuw voor de ODRU. Hiervoor zijn we afhankelijk van inwoners, bedrijven en gemeenten. Daarom zijn we op 15 februari 2018 gestart met een pilot om te testen en ervaring op te doen en om de klantervaring binnen de gemeenten De Ronde Venen, Veenendaal en Zeist te meten. De pilot hoort bij de introductie van de Effectenkaart voor onze vijftien gemeenten.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
 waarnemer kmg
 Pagina 11 van 96

Akkoord secretaris:

paraaf

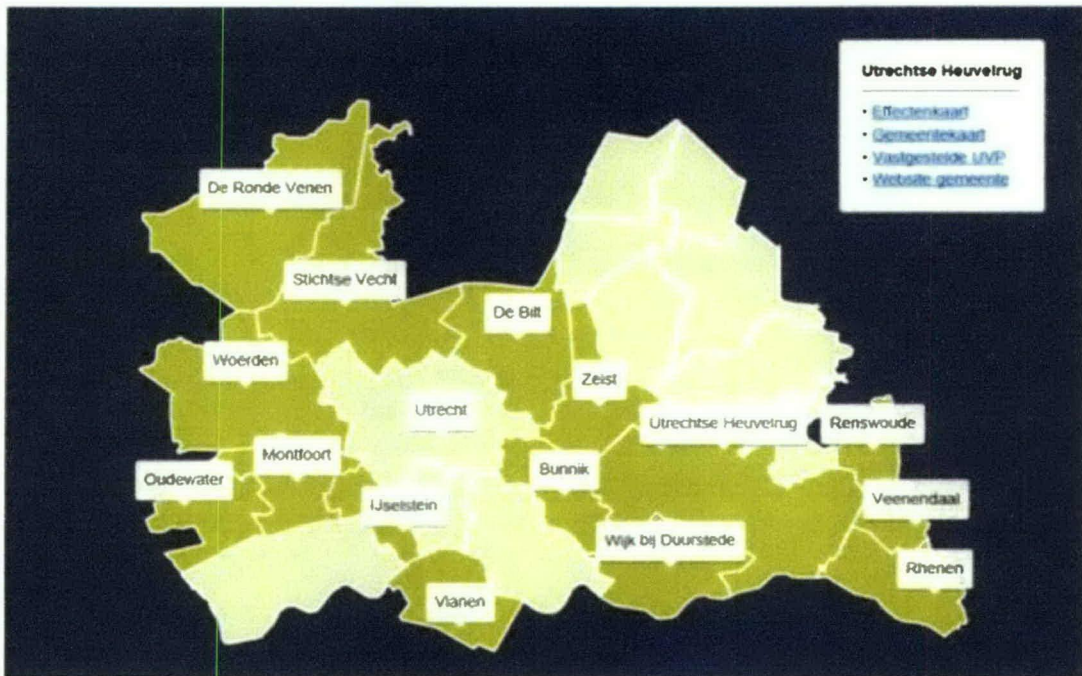
datum

12/04/18

Nabijheid – Gemeentekaarten

De nabijheid vergroten we onder meer door meer kennis van de 'couleur locale'. Door goed te weten wat er speelt in een gemeente kunnen we onze dienstverlening beter afstemmen. De gemeentekaarten, keukentafelsessies en regiokringen zijn hulpmiddelen om deze lokale kennis te vergroten.

In 2017 completeerden we het hulpmiddel gemeentekaart voor onze vijftien gemeenten. Voor ODRU-medewerkers is dit een eenvoudige manier om informatie en vooral lokale kennis te bekijken en te delen. Op de intranetwebsite van de ODRU staat een mooie tool met per gemeente de Effectenkaart, gemeentekaart, vastgestelde UVP (uitvoeringsprogramma) en website. Deze kaarten bevatten de kenmerken, aandachtspunten en wensen van de gemeenten. Zo hebben alle ODRU-medewerkers op een snelle en eenduidige manier lokaal inzicht en kunnen zij hun dienstverlening verbeteren.

4.5 Programma Processen

Met het programma Processen willen we onze hoofdprocessen doorlichten en verbeteren. Uit de analyse en het concept herontwerp bleek eerder welke acties nodig zijn om ons Wabo-proces eenduidig en efficiënter te maken:

- Het uniformeren van het procesdeel vooroverleg (intern en met gemeenten/initiatiefnemer).
- Het uniformeren van de drie processoren Wabo-Milieu, ROM en Bouwen.

Het doel hiervan is om de doorlooptijden te verkorten, de communicatie met onze gemeenten te verduidelijken en te vergroten en de kwaliteitsbeleving van inwoners, bedrijven en gemeenten te vergroten.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
waarmee de beleiden

paraaf

datum

12/04/18

Eén proces als basis

Voor drie vergelijkbare taakvelden bestonden drie verschillende processen. In september herijkten we het programma, waarbij we de nadruk legden op het herontwerpen van één van de processen, het Wabo-Bouwproces. Als dit is geoptimaliseerd, kan dit dienen als basis voor de Wabo-Milieuvergunningverlening en Wabo-ROM.

De projectgroep leverde op 23 november 2017, mede door de inzet van een groot aantal collega's, een gedragen nieuw Wabo-Bouwprocesschema op. Hierin staan minder overdrachtsmomenten, zijn taken en activiteiten ondubbeld en gebruiken we een eenduidige terminologie (intern en extern). Inmiddels zijn ook de processchema's voor Wabo-Milieu en ROM opgeleverd.

In 2018 moeten deze processen worden geïmplementeerd en geborgd in de organisatie en in de samenwerking met onze gemeenten. Ook worden de hoofdprocessen voor Expertise & Advies opnieuw opgezet en geïmplementeerd.

4.6 Programma personeelsbeleid

Het doel van het programma Personeelsbeleid was het ontwikkelen van een strategisch personeelsbeleid en de daarbij horende instrumenten. Eind 2016 brachten we eerst alle kengetallen van de ODRU in beeld en maakten we een analyse van het personeelsbestand. Hieruit bleek een lage mobiliteit (doorstroom en uitstroom) in combinatie met een stijgende gemiddelde leeftijd. Bij ongewijzigd beleid zou dit op de lange termijn de vitaliteit van de organisatie in gevaar kunnen brengen. Daarom stelde HRM strategische doelen en werkten zij deze doelen in de loop van 2017 verder uit tot toepasbare HR-instrumenten. Na het halen van diverse succesvolle deelresultaten (waarover hieronder meer), werd het programma Personeelsbeleid medio 2017 onderdeel van het reguliere werkproces van HRM.

HRM rapporteert jaarlijks over vijf kritieke prestatie indicatoren (KPI's). De exacte uitwerking hiervan is te lezen in paragraaf 9.3 van dit jaarverslag.

4.6.1 Generatiepact

Een deel van de aanpak is de ontwikkeling van een generatiepact om ruimte te maken voor verjonging. Via een aantrekkelijke regeling kan de oudere generatie binnen de ODRU een 'stapje terug' doen met gebruik van een aantrekkelijke regeling. Eind maart 2017 stelden we de regeling generatiepact vast en in september meldden de eerste deelnemers zich. Inmiddels kunnen we, met negen deelnemers eind 2017, spreken van een succesvolle regeling.

Het generatiepact is een aanvulling op het beleid van verjonging (zie ook Young Professionals). Het generatiepact is een tijdelijke regeling en loopt tot 1 januari 2020.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
voor _____
waarmede ik eindig de
Akkoord secretaris:
paragraaf _____ datum
12/04/18

4.6.2 Young Professionals

In 2017 hebben we ook actief ingezet op het aantrekken van schoolverlaters in ons Young Professionals-programma. Na een enthousiaste wervingscampagne zijn in september 2017 elf jongeren (jonger dan 30 jaar) aangenomen op verschillende plekken binnen de organisatie. Alle Young Professionals volgen een begeleidingsprogramma waarna ze na twee jaar kunnen instromen en een vaste aanstelling krijgen. Een score van elf jonge werknemers is een groot succes!

In het kader van de totale mobiliteitsbevordering binnen de ODRU vullen het Young Professionals-programma en het generatiepact elkaar aan.

4.6.3 Strategische personeelsplanning

De ODRU wil adequaat reageren op ontwikkelingen en voldoen aan toekomstige behoeften van haar gemeenten. Daarom wil de ODRU bijtijds beschikken over mensen met de juiste kwalificaties. Binnen het programma Personeelsbeleid hebben we begin 2017 een strategische personeelsplanning ontwikkeld. Jaarlijks blikken we vooruit en schatten we in wat de ideale (vaste) bezetting over twee jaar moet zijn. Zo kunnen we tijdig schakelen en aan alle gemeentelijke vragen voldoen. Een belangrijk instrument, waarmee we onze strategische doelen kunnen realiseren. Het instrument is twee keer per jaar onderdeel van de interne Planning & Control-cyclus.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
voor
waarmerkingsdoeleinden
Pagina 17 | 106
paraf. Akkoord secretaris: datum

12/04/18

5 Ondernemingsraad: samen komen we verder!

2017 stond in het teken van de organisatiewijziging binnen de ODRU. De ondernemingsraad (OR) had hierin een belangrijke adviesrol, bijvoorbeeld bij het opdelen van de organisatiewijziging in twee stappen. Op advies van de OR besteedde de ODRU aandacht aan een betere informatievoorziening en de invulling van de nieuwe functie van coördinator. De OR is bij de organisatiewijziging actief betrokken bij de selectie van de nieuwe afdelingshoofden. Ook brachten we adviezen uit over onder andere vervanging van de laptops, integriteitsbeleid en het fundament voor het 'nieuwe beoordelen'.

Bij de adviestrajecten gaven OR-medewerkers waardevolle input en werkten we op een constructieve manier samen met de directie. Samen komen we verder!

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 106

waarmerkingseleiden

paraaf

datum

12/04/18

6 Financiële samenvatting

De ODRU sloot het jaar 2017 af met een positief resultaat van € 238.127. Dit resultaat is € 150.911 hoger dan de bijgestelde begroting 2017 (zie tabel 1). Het AB besluit over de bestemming van het resultaat van € 238.127 conform artikel 32 uit de GR. Het resultaat over 2016 werd in zijn geheel gedoteerd aan een bestemmingsreserve voor de Uitvoering Koers. Aan deze reserve werd in 2017 voor de kosten van de Uitvoering Koers een bedrage à € 497.132 onttrokken.

Op 14 december 2017 stelde het AB de geactualiseerde notitie weerstandsvermogen vast. In de notitie zijn de risico's in kaart gebracht en is een berekening gemaakt van de benodigde omvang van het weerstandsvermogen. Op basis hiervan is het wenselijk dat de ODRU een weerstandsvermogen opbouwt tot maximaal € 1,2375 miljoen.

Resultaat 2017	Begroting 2017	Bijgestelde begroting 2017	Realisatie 2017	Vershil
Totale lasten	11.746.507	13.797.134	14.829.940	-1.032.806
Totale baten	11.752.997	13.147.350	14.570.934	1.423.584
Saldo van baten en lasten	6.490	-649.784	-259.005	390.779
Onttrekking uit bestemmingsreserves	-	737.000	497.132	-239.868
Resultaat	6.490	87.216	238.127	150.911

TABEL 1: GEREALISEERD RESULTAAT 2017

Het positieve resultaat is ontstaan door diverse oorzaken. De belangrijkste is de extra niet-begrote omzet uit de gemeentelijke bijdrage en de aanvullende opdrachten. Hiervoor was meer inhuur van personeel nodig, naast de goede bijdrage van de ODRU-medewerkers. Ondanks de inzet voor de Uitvoering Koers en het arbeidsverzuim, die net boven de norm zijn uitgekomen, is het gelukt om de productiviteitsnorm te halen (norm 1.360 uur, realisatie 1.379 uur).

Naast de gunstige opdrachtenstroom en de goede productiviteit zijn in 2017 de kosten onder controle gehouden. De kosten van huisvesting en kapitaallasten kwamen lager uit dan begroot. De indirecte personele kosten waren hoger dan begroot. De salarislaster per medewerker zijn harder gestegen dan begroot, maar door de instroom van lager ingeschaalde medewerkers is dit effect deels gecompenseerd. Het was nodig om de voorziening boventalligen aan te vullen.

De kosten in het kader van de Uitvoering Koers vielen lager uit dan begroot. De omgevingswet is een jaar uitgesteld en wij hebben onze plannen hierop afgestemd. Deze kosten zijn onttrokken aan de gevormde bestemmingsreserve 'Uitvoering Koers'.

Het totaal aantal uren dat in 2017 is gecontracteerd, bedroeg ruim 171.500 (zie tabel 2 'Totaal urenoverzicht'). Hierin hebben de uren uit de dienstverleningsovereenkomsten (DVO) met de gemeenten het grootste aandeel. Vanuit de vastgestelde uitvoeringsprogramma's (UVP's) hebben we te maken met tijdelijke en projectbudgetten. De tijdelijke uren zijn bij de DVO-uren opgeteld, omdat deze dezelfde financieringsstructuur hebben. Het laatste onderdeel van tabel 2 bestaat uit de aanvullend afgenomen uren in 2017. Dit is opgebouwd uit taken en diensten die aanvullend zijn gecontracteerd op het UVP van circa 16.500 uur. Ook de projecten, die zijn doorgezet (Balans) vanuit 2016, maken onderdeel uit van de aanvullend afgenomen uren, namelijk 3.243 uur.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoelinden

Pagina 19 van 106

Akkoord secretaris:

datum

12/04/18

Urenrapportage	Contract uren 2017	Bijgestelde begroting 2017	Gerealiseerde uren 2017	Verschil	Realisatie 2017 (in euro's)
1 Jaarlijks Uitvoeringsovereenkomst (UVP):					
- DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	133.607	131.623	134.045	438 €	11.293.321
- Projectbudget (P)	18.164	14.488	17.343	-820 €	1.461.177
2 Aanvullend afgenomen:					
- Aanvullend (A)	16.518	4.643	15.869	-649 €	1.246.095
- Balans (B)	3.243	1.650	1.777	-1.467 €	149.670
Totaal	171.532	152.404	169.035	-2.498 €	14.150.263

TABEL 2: TOTAAL URENOVERZICHT

In totaal hebben we ruim 169.000 uur gerealiseerd, een onderschrijding van 1,46% op de gecontracteerde uren. Vergelijken we dit met de uren uit de bijgestelde begroting, dan blijkt dat we ruim 16.600 uur meer hebben gerealiseerd (verschil in kolommen bijgestelde begroting 2017 en gerealiseerde uren 2017). Dit betekent dat de ODRU meer uren heeft geleverd dan begroot. Begin 2018 is per gemeente de eindafrekening van de uren opgemaakt. De relatiemanagers van de ODRU hebben de afwikkeling van de over- en/of onderschrijdingen met de deelnemende gemeenten besproken en vastgelegd.

De totale bijdrage van gemeenten aan de ODRU is weergegeven in tabel 3. Een toelichting is te vinden in de verantwoording per gemeente en in bijlage 1.

Dekkingsmiddelen (in euro's)	Realisatie 2017
Gemeente Bunnik	560.449
Gemeente De Bilt	874.733
Gemeente De Ronde Venen	1.125.246
Gemeente IJsselstein	1.919.462
Gemeente Montfoort	1.512.325
Gemeente Oudewater	382.150
Gemeente Renswoude	197.698
Gemeente Rhenen	275.539
Gemeente Stichtse Vecht	1.635.390
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	1.013.719
Gemeente Veenendaal	672.508
Gemeente Vianen	531.650
Gemeente Wijk bij Duurstede	264.244
Gemeente Woerden	1.253.079
Gemeente Zeist	1.655.927
Overige opdrachtgevers	276.144
Totaal	14.150.263

TABEL 3: DEKKINGSMIDDELEN PER GEMEENTE

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoeleinden
Pagina 20 | 106

paraf. Akkoord secretaris: datum

12/04/18

Analyse op het uurtarief

In tabel 4 staat een analyse van het uurtarief. In de kadernota 2017 is het tarief voor 2017 vastgesteld op € 84,25. Hiermee is in de begroting 2017 gerekend. Op basis van de werkelijke jaarcijfers hebben we een nacalculatie uitgevoerd. Hieruit blijkt dat, door de extra omzet en naar verhouding lagere kosten, het uurtarief zou uitkomen op € 83,05. Ook op de cijfers van de bijgestelde begroting is een berekening gemaakt, het tarief zou dan uitkomen op € 83,80. Een uitgebreide toelichting op de ontwikkeling van de baten en kosten staat in hoofdstuk 11. In bijlage 2 is de ontwikkeling van de kosten van externe inhuur opgenomen. Op basis van de periode 2015-2017 hebben we de tariefontwikkeling van de externe inhuur voor de flexibele schil voor de productieve uren geïnventariseerd

Het inzicht in de werkelijke kosten gebruiken we om volgende begrotingen beter te maken en het tarief op de beste inzichten te baseren. De komende jaren werken we verder aan beter inzicht en kwaliteit van de dienstverlening. Dit inzicht wordt ook gebruikt bij de calculaties van uren en tarieven. De nacalculatie van het tarief is niet gebruikt voor de eindafrekeningen per gemeente, de bestemming van het exploitatieresultaat is voorbehouden aan het algemeen bestuur.

Nacalculatie uurtarief	Begroting 2017	Bijgestelde begroting 2017	Realisatie 2017
Totale lasten	11.746.507	13.797.134	14.829.940
af: Lasten niet uren gerelateerd:			
- Milieutaakuitvoering	-	-	148.259
- Incidentele last Uitvoering Koers	-	737.000	497.132
- Kosten betaald door derden (UWV, subsidies)	293.500	293.500	149.369
Totale lasten na correctie	11.453.007	12.766.634	14.035.179
Aantal productieve uren	135.853	152.404	169.035
Uurtarief afgerond	84,25	83,80	83,05

TABEL 4: NACALCULATIE UURTARIEF

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoeleinden

Pagina 2 of 106

Akkoord Secretaris:

datum

12/04/18

Akkoord voorzitter:

7 Regionale projecten

Door via de ODRU met vijftien gemeenten samen te werken, bundelen we onze kennis en capaciteit en kunnen we meer bereiken. In 2017 voerden we met elkaar vele regionale projecten uit. In dit hoofdstuk staat een aantal aansprekende voorbeelden.

7.1 Asbestverdachte daken samen in beeld gebracht

Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Eigenaren van gebouwen met asbesthoudende dakbedekking moeten deze voor die tijd verwijderen. De ODRU droeg samen met andere regionale partners (Samenwerkingsafspraken Vergunningverlening Toezicht en Handhaving 2017, Provinciaal Milieu Overleg) bij aan een database met asbestverdachte daken voor 21 gemeenten in onze provincie. We hebben nu in beeld hoeveel daken vóór 2024 gesaneerd moeten worden en om welke oppervlakte (4,5 km²!) dit gaat.

De aanpak in onze regio bleef niet onopgemerkt. Het Programmabureau (Ministerie I en W), dat landelijk verantwoordelijk is voor de Versnellingsaanpak van de asbestdaken sanering stelde:

"De manier van (samen)werken in de regio Utrecht bij de inventarisatie en aanpak van asbestdaken past bij uitstek bij de programmatische aanpak voor de versnelling van de asbestdakensanering. In de regio Utrecht kwamen verschillende initiatiefnemers (provincie Utrecht, Omgevingsdienst regio Utrecht en RUD) samen om na te denken over het doel en bedoeling van de inventarisatie. Ze maakten gebruik van kennis en ervaring van bijvoorbeeld de gemeente Utrecht. Zo kwamen ze met een geclusterde aanbesteding met als resultaat een efficiënte en effectieve aanpak. Vervolgens deelde regio Utrecht de ervaring landelijk met andere overheden. Kortom, een mooi voorbeeld van hoe we met elkaar in Nederland kunnen komen tot het saneren van de asbestdaken."

Onze aanpak staat ook als voorbeeld in de voortgangsbrief over asbestdaken van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer van 21 december. Uiteraard zetten we deze samenwerking in 2018 door om samen de sanering van asbestdaken te versnellen. Meer weten? Neem contact op het met Informatieteam Asbestdaken (M.dejong@odru.nl).

7.2 Gelijk speelveld door landelijke aanpak ITH

Afgelopen jaar werkte de ODRU samen met de andere omgevingsdiensten aan een gelijke manier van toezicht houden bij tankstations en zwembaden. Met één checklist die iedereen gebruikt én door periodiek af te stemmen, is een gelijk speelveld ontstaan. Tijdens de overleggen spreken we af hoe we voorschriften moeten interpreteren en in enkele gevallen adviseerden we het ministerie om voorschriften aan te passen.

We zien nu al dat afwachtende ondernemers pro-actiever worden in het doorvoeren van wijzigingen. Ze weten wat van hen wordt verwacht en ze weten dat de regels van Groningen tot Limburg dezelfde zijn.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
waarmakingsoverleiden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

Een voorbeeld van een afstemmingsvraag is de termijn voor de keuring bij tankstations. Sommige tankstationhouders stelden, min of meer structureel, de termijn voor de keuring steeds twee maanden uit. Op termijn bespaarden ze hier geld mee, een vorm van calculerend gedrag dus. Landelijk is afgestemd dat we hier extra op letten tijdens het toezicht.

Ook de branchevereniging is blij dat de regels overal in het land op dezelfde manier worden geïnterpreteerd.

Stroomversnelling voor energiebesparing

Omdat de ambitie uit het energie-akkoord 'energiebesparing bij bedrijven' achterblijft, maakte het voormalig Ministerie van Infrastructuur en Milieu in 2017 een extra subsidie vrij. De ODRU kon hiermee impuls geven aan de energiebesparing door bedrijven, waarop de nieuwe maatregelenlijsten van toepassing zijn.

Wat betekent dat concreet

We voerden energiecontroles uit bij zeventig bedrijven in verschillende branches, variërend van autoschadeherstelrichtingen, voortgezet onderwijs, grotere kantoren, binnensportgelegenheden tot metaal-elektra-bedrijven. Tijdens deze controles brachten we het energieverbruik in kaart en adviseerden we over verplichte en rendabele maatregelen, zoals het vervangen van conventionele verlichting door ledverlichting.

7.3 Actuele kennis en kwaliteit staat voorop in onze uitvoering

Wet- en regelgeving over de fysieke leefomgeving veranderen constant. Als we bij bedrijven adviseren en toezicht houden, doen we dat uniform en eenduidig op basis van de actuele wet- en regelgeving. Dat is de kwaliteit die de ODRU biedt. Maar hoe zorgen we ervoor dat iedere ODRU-collega beschikt over actuele kennis?

Kenniskring

De ODRU heeft sinds dit jaar een Kenniskring: Drie collega's signaleren en onderzoeken ontwikkelingen in wetgeving en jurisprudentie en maken duidelijk wat de impact is in onze dagelijkse taakuitvoering. De regie ligt bij de Kenniskring. Zij vraagt één of meerdere collega's, die specialist zijn op een bepaald gebied, een onderwerp verder uit te werken en een advies uit te brengen. De Kenniskring maakt hiervan vervolgens een uniforme werkafpraak.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 23 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

De Kenniskring is ook een platform waar ODRU-medewerkers met hun inhoudelijke uitvoeringsvragen terecht kunnen. Zo zorgen we er samen voor dat we bij bedrijven de regelgeving uniform toepassen. Het gaat hierbij om zaken en onderwerpen die team-overstijgend zijn.

De Kenniskring wil de kwaliteit van onze taakuitvoering constant up-to-date houden. Zo hebben we de nieuwe regelgeving verkend voor vloeibaar aardgas, een alternatieve brandstof in opkomst. Binnen het werkgebied van de ODRU zijn nog geen tankstations die deze brandstof gebruiken. Om deskundigheid en ervaring te bundelen en te delen, namen we contact op met de RUD-Utrecht en de Veiligheidsregio Utrecht. De kennis en ervaringen van buiten onze regio en aandachtspunten voor toekomstige initiatieven binnen onze regio hebben we vastgelegd in een informatieve richtlijn.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoeleinden

Pagina 24 van 106

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

7.4 De ODRU als adviseur bij het beschermen van de natuur

Gemeenten vinden het steeds belangrijker om op een goede manier natuurwaarden te beschermen. Met het oog op ruimtelijke plannen en het verlenen van vergunningen onderzoeken zij of beschermde natuurwaarden goed zijn onderzocht en afgewogen. De ODRU adviseert gemeenten door ecologische onderzoeken inhoudelijk te toetsen en te adviseren over de vereisten, verantwoordelijkheden en procedures.

Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 trad de Wet natuurbescherming in werking, het overkoepelende juridische kader voor soorten- en gebiedsbescherming en bescherming van houtopstanden. In plaats van de minister van Economische Zaken is nu de provincie het bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor soortenbescherming. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een goede uitvoering van deze wet. De ODRU ondersteunt de gemeenten hierbij.

De ODRU als adviseur

Bij de invoering van de wet informeerde de ODRU de gemeenten over de veranderingen en de impact hiervan. Daarnaast houdt de ODRU de provincie op de hoogte van ontwikkelingen. De ODRU verzorgde ook drie keer een cursus voor vergunningverleners en medewerkers ruimtelijke ordening van de gemeenten. Zij leerden op de juiste manier om te gaan met beschermde natuurwaarden in plannen en vergunningsprocedures. Deze cursus is goed bezocht en positief ontvangen.

Natuur blijvend op de kaart

Gemeenten vragen de ODRU hierover steeds vaker om advies. Een aanwijzing dat het onderwerp verankerd raakt, een positieve ontwikkeling die we graag blijven faciliteren en helpen invullen.

7.5 Illegale grondtoepassingen vind je samen

In 2017 voerde de ODRU twee projecten uit om illegale grondtoepassingen op te sporen en te controleren.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 25 | 106

waarmerkingdoelinden

Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

Het motto was 'naar buiten', om ook de niet-gemelde grondtoepassingen in beeld te brengen. Eén van deze projecten voerden we, in het kader van Integrale Handhaving & Ketentoezicht, uit met andere omgevingsdiensten, waterschappen en de politie Midden-Nederland.

Het hoofddoel was het opsporen en controleren van illegale, niet-gemelde, grondtoepassingen. Zo voorkomen we dat grond van onbekende kwaliteit wordt gebruikt op een ongeschikte plek en de kwaliteit van de bodem achteruit gaat. We zorgen dus voor een betere naleving van de regels. Daarnaast wilden we met het gezamenlijke project de samenwerking bevorderen en kennis delen met de andere overheidsdiensten die toezicht houden op de keten grondstromen.

Met elkaar bezochten we 46 locaties. Bij zes locaties is bestuursrechtelijk opgetreden, bij drie van deze bedrijven hebben de BOA's (Buitengewoon opsporingsambtenaren) strafrechtelijk opgetreden. Bij zeven locaties loopt nog een onderzoek. Uit de evaluatie van beide projecten blijkt dat de doelstellingen zijn gehaald. Omdat het project duidelijk meerwaarde heeft, gaan we hier in 2018 mee door.

7.6 Jouw huis slimmer

Binnen de ODRU houdt een team van duurzaamheidsadviseurs zich onder andere bezig met de energietransitie. Gemeenten hebben grote ambities om binnen twintig jaar energieneutraal te zijn. Woningeigenaren staan voor de grote opgave om het energieverbruik drastisch te verminderen en uiteindelijk naar nul te brengen. Om woningeigenaren te ondersteunen in deze transitie gingen vijftien gemeenten in de provincie Utrecht een samenwerking aan: 'U thuis'. Uit deze samenwerking is het nieuwe regionaal energieloket ontstaan: Jouw Huis Slimmer.

Gemeenten willen de verduurzaming van woningen versnellen door vraag en aanbod te verbinden en alle informatie op één plek samen te brengen. JouwhuisSlimmer.nl is dan ook een digitaal platform waarop woningeigenaren alles kunnen vinden over energiebesparing in de woning, over lokale bedrijven, bewonersinitiatieven en energieambassadeurs. JouwhuisSlimmer.nl biedt ook ruimte voor inspirerende verhalen van bewoners. Omdat het een initiatief is van gemeenten, is het platform onafhankelijk en gratis.

Duurzaamheidsadviseurs van de ODRU helpen de gemeenten met de invulling van JouwhuisSlimmer.nl en het op maat maken per gemeente. Het platform staat symbool voor de regionale samenwerking tussen de gemeenten en de gezamenlijke inzet voor verduurzaming.

7.7 Watertaken: Samen zorgen voor droge voeten

Het lijkt simpel. Wie een kelder aanlegt, lost het water uit de bouwput toch gewoon op het riool? Helaas is de praktijk anders en complexer. Dit water hoort namelijk niet in een riool. Te veel schoon water in het riool leidt tot een inefficiënte zuivering. Een overbelasting van het riool leidt tijdens hevige regenbuien tot ondergelopen straten en overstort van rioolwater op oppervlaktewater. Maar wat als het niet anders kan? En wat als dit water toch niet schoon is?

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 26 | 106

VOOR
waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

Naast gemeenten spelen ook waterschappen, provincie en Omgevingsdienst regio Utrecht hierin een rol. In overleg met de ketenpartners ontrafelen we stapsgewijs de puzzel en nemen wij onze verantwoordelijkheid. Afgelopen jaar handelden wij daarom voor steeds meer gemeenten de zogenaamde lozingsmeldingen af en wijzen wij initiatiefnemers op alternatieve lozingsroutes. Komend jaar richten wij op verzoek van enkele gemeenten het toezicht in. Uiteraard doen we dit in overleg met onze partners.

7.8 Geitenhouderijen en volksgezondheid

Een veehouderij in de omgeving van een woning kan effecten hebben op de gezondheid. Uit onderzoek over 2009 tot en met 2013 bleek een consistent verband tussen de aanwezigheid van (melk)geitenhouderijen en een verhoogd risico op longontsteking in een straal van 1,5 tot 2 km rondom geitenhouderijen. Het is nog niet duidelijk wat de oorzaak is en dus ook niet of maatregelen mogelijk zijn om het risico te verlagen.

Aanmeldnotitie bij oprichting of uitbreiding van geitenhouderijen

Bij het oprichten of uitbreiden van een geitenhouderij dient de eigenaar een meldnotitie in bij de omgevingsdienst. Daarin staan in elk geval de activiteit, een beschrijving van de fysieke kenmerken, de locatie en de eventuele gevolgen voor het milieu. De ODRU beoordeelt in overleg met de gemeente of nadelige milieugevolgen te verwachten zijn, onder andere voor de volksgezondheid, die reden zijn voor een milieueffectrapportage.

Overleg met de gemeenten

Omdat op landelijk en provinciaal niveau geen beleid is voor de gemeenten binnen de provincie Utrecht, moeten gemeenten zelf een (beleids)afweging maken. De ODRU is gemandateerd om beoordelingsbesluiten op meldnotities af te handelen. Toch nemen wij, vanwege de politieke gevoeligheid en de beoordelingsvrijheid van gemeenten, in het geval van een geitenhouderij altijd contact op met de betreffende gemeente. Samen met een jurist bespreekt de agrarische vergunningverlener met de gemeente de mogelijkheden en standpunten. In 2017 vonden deze gesprekken bij vier verschillende gemeenten plaats.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

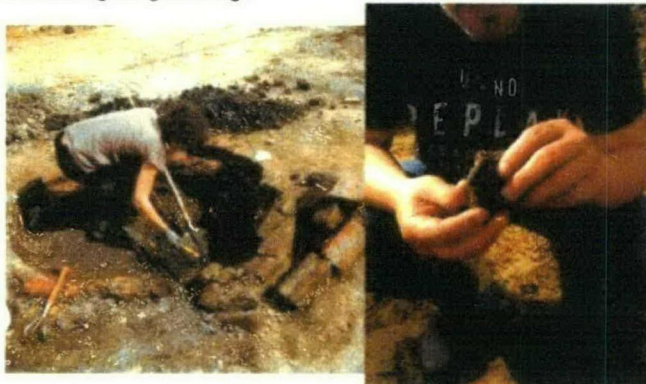
8 Verantwoording per gemeente

8.1 Gemeente Bunnik

8.1.1 Odijk Het Burgje Archeologie

In plangebied Het Burgje bij Odijk komt een nieuwe woonwijk. Daarom is in opdracht van de gemeente Bunnik archeologisch en bouwhistorisch onderzoek uitgevoerd. De gemeente vervulde daarbij zowel de rol van opdrachtgever als die van het bevoegd gezag voor archeologie en monumenten. Om het onderzoek wetenschappelijk verantwoord uit te voeren, en daarbij de kosten in de hand te houden, adviseerden onze archeologen de projectleider inhoudelijk en deden ze de praktische uitvoeringsbegeleiding.

De resultaten van het onderzoek zijn spectaculair. In het plangebied is een grafveld uit de Romeinse tijd - vroege middeleeuwen gevonden. Opvallend was de vondst van een krijersgraf van een man, begraven met zijn volle wapenuitrusting en een prachtige glazen drinkbeker. Langs het grafveld lag ooit een rivier, die is opgevuld. Hier zijn resten van de historisch bekende hofstede 'Vinkenburg' gevonden. Het

middeleeuwse kasteelcomplex bestond uit een omgrachte woontoren en een boerderij met opslagplaatsen voor de oogst. Tenslotte blijkt het gemeentelijk monument boerderij 'Het Burgje' uit de 16e eeuw te stammen. In de bodem daaronder liggen vermoedelijk nog resten van het middeleeuwse kasteel van de heer van Odijk.

Tijdens een drukbezochte open dag konden jong en oud de archeologische resten komen beleven. Deze dag werd, in opdracht van de gemeente Bunnik, georganiseerd door het opgravingsbedrijf ADC ArcheoProjecten in samenwerking met de archeologische vrijwilligersvereniging AWN en de huurder van boerderij 'Het Burgje', Groendiensten Reinaerde.

Akkoord voorzitter:

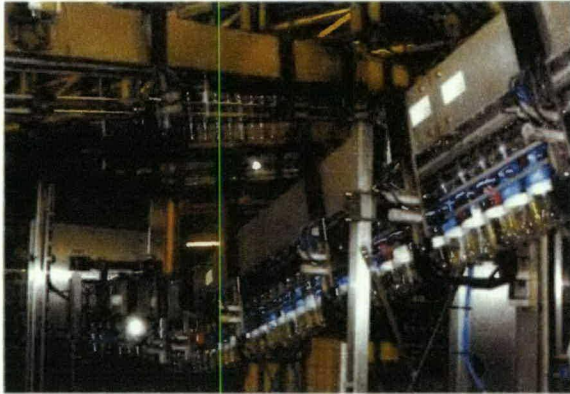
Baker Tilly Berk N.V.

voor
Baan 28 t 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraf

datum
12/04/18

8.1.2 Vergunningverlener van de ODRU denkt mee met Vrumona

In 2017 startte de ODRU het project IPPC-inrichtingen. De ODRU neemt de milieuvergunningen van de ongeveer dertig meest milieubelastende bedrijven opnieuw onder de loep en beoordeelt of een actualisatie van de vergunningen nodig is. Bij frisdrankenbedrijf Vrumona in Bunnik bijvoorbeeld kon dat niet door de vele eerder afgegeven besluiten. Daarom was een complete revisievergunning nodig.

Samenwerking met Waterschap en gemeente
Door de lozing van een grote hoeveelheid bedrijfsafvalwater op de gemeentelijke riolering

heeft Vrumona ook de volle aandacht van het Waterschap. De ODRU betreft daarom het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) als wettelijk adviseur bij het overleg over een vergunningsprocedure. De afstemming tussen de ODRU, HDSR en de gemeente vraagt veel tijd. Als een bedrijf wil veranderen of uitbreiden, kan die vertraging frustrerend zijn. De ODRU adviseerde Vrumona daarom om het traject van een revisievergunning te doorlopen, toen er nog geen tijdsdruk was.

Door mee te denken met Vrumona en andere ondernemers, en proactief voor te sorteren op toekomstige ontwikkelingen, begeleidt de ODRU hen zo goed mogelijk bij het herzien of opnieuw aanvragen van milieuvergunningen.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmee de akkoorden worden

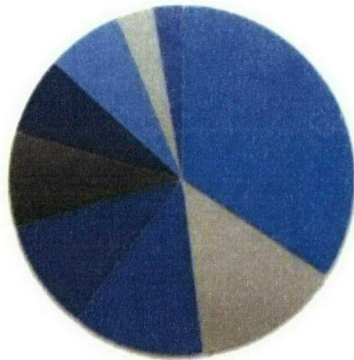
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Regionale Samenwerking
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)
- Archeologie & Cultuurhistorie

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	428.159	448.897
2 Projectbudget (P)	70.602	62.050
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	55.828	49.502
Totaal	554.589	560.449

Productiecijfers

Educatie	Aantal
Leerlingen B.O. bereik	789
Scholen	7
Producten/activiteiten	30
Deelname boerderij in de Kijker	120

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
 VOOR
 Pagina 30 | 106
 waarmedingsdoeleinden
 Akkoord secretaris:
 paraf
 datum
 12/04/18

8.2 Gemeente De Bilt

8.2.1 Dataplace onderscheiden na advies van de ODRU over energiebesparing

Het in Groenekan gevestigde Dataplace ontving op 28 november het Duurzaamheidssymbool van de gemeente De Bilt. Dit wordt uitgereikt aan projecten en activiteiten die bijdragen aan het gemeentelijke duurzaamheidsprogramma en een energieneutraal De Bilt in 2030. Dataplace heeft veel aandacht voor duurzaamheid en nam op advies van de ODRU ingrijpende maatregelen voor energiebesparing.

De uitreiking volgde op een laatste controle door de ODRU. De ODRU adviseert de gemeente ten aanzien van duurzaamheids- en energievraagstukken. Ook stimuleren we bedrijven die aan energiebesparing moeten en kunnen doen via het project 'Energiebesparing en handhaving'.

Rob Hosman (midden op de foto, Coördinator Integraal Toezicht en Handhaving bij de ODRU): "Als ODRU nemen we wettelijk verplichte en extra energiemaatregelen onder de loep. Daar adviseren we over. Het gaat in eerste instantie om die kennisoverdracht. De 'handhaving' heeft vervolgens betrekking op de goede uitvoering van de energiemaatregelen. En die uitvoering is bij Dataplace ruim op orde".

8.2.2 Geluidsluwe gevel plan Tolakkerweg

Vaak ligt de bouw van nieuwe woningen vlakbij drukke wegen. De ODRU spant zich in om de overlast van het verkeerslawaai zo klein mogelijk te houden. De geluidadviseurs van de ODRU denken graag mee en vonden in onderstaand voorbeeld zelf de doorslaggevende oplossing. Alle betrokkenen zijn tevreden.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

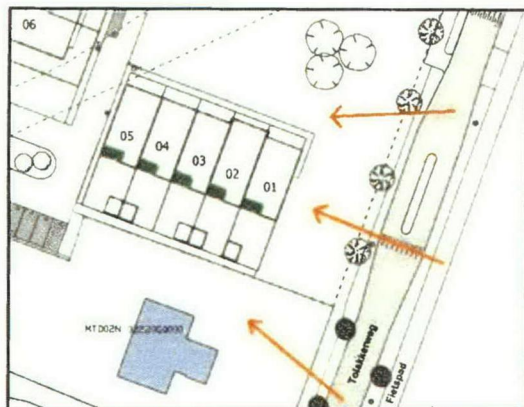
voor
Pagina 31 | 106
waarmetingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum:

12/04/18

De gemeente De Bilt kreeg het verzoek tot ontwikkeling van woningbouw langs de Tolakkerweg. In overleg met de omwonenden is het plan aangepast. De ontwikkelaar koos voor woonblokken die dwars ten opzichte van de weg zijn geplaatst. Dit maakte de geluidssituatie complex. De voor- en achterkant van de woningen ontvingen verkeerslawaai door de Tolakkerweg, de A27 en de spoorlijn Utrecht-Hilversum en er was geen geluidsluwe gevel per woning aanwezig. De ODRU en de gemeente vroegen de ontwikkelaar om de ingehuurd akoestisch adviseur maximale ruimte te geven voor een oplossing. De gemeente stond ook wat meer bouwvolume toe. De adviseur rekende diverse varianten door, stemde de resultaten met ons af, maar ook deze boden geen oplossing. Daarna

stelden wij zelf twee opties voor en één bleek voor iedereen haalbaar. De oplossing was een kleine uitbouw van de woningen waarbij in de gevel een hoek ontstaat. Aan de achterkant en in de uitbouw kan een raam worden geopend, waardoor het verkeersgeluid niet direct de woning in komt. Met name voor de slaapkamers is dat winst, omdat mensen regelmatig met een geopend raam willen slapen.

WONINGEN MET GELUIDLUWE GEVELS (IN GROEN).

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Page 106 of 106

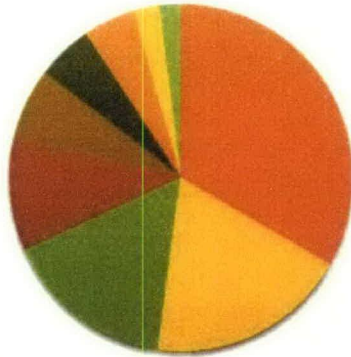
Waarmerkingsoverleiden

Accountants

paraf

datum
12/04/18

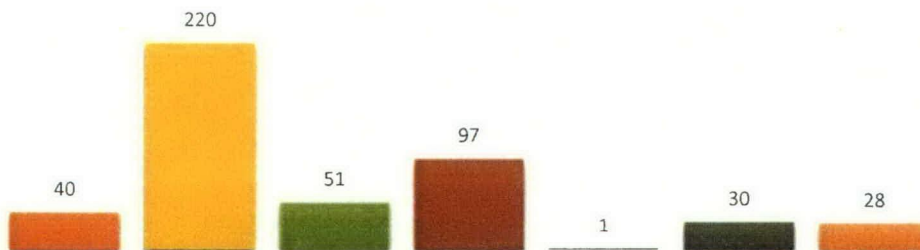
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Archeologie & Cultuurhistorie
- Regionale Samenwerking
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	420.492	450.628
2 Projectbudget (P)	337.211	333.251
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	68.189	90.854
Totaal	825.892	874.733

Productiecijfers

- Milieucontrole bij grote bedrijven
- Milieucontrole bij kleine bedrijven
- Vervolgcontrole na overtreding
- Klachten
- Milieuvergunning
- Kennisgeving van oprichting of wijziging bedrijf
- Opslag en verplaatsing van grond, zand en bagger

Educatie	Aantal
Leerlingen B.O. bereik	2.445
Scholen	13
Producten/activiteiten	95
Deelname boerderij in de Kijker	484

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOF
Pagina 33 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

8.3 Gemeente De Ronde Venen

8.3.1 Al 25 jaar natuur- en milieueducatie bij De Woudreus

In 2017 stond NME-centrum De Woudreus in het teken van het 25-jarig jubileum. Er waren allerlei feestelijke activiteiten voor de doelgroepen en partijen, waarmee NME de afgelopen 25 jaar samenwerkte.

Hoogtepunten

- 45 drukbezochte educatieve voorstellingen van Boswachter Beer voor leerlingen van groepen 1 t/m 4.
- Door de Polderwachter begeleide excursies in de Waverhoek voor leerlingen van groepen 5 t/m 8.
- Workshops voor leerkrachten en pedagogisch medewerkers.
- Een gezellig bedankfeest voor alle vrijwilligers.
- Op 17 september een open dag voor alle inwoners, mede vormgegeven door organisaties als scouting, het basisonderwijs, de Agrarische Natuurvereniging, Natuurmonumenten, Atelier Mus en Muzen, IVN, Stichting De Bovenlanden en veel vrijwilligers. Een prachtige dag met maar liefst 500 bezoekers.

Volg ook onze activiteiten

Ook de komende jaren blijven we dé ontmoetingsplek voor jong en oud die meer willen weten over natuur- en milieu. Wilt u ook eens een kijkje komen nemen of ons volgen op social media? [Bekijk dan hier](#) onze activiteiten en contactgegevens.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
waarmarkingsdoeleinden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

8.3.2 Buitentoezicht op grondstromen versterkt

Voor de verbetering van de kade aan De Wilnise Zuwe in Wilnis moet ruim 430.000 m3 grond- en baggerspecie worden aangevoerd en toegepast. Om bodemvervuiling te voorkomen, moet elke partij voldoen aan de eisen van het Besluit bodemkwaliteit. Degene die de grond wil toepassen, dient voor elke partij een melding in. Namens gemeente De Ronde Venen handelt de ODRU deze meldingen af. Hierdoor heeft de ODRU veel informatie over de grondstromen in de regio en de kwaliteit ervan. Ook voert de ODRU het toezicht in het veld uit.

In overleg met gemeente De Ronde Venen heeft de ODRU in 2017 de informatie uit de meldingen nog beter en sneller gekoppeld aan de inzet in het veld. Hierdoor is het toezicht in het veld geïntensiveerd, waardoor we directe adviezen konden geven. Zo konden we snel en efficiënt werken, ook bij de Wilnise Zuwe.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 35 / 106
waarmee kimgsdoeleinden

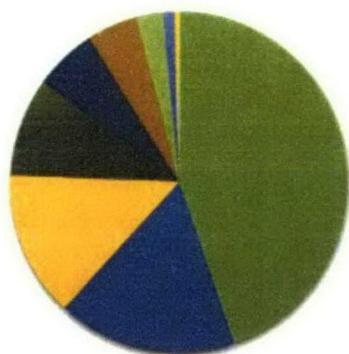
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

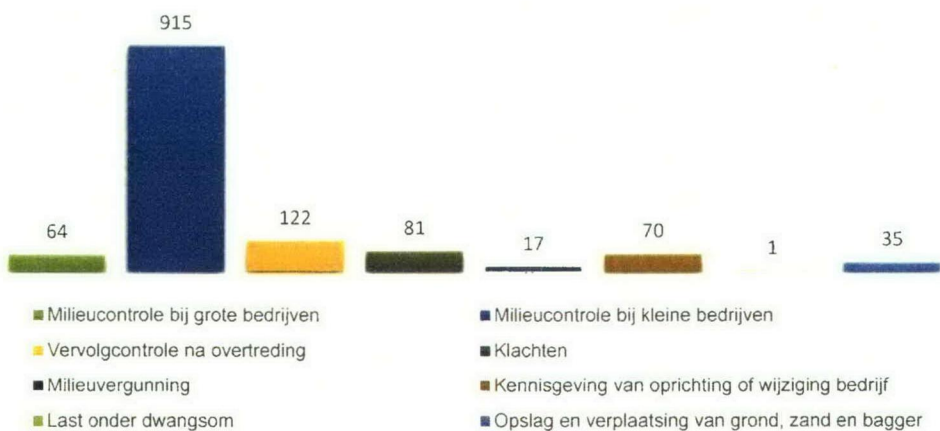
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Regionale Samenwerking
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Archeologie & Cultuurhistorie

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	1.022.964	1.011.973
2 Projectbudget (P)	79.743	64.536
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	38.636	48.737
Totaal	1.141.343	1.125.246

Productiecijfers

Educatie en Recreatie	Aantal
Leerlingen B.O. bereik	12.359
Scholen	20
Producten/activiteiten	508
Leerlingen V.O. veldwerkproject	90

NME-centrum De Woudreus	Aantal
Bezoekers	2.100
Vrijwilligers	43
Stagiaires	1
Vrijwillige uren	2.633

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 38 of 106

waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

8.4 Gemeente IJsselstein

8.4.1 Brandveiligheid zendmast in IJsselstein ter discussie

Bij een brand in de zendmast van Hoogersmilde in juli 2011 bezweek de buismast. Hierdoor ontstond een discussie over de veiligheid van de min of meer gelijke zendmast in IJsselstein, de Gerbrandytoren. Gevolg was dat de ODRU eind 2015, namens Burgemeester en wethouders van de gemeente IJsselstein, een revisievergunning voor het onderdeel milieu afgaf. In de voorschriften stond de eis om een brandbeveiligingsinstallatie in de buismast (het bovenste smallere gedeelte) van de Gerbrandytoren aan te brengen.

Overleg uitgangspunten

Hierdoor moest het ontwerp van de installatie worden vastgelegd in een uitgangspuntendocument (UPD), dat door de ODRU is goedgekeurd, namens het bevoegd gezag. In 2017 was er intensief overleg over de uitgangspunten voor de brandbeveiligingsinstallatie tussen Alticom (eigenaar van de Gerbrandytoren), de adviseur van Alticom (DGMR), een vergunningverlener van de ODRU en de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Uitdagingen waren de complexiteit van het bouwwerk, de voorwaarden voor het gebruik als zendmast (dit maakt uitsluitend blussen met gas mogelijk), en het feit dat de gangbare normen niet hierop waren afgestemd. Bovendien waren de mogelijkheden voor het aanbrengen van de brandbeveiligingsinstallatie beperkt. De buismast is namelijk een nauwe ruimte met installaties.

Het uitgangspuntendocument is inmiddels klaar en wacht op goedkeuring. De ODRU overlegt met de VRU over de betrouwbaarheid van de voorgestelde installatie. Omdat het hier gaat om een aanzienlijke investering, is het in het belang van de gemeente en Alticom dat de installatie betrouwbaar is.

8.4.2 Opstellen geluidbelastingkaarten EU-Richtlijn omgevingslawaai

Een kaart van de geluidbelasting laat zien hoe ver het geluid van veel gebruikte wegen en spoorwegen in een gebied uitstraalt. Gemeente IJsselstein ligt in een drukke agglomeratie en is daarom vanuit de Europese Richtlijn omgevingslawaai verplicht om elke vijf jaar geluidbelastingkaarten te maken. De kaart geeft het publiek inzicht in de geluidbelasting en is – zo nodig – de basis voor een actieplan. Dit volgt in 2018.

Voorheen liet gemeente IJsselstein de geluidbelastingkaarten door een adviesbureau opstellen, maar zij vroeg ons in 2017 om dat te doen met gegevens van het jaar 2016. De ODRU beschikte al over de rekenmodellen van de gemeente voor weg- en railverkeerslawaai (tram). Daarnaast hadden we specifieke informatie over de verkeersgegevens van 2016 nodig. Deze stemden we, samen met de gemeente, de provincie en de omliggende gemeenten, af met een verkeerskundig bureau. Gezamenlijk kozen we ervoor om de kaarten zoveel mogelijk digitaal te presenteren.

Geïnteresseerden gaan met een hyperlink direct naar een speciaal hiervoor ingerichte omgeving binnen ons Geoloket. Vervolgens kunnen ze de relevante kaarten aanvinken en naar keuze inzoomen. [U bekijkt de kaarten hier zelf.](#)

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

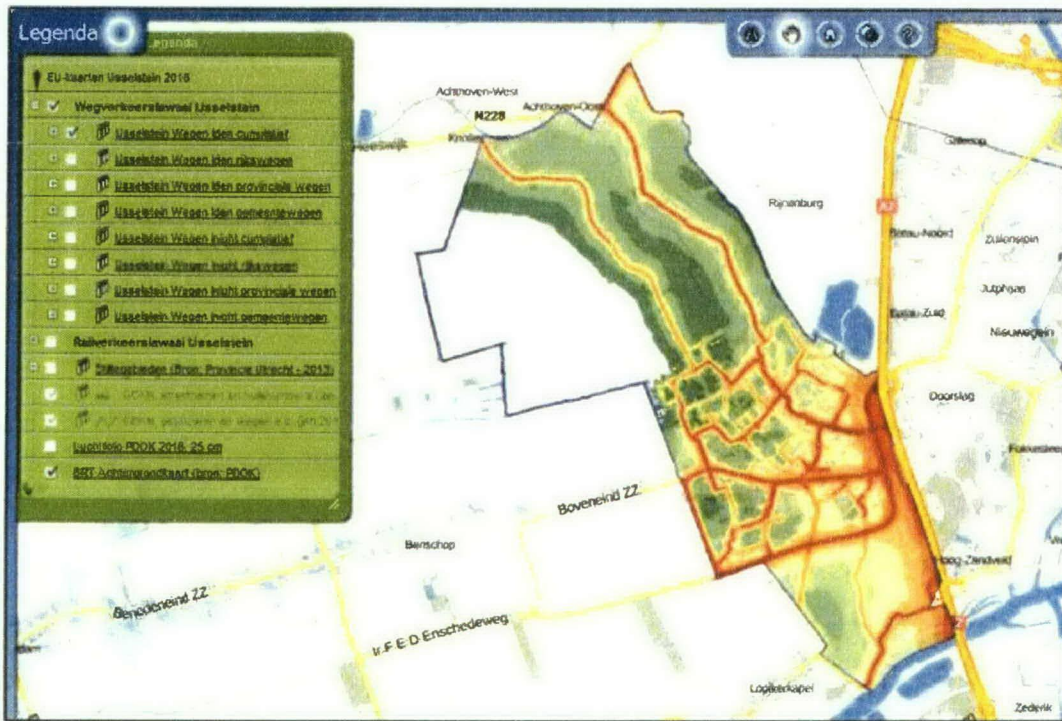
voor
Pagina 37 | 106
waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

VISUALISATIE VAN GELUIDBELASTINGKAARTEN IJSSSELSTEIN OP ONS GEOLOKET.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoeleinden

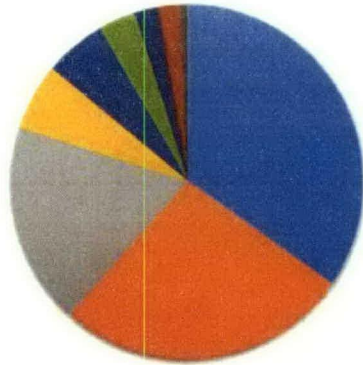
Pagina 58 | 866

Akkoord secretaris:
paraaf

datum

12/04/18

Afname producten en diensten

- Wabo bouw - Advies en Vergunningverlening
- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Regionale Samenwerking
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Archeologie & Cultuurhistorie
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	1.832.943	1.917.399
2 Projectbudget (P)	-	-
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	9.987	2.063
Totaal	1.842.930	1.919.462

Productiecijfers

Educatie	Aantal
Adviestaak basisonderwijs; scholen	13

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 39 | **MOOR**

waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris

paraaf

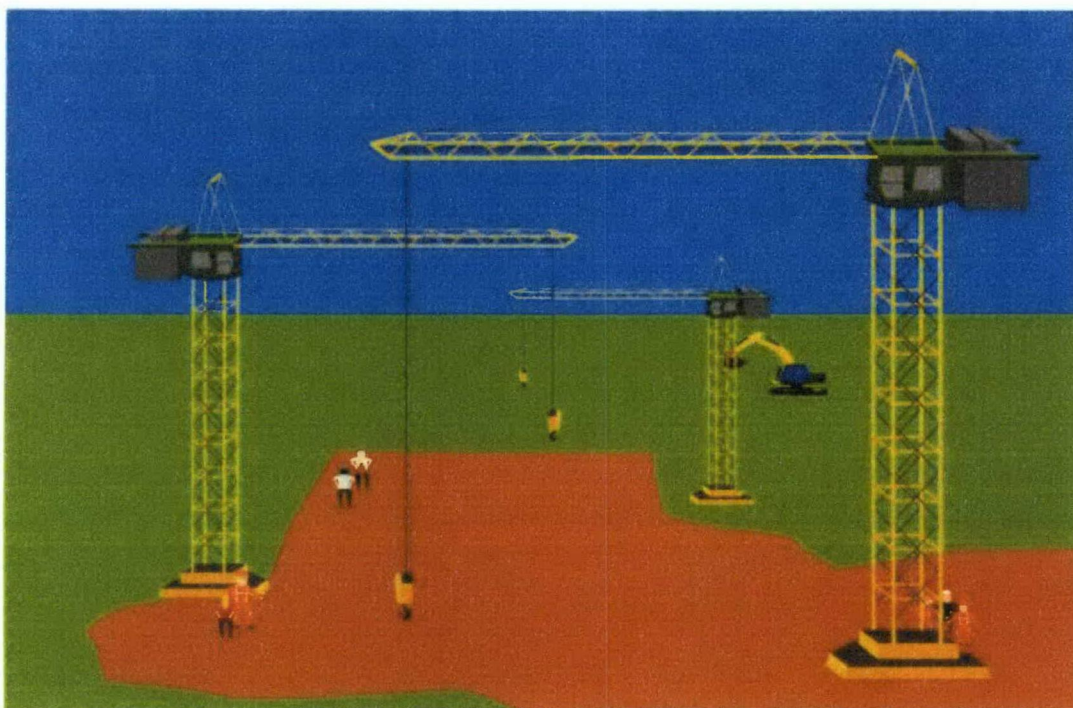
datum

12/04/18

8.5 Gemeente Montfoort

8.5.1 Langlopende zaken afgerond

Gemeente Montfoort is sinds 2016 een regiegemeente. Dit betekent dat de ODRU alle milieu- en bouwtaken voor haar uitvoert. Hieronder vallen ook toezicht en handhaving op bouwen. Afgelopen jaar hebben de toezichthouders en de juristen veel werk verzet. Bij de overdracht van taken door de gemeente aan de ODRU was sprake van ongeveer twintig langlopende handhavingzaken. Deze zijn voortvarend opgepakt en in 2017 met extra inzet van alle partijen afgerond. De collega's van toezicht en handhaving kunnen zich nu meer richten op klachten en meldingen en ook het gebiedstezicht pakken we op. Voor andere zaken zijn we nog bezig met de puntjes op de i. Ook met andere uitvoeringsorganisaties verloopt de samenwerking goed. Zo zitten we samen met de gemeente aan tafel bij de BSR (die voor Montfoort de gemeentegelden int) om zaken goed op elkaar af te stemmen.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoeleinden

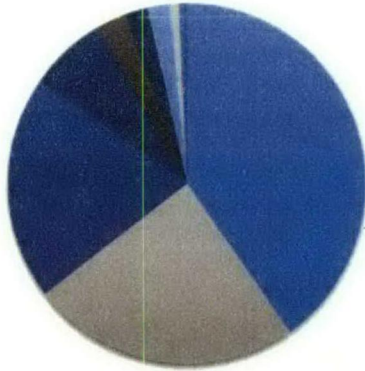
Pagina 49 | 106

Akkoord secretaris:
paraf

datum

12/04/18

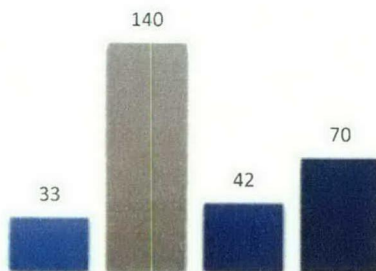
Afname producten en diensten

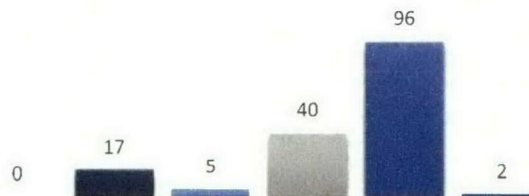
- Wabo bouw - Advies en Vergunningverlening
- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Regionale Samenwerking
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)
- Archeologie & Cultuurhistorie

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	1.183.291	1.183.291
2 Projectbudget (P)	7.583	7.583
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	71.452	321.452
Totaal	1.262.326	1.512.326

Productiecijfers

- Milieucontrole bij grote bedrijven
- Vervolgcontrole na overtreding
- Milieuvergunning
- Last onder dwangsom
- Bouwvergunning

- Milieucontrole bij kleine bedrijven
- Klachten
- Kennisgeving van oprichting of wijziging bedrijf
- Opslag en verplaatsing van grond, zand en bagger
- Last onder bestuursdwang bouwen

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 10 van 106

Waarnemingsleiden

paraaf

datum
12/04/18

8.6 Gemeente Oudewater

8.6.1 Horeca: ondernemers informeren en handhaving voorkomen

Startende horecazaken hebben voor de benodigde vergunningen vaak intensief overleg met gemeenten. Het contact met de ODRU is meestal wat minder intensief. Dat horecabedrijven ook een melding activiteitenbesluit moeten indienen en dat ze mogelijk maatregelen moeten nemen, zoals afzuiging- en emissie-eisen, vetvangs voor afvalwater en een akoestisch onderzoek, is niet altijd bekend. In het bijzonder de kleinere horecabedrijven komen daardoor vaak pas in het geval van klachten bij de ODRU terecht .

Proactief advies

Naar aanleiding van meerdere handhavingszaken in de gemeenten Oudewater en Woerden gingen medewerkers van de ODRU en de gemeenten in overleg. Ze spraken af dat de gemeente startende horecaondernemers wijst op de noodzaak van een melding activiteitenbesluit. Zo informeren we ondernemers op tijd over hun plichten en kunnen ze maatregelen nemen op het moment dat dat het meest voordelig is. Daarnaast houdt de gemeente de ODRU op de hoogte van de verleende exploitatievergunningen. Zo heeft de ODRU een actueel beeld van horecaondernemingen in Oudewater en Woerden en is het bedrijvenbestand actueel.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoeleinden

Pagina 42 | 106

paraf. secretaris:

datum

12/04/18

8.7 Gemeente Renswoude

8.7.1 Overdracht brede milieutaken naar de ODRU

Gemeenten zijn verplicht om de basistaken milieu onder te brengen bij een omgevingsdienst, volgens de Wet Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH, 14 april 2016) en het Besluit Omgevingsrecht (1 juli 2017). Voor gemeente Renswoude voerde de ODRU deze taken nog niet volledig uit. Samen onderzochten we of het mogelijk was om niet alléén de basistaken, maar alle milieutaken naar de ODRU over te dragen. Denk bijvoorbeeld aan toezicht op asbestsloop en de controles op vuurwerkverkoop.

Renswoude gaf de voorkeur aan het overdragen van alle Wabo-milieutaken naar de ODRU. Voor de ODRU past deze keuze in de Koers 2015-2018 die is vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Bovendien is het lastig om basistaken en Wabo-milieutaken op een robuuste manier te splitsen. Sinds 1 juli voert de ODRU daadwerkelijk alle milieutaken uit voor gemeente Renswoude. Zo voldoet de gemeente aan de kwaliteitscriteria die voortkomen uit de Wet VTH.

Van incidentgericht naar risicogestuurd

De eerste resultaten zijn positief. Het beleid van de gemeente verschuift van incidentgericht toezicht en vergunningverlening naar risicogestuurd toezicht, handhaving en vergunningverlening. Zo ontstaat een duidelijk beeld van de milieugerelateerde activiteiten in de gemeente. Hierdoor dragen ze bij aan de bescherming van inwoners en omgeving en bevorderen ze een speelveld waarbij de gemeente alle ondernemers gelijk behandelt.

8.7.2 Fijnstofbeleid Renswoude

De hoeveelheden fijnstof, geur en ammoniak in een gedeelte van regio FoodValley¹ hebben effecten op een gezonde leefomgeving. In het bijzonder in het gebied tussen Barneveld, Ede, Renswoude en Scherpenzeel is sprake van verhoogde concentraties fijnstof, geur en ammoniak. De lokale veehouderij heeft daarin een belangrijk aandeel. De concentraties werken belemmerend voor uitbreidingen van bedrijven en woningen. Om de uitstoot te verminderen, zijn te weinig praktische, haalbare en betaalbare technieken beschikbaar. Dat komt onder meer doordat de huidige wet- en regelgeving innovatieve ontwikkelingen niet meer stimuleert.

Regio FoodValley en een groot aantal samenwerkingspartners maakten vorig jaar afspraken om de uitstoot van onder andere fijnstof, ammoniak en geur te verminderen. De afspraken staan in het 'Interim Beleid vergunningverlening Veehouderijen in het kader van Leefmilieu'.

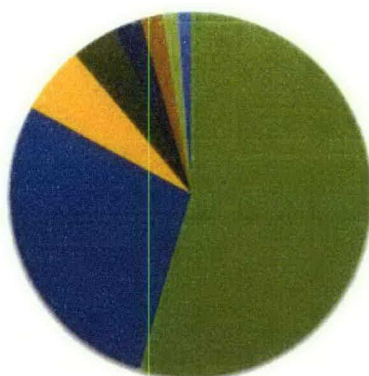
De agrarische vergunningverleners van de ODRU toetsen elke aanvraag en meldnotitie in Renswoude, waarbij pluimvee een rol speelt in de (maximale) mogelijkheden om de emissie van fijnstof te verminderen. Hiervoor zoekt de ODRU naar de Beste Beschikbare Technieken volgens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De ODRU bespreekt met de aanvrager extra reductiemaatregelen om te kijken wat technisch en economisch haalbaar is.

¹ Regio FoodValley is een samenwerkingsverband van acht gemeenten (Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rheden, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen). Het streven van Regio FoodValley is om een top 5-regio in Europa te worden op het gebied van gezonde en duurzame voeding.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
voor
waarmee ik de
Akkoord secretaris:
paraaf
datum
12/04/18

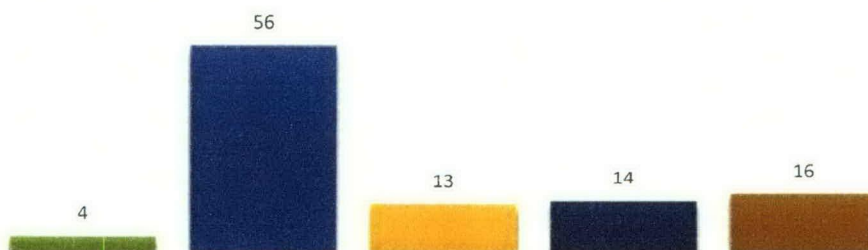
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Regionale Samenwerking
- Wabo bouw - Advies en Vergunningverlening
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Archeologie & Cultuurhistorie
- Ruimtelijke ordening en milieu

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	66.136	66.136
2 Projectbudget (P)	10.953	6.298
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	210.383	125.264
Totaal	287.472	197.698

Productiecijfers

- Milieucontrole bij grote bedrijven
- Milieucontrole bij kleine bedrijven
- Vervolgcontrole na overtreding
- Milieuvergunning
- Kennisgeving van oprichting of wijziging bedrijf

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
waaronder te tekenen

Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

8.8 Gemeente Rhenen

8.8.1 Fipronilcrisis ook een lokaal probleem

In 2017 trok de fipronilproblematiek over Nederland. Ook pluimveehouders in het werkgebied van de ODRU werden getroffen. Zo kreeg de ODRU meldingen over geurhinder bij één van de getroffen bedrijven. Tijdens een gezamenlijke controle met gemeente Rhenen bleek dat de problemen voor een getroffen pluimveehouder groot waren. Het bedrijf kon de vrijkomende mest en eieren niet via de reguliere manier afvoeren. Nederland heeft namelijk een beperkte verwerkingscapaciteit van dit 'afval'. Het gevolg was dat de eieren en kippenmest zich ophoopten en maatregelen nodig waren. De ODRU maakte met de gemeente en de pluimveehouder afspraken over de noodzakelijke maatregelen in deze noodsituatie. Op deze manier kon de pluimveehouder de eieren en mest opslaan op een manier die het milieu zo min mogelijk belast. Dit in afwachting van verwerking van het afval door erkende bedrijven. In dit dossier werkte de ODRU samen met de NWWA, het waterschap en de gemeente.

8.8.2 Toezichthouder en vergunningverlener trekken samen op

Begin 2017 bezochten een toezichthouder en een vergunningverlener van de ODRU een groothandel in verpakte gevaarlijke stoffen en chemicaliën in Rhenen. Aan de ene kant controleerden ze de naleving van de verleende milieuvergunning en aan de andere kant beoordeelden ze of deze milieuvergunning nog actueel was. De regels voor de opslag van verpakte gevaarlijke stoffen is de afgelopen jaren aanzienlijk gewijzigd. De vergunning bleek op onderdelen inderdaad niet meer actueel te zijn. Zo was niet geregeld dat de ondernemer de uitgangspunten voor de sprinklerinstallatie elke vijf jaar moet herzien, en bleek de toegestane hoeveelheid verpakte gevaarlijke stoffen boven de drempelwaarden te liggen. Bovendien werd de vergunning niet overal nageleefd.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
voor
Pagina 46 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum:
12/04/18

Proactief, deskundig, betrouwbaar en meedenkend

Omdat hier sprake is van veiligheidsrisico's koppelen de medewerkers van de ODRU de bevindingen van het controlebezoek direct terug naar de beleidsmedewerker van de gemeente Rhenen en vertegenwoordiger van de regionale brandweer (VRU). Samen stemmen ze de vervolgstappen af. Ook overleggen ze met de Regionale uitvoeringsdienst-Noordzeekanaal (RUD-NZK) om met hen de uitkomsten te bespreken. Door deze samenwerking zorgen ze voor een deskundige eenduidige beoordeling en voorkomen ze vertraging bij de formele vergunningprocedure.

Belangen gemeente, burgers en ondernemer zorgvuldig afgewogen

De ODRU spreekt met de ondernemer af dat het bedrijf de hoeveelheid aan verpakte gevaarlijke stoffen per direct monitort volgens de nieuwe stoffenindeling, om zo overschrijding van de drempelwaarden te voorkomen. Naar verwachting is een revisievergunning nodig, waarbij de opslag van verpakte gevaarlijke stoffen weer geheel aan de huidige inzichten voldoet. Omdat een actualisatie van de vergunning verstrekken financiële gevolgen heeft voor de ondernemer, krijgt het bedrijf de gelegenheid om samen met een adviseur een plan op te stellen om de gevaarlijke stoffen op een goede manier op te slaan. Deze afspraken worden vastgelegd met uitvoeringstermijnen, waarbij de risico's voor burgers, de verantwoordelijkheden van de gemeente en de belangen van de ondernemer nauwkeurig zijn afgewogen.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 40 P106

waarmerkingsdoeleinden

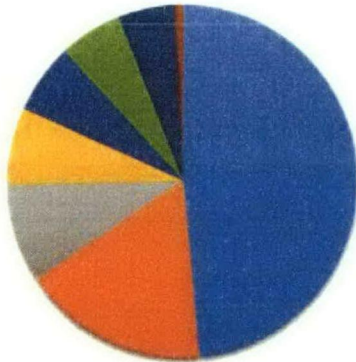
Account Secretaris

paraaf

datum

12/04/18

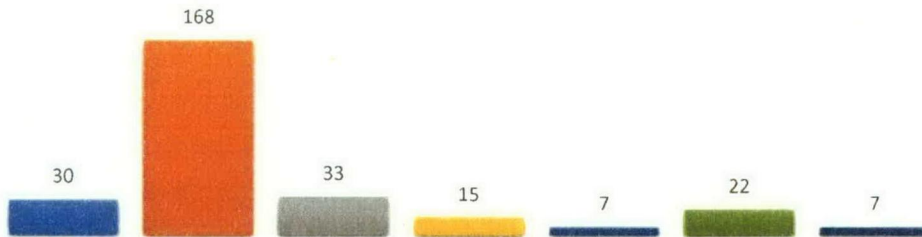
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Archeologie & Cultuurhistorie
- Regionale Samenwerking
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	224.274	221.556
2 Projectbudget (P)	17.040	15.780
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	51.683	38.203
Totaal	292.997	275.539

Productiecijfers

- Milieucontrole bij grote bedrijven
- Milieucontrole bij kleine bedrijven
- Vervolgcontrole na overtreding
- Klachten
- Milieuvergunning
- Kennisgeving van oprichting of wijziging bedrijf
- Opslag en verplaatsing van grond, zand en bagger

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 48 van 96

Waarmerkingdoeleinden

Akkoord secretaris

paraaf

datum

12/04/18

8.9 Gemeente Stichtse Vecht

8.9.1 Hennepopslag opgerold in Stichtse Vecht

Hoe goede samenwerking leidt tot succes

Eén van de kernwaarden van de ODRU is 'samen'. Dat dat een voorwaarde voor succes is, liet Mark Huitema, Inspecteur Integrale Handhaving, afgelopen jaar zien. Op 3 april kregen politie, brandweer, bouw- en woningtoezicht, milieu-inspectie en de ODRU-inspecteur een briefing van de gemeentelijke ambtenaar OOV van Stichtse Vecht. Geconstateerde 'misstanden' op een bedrijventerrein, gecombineerd met een onderbuikgevoel op basis van jarenlange ervaring, deed vermoeden dat daar meer werd gedaan dan handel in auto's, reparaties en Afrikaans dansen. De burgemeester van Stichtse Vecht wilde het niet langer aanzien en vroeg om optredend handelen.

Wat doet die kast daar?

Op 10 april, om 8.00 uur 's ochtends, stond het team voor het hek. "Als inspecteur mag ik zonder huiszoekingsbevel panden binnen gaan", vertelt Mark. "Gelukkig wist de eigenaar dat ook. Eenmaal binnen werd mij verzekerd door de huurder dat hij niets te verbergen had: 'Wij zijn onlangs een autobedrijf gestart.' Wel wat vreemd op een eerste verdieping, maar het kan." Gelukkig heeft Mark een door jarenlange ervaring getraind politieoog. Autobedrijven slaan vaak brandbare vloeistoffen op gevaarlijke plekken op. In een kast werd geen vloeistof, maar wel een weegschaal, een geldteller en... twaalf kilo gedroogde hennep toppen gevonden. Deze wiet had een straatwaarde van zo'n € 60.000. Een strafbaar feit dat direct werd overgedragen aan de politie.

8.9.2 Luisteren naar en met omwoners Ultrasonic

Bij de Maarsseveense plassen vindt jaarlijks een aantal evenementen plaats, zoals Ultrasonic, een muziekfestival met verschillende podia. Zo'n festival kan ook geluidsoverlast veroorzaken. Dit vraagt om een goede afstemming met de mensen uit de buurt. De ODRU is in opdracht van gemeente Stichtse Vecht verantwoordelijk voor het binnen de perken houden van geluidsoverlast. Dit doen we onder andere door meldingen af te handelen en te handhaven als geluidsnormen inderdaad worden overschreden.

Een meetstation in je tuin

Anna, één van de omwonenden van de Maarsseveense Plassen: "In 2016 hadden we voor de eerste keer contact met de ODRU. Het was prachtig weer, dus we zaten lekker in de tuin. Maar het geluid van Ultrasonic stond zo hard dat we elkaar niet eens konden verstaan. Na één telefoontje was iemand van de ODRU ter plaatse. Bij het meten bleek dat het toegestane geluidsniveau inderdaad werd overschreden. John Ruijter, adviseur geluid bij de ODRU, ging direct in gesprek met de organisatie van Ultrasonic en binnen een kwartier was het geluid merkbaar zachter. Ongeveer in onze tuin bleek het zwaartepunt van het geluid van drie verschillende podia tegelijk te liggen. In 2017 vroeg de ODRU dan ook of ze een vast meetstation in onze tuin mochten plaatsen. Zo konden ze continu monitoren of de geluidsnormen niet werden overschreden en, zo nodig, direct ingrijpen. Dit was live te volgen via een app op telefoon of laptop. De waardes lagen tussen de optredens lager en namen weer toe wanneer een nieuw optreden begon. Ultrasonic wordt nooit mijn favoriete evenement, maar gaat maar om één dag en het is heel prettig om te merken dat je als omwonende serieus wordt genomen!"

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 49/96

Waarderingsdoelinden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

Leorzame ervaring

Ook voor de ODRU was het een leorzame ervaring. Per jaar zijn er zes grote evenementen in ons werkgebied.

We kijken of we dezelfde meetmethode kunnen inzetten bij andere grootschalige evenementen. We zoeken steeds de balans tussen het mogelijk maken van een leuk evenement en het zo weinig mogelijk belasten van de omgeving. Een passende geluidsnorm, het op tijd bijstellen hiervan en het in gesprek blijven met alle partijen zorgen al voor een betere balans.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 50 | 106
waarmerkingsdoeleinden

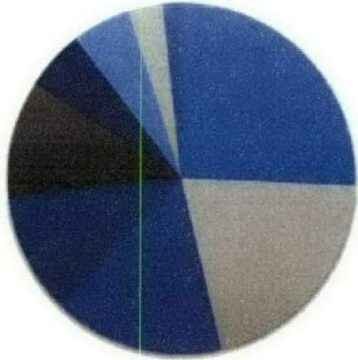
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

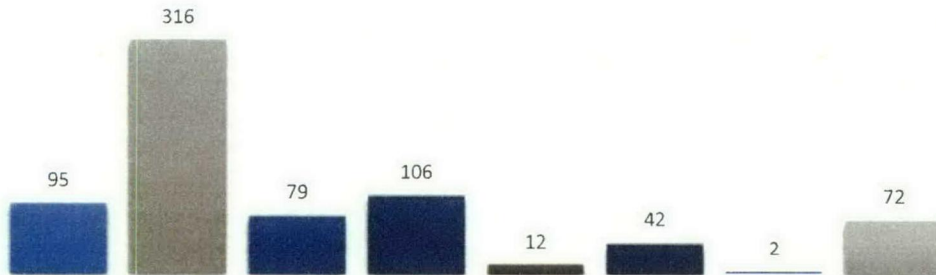
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Regionale Samenwerking
- Archeologie & Cultuurhistorie

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	1.293.490	1.258.236
2 Projectbudget (P)	207.171	212.794
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	201.288	164.360
Totaal	1.701.949	1.635.390

Productiecijfers

- Milieucontrole bij grote bedrijven
- Vervolgcontrole na overtreding
- Milieuvergunning
- Last onder dwangsom
- Milieucontrole bij kleine bedrijven
- Klachten
- Kennisgeving van oprichting of wijziging bedrijf
- Opslag en verplaatsing van grond, zand en bagger

Educatie en Recreatie	Aantal
Leerlingen B.O. bereik	15.210
Scholen	35
Producten/activiteiten	475
Leerlingen V.O. veldwerkproject	712

NME-centrum MEC Maarsse	Aantal
Bezoekers	2.100
Vrijwilligers	15
Stagiaires	1
Vrijwillige uren	2.400

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 5 van 26

waarmee de doelstellingen

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

8.10 Gemeente Utrechtse Heuvelrug

De ODRU helpt de Utrechtse Heuvelrug bij klimaatneutrale ambities

De gemeente Utrechtse Heuvelrug wil in 2035 een gemeente met een klimaatneutraal grondgebied zijn. Om dit te bereiken, stelde zij in 2017, met ondersteuning van de ODRU, het programma Heuvelrug Duurzaam op. De ODRU ontwikkelde met de gemeente een klimaatspel en werkte mee aan het plaatsen van 500 extra zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen.

Klimaatspel

Het klimaatspel geeft deelnemers inzicht in oplossingen die mogelijk en nodig zijn om een klimaatneutrale gemeente te worden. Het spel is gemaakt voor de deelnemende bewoners en partijen in de Utrechtse Heuvelrug, en ook buiten deze gemeente bestaat interesse. Zo speelde de ODRU het spel al met het Algemeen Bestuur van de ODRU, met Rijkswaterstaat, met de gemeenten van de FoodValley en in de gemeenten Veenendaal, Stichtse Vecht en Zeist.

500 extra zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen

De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft op haar gebouwen al 326 zonnepanelen geplaatst. In 2016 kreeg zij een subsidie toegekend, een SDE+ beschikking, voor het plaatsen van 500 extra zonnepanelen. Erwin Mikkers, projectleider van de ODRU, verzorgde het hele traject voor de gemeente. Van het laten uitvoeren van de onderzoeken, het schrijven van collegevoorstellen en een raadvorstel om krediet te krijgen tot en met de openbare aanbesteding. In 2018 worden de panelen, door de subsidie budgettair neutraal, gerealiseerd. In De Bilt, Stichtse Vecht en Zeist voerde de ODRU in 2017 vergelijkbare projecten uit.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 52 | 106
waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

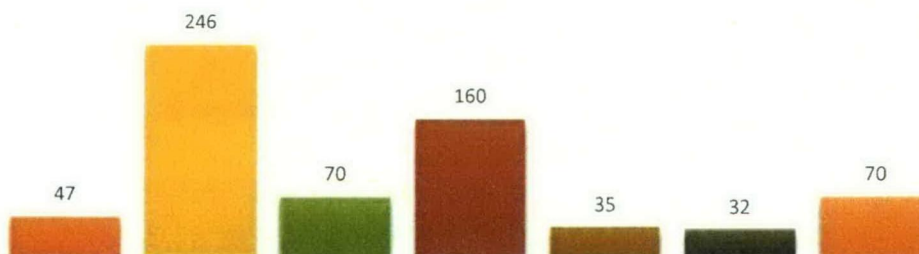
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)
- Regionale Samenwerking
- Geluid, Lucht & Verkeer

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	878.222	878.222
2 Projectbudget (P)	89.431	83.555
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	85.499	51.942
Totaal	1.053.152	1.013.719

Productiecijfers

- Milieucontrole bij grote bedrijven
- Milieucontrole bij kleine bedrijven
- Vervolgcontrole na overtreding
- Klachten
- Milieuvergunning
- Kennisgeving van oprichting of wijziging bedrijf
- Opslag en verplaatsing van grond, zand en bagger

Educatie	Aantal
Leerlingen B.O. bereik	2.669
Scholen	17
Producten/activiteiten	104
Deelname boerderij in de Kijker	141

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 53 | 106
waarmerkingdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum
12/04/18

8.11 Gemeente Veenendaal

8.11.1 De ODRU denkt vroeg mee over energiebesparende maatregelen

Bij de aanvraag voor het beginnen of uitbreiden van een fabriek zit de ODRU graag direct bij de behandeling van de melding aan tafel. In die fase denkt de architect na over wat waar moet komen. Wij willen zo vroeg mogelijk adviseren over energiebesparende maatregelen. Zo weten ondernemers op voorhand waaraan ze zich moet houden en voorkomen we dat het bedrijf achteraf extra kosten moet maken.

Uitbreiding Wafelproducent SanoRice

Een mooi voorbeeld is de uitbreiding van wafelproducent SanoRice in Veenendaal. Het bedrijf realiseert in 2018 een flinke uitbreiding van het magazijn en een geconditioneerd bedrijfspand van aanzienlijke afmetingen. Gelijk met de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor het bouwen handelde één van de vergunningverleners namens gemeente Veenendaal de melding Activiteitenbesluit af. Deze melding moet onder andere informatie bevatten over de uitvoering van de inrichting, zoals de verlichting-, verwarmings- en luchtbehandelingsinstallaties.

Veel energiewinst mogelijk

SanoRice verbruikt veel energie. De vergunningverlener van de ODRU besprak daarom al in het ontwerpstadium de energiebesparingsmogelijkheden met de eigenaar. Hij nam hierbij niet alleen de erkende verplichte maatregelen door, maar stond ook stil bij alternatieve en hernieuwbare energiebronnen. SanoRice gaf aan verder te willen gaan dan alléén de verplichte besparingsmaatregelen. Het bedrijf gaat een substantieel deel van het elektriciteitsverbruik zelf opwekken met zonnepanelen. Door gezamenlijke inspanningen van SanoRice, de ondernemersvereniging, de gemeente en de ODRU komt een klimaatneutrale samenleving in 2018 weer een klein stapje dichterbij.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOR
Pagina 54 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

8.11.2 Onderzoek invloed aanpassing Rondweg-Oost op de leefbaarheid

De Rondweg-Oost in Veenendaal kan het verkeer niet meer goed verwerken en daarom onderzoekt de provincie Utrecht diverse varianten om de weg en de rotondes aan te passen. Deze varianten

hebben naast een impact op de weg zelf, ook invloed op de verkeersstromen binnen de kern van Veenendaal. Afhankelijk van de maatregelen verwacht de provincie op diverse wegen afnames en toenames van het verkeer. Dit heeft ook gevolgen voor de geluidsbelasting op de woningen rondom deze wegen: op een drukke weg bij weinig woningen is er een afname van bijvoorbeeld 60dB naar 59dB en op een andere weg bij veel woningen is er een afname 58dB naar 57dB. De ODRU bracht dit voor de gemeente in beeld, zie de afbeelding. Hieruit volgen mogelijke knelpunten.

De gemeente wilde ook de gevolgen voor de leefbaarheid over het hele gebied in beeld brengen. Het onderzoek is uitgebreid en ook het aantal geluidgehinderden binnen de kern is in beeld gebracht. Daarmee wordt de leefbaarheid per variant in één getal uitgedrukt en bezit de gemeente een instrument om de gevolgen voor de leefbaarheid binnen de gemeente kwalitatief te vergelijken.

WISSELEND BEELD TOENAME EN AFNAME GELUIDBELASTINGEN IN DE KERN VEENENDAAL.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

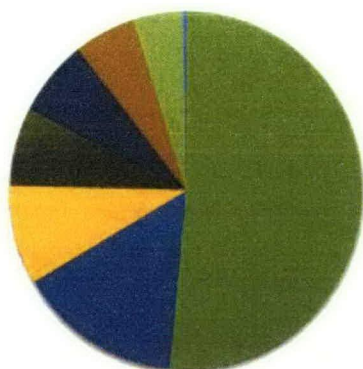
voor
waarnemingsbeleiden
Akkoord Secretaris:

paraa

datum

12/04/18

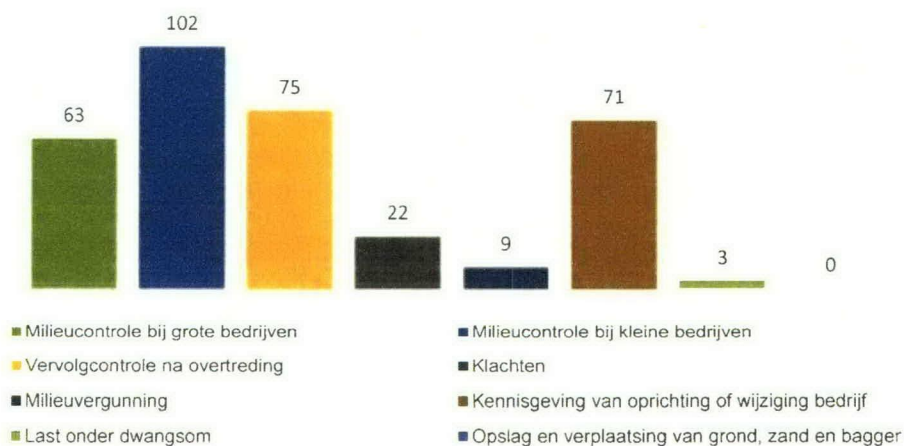
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Regionale Samenwerking
- Archeologie & Cultuurhistorie

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	573.911	566.021
2 Projectbudget (P)	28.224	35.815
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	131.942	70.672
Totaal	734.077	672.508

Productiecijfers

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 56 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

patraaf

datum
12/04/18

8.12 Gemeente Vianen

8.12.1 Schrijven van geschiedenis

In 2017 stond de samenwerking tussen de ODRU en gemeente Vianen in het teken van het schrijven van geschiedenis. Zo vonden we een echte schat en troffen we de voorbereiding voor de overgang naar 'Vijfheerenlanden'.

Echte schat!

Afgelopen zomer werd bij graafwerkzaamheden per toeval een bijzondere vondst gedaan: een échte schat! Omgaan met zo'n belangrijke vondst vraagt zorgvuldigheid, waar bovendien veel partijen bij betrokken zijn. Daarom coördineert de gemeente dit als bevoegd gezag voor archeologie. De archeologen van de ODRU ondersteunen haar op praktische en inhoudelijke manier. Zo overlegden we met vinders en grondeigenaren en vroegen we offertes bij conserveringsbureaus aan om de vondsten schoon te laten maken. Wat precies is gevonden, presenteren we officieel in het eerste kwartaal van 2018.

Vijfheerenlanden in 2019 een feit

De gemeente Vianen staat voor een grote verandering. Met het samengaan van Zederik en Leerdam is gemeente Vijfheerenlanden in 2019 een feit. Met ingang van 1 januari 2017 ging al een ambtelijke samenwerking van start en werden kennisoverdracht en afstemming een dagelijkse activiteit. Wat de overgang naar Vijfheerenlanden voor de ODRU betekent en welke milieu- en/of bouwtaken wij gaan uitvoeren, wordt in 2018 bekend. De gesprekken hierover zijn in volle gang.

Open en transparant over aanleg golfbaan

Sinds juni 2016 zijn de eerste negen holes van golfbaan de Kroonprins in Vianen open. De komende jaren legt de eigenaar de laatste holes aan. Door de veranderingen in het landschap was een aantal stichtingen bezorgd over het verlies van het open landelijke karakter en extra belasting voor het milieu. Zij maakten daarom bezwaar tegen de aanleg en uitten hun zorgen. Wij voerden namens de gemeente Vianen dit dossier zorgvuldig uit tot aan de uitspraak van de Raad van State.

De zorgen van de stichtingen zijn begrijpelijk. Daarom voorzagen wij ze van alle informatie over de activiteiten op de golfbaan tijdens de aanlegperiode. Ook legden wij uit welke wettelijke regels gelden en dat de aanleg kon doorgaan. De stichtingen hielden hun zorgen en zij maakten bezwaar bij de Raad van State. Wij legden daarom aan de Raad van State uit welke activiteiten tijdens de aanleg plaatsvonden, hoe wij hierop toezagen en op welke wijze wij het wettelijk kader interpreteerden. Raad van State concludeerde in november 2017 dat de ODRU voor de gemeente juist handelde: de aanleg van de golfbaan is volgens het wettelijke kader uitgevoerd.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmaking van de afspraken

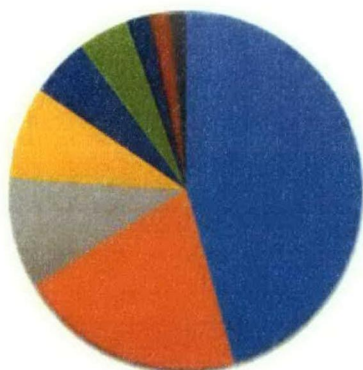
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

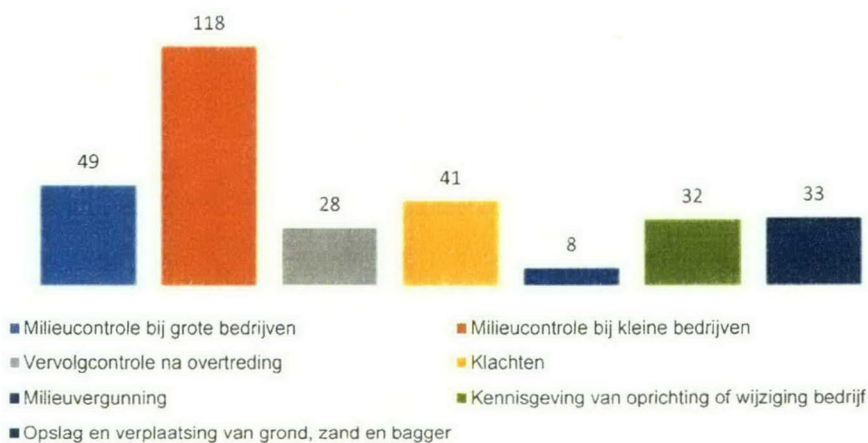
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Regionale Samenwerking
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Archeologie & Cultuurhistorie
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	451.496	459.120
2 Projectbudget (P)	32.521	16.492
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	70.176	56.038
Totaal	554.193	531.650

Productiecijfers

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOR
Pagina 58 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraf

datum
12/04/18

8.13 Gemeente Wijk bij Duurstede

8.13.1 Markt van de Toekomst

In Wijk bij Duurstede vond op 13 mei 2017 de tweede editie plaats van de Markt van de Toekomst. De gemeente gaf de ODRU de opdracht de organisatie te coördineren. De markt is een voorbeeld van co-creatie tussen gemeente, inwoners en lokale ondernemers.

Honderden inwoners deden kennis en inspiratie op voor een meer duurzame leefstijl. Een aantal duurzame ideeën:

- Groenten kopen uit de Wijkse Moestuin.
- Auto delen via My Wheels, binnenkort de eerste elektrische deelauto in Wijk bij Duurstede.
- Lid worden van de EigenWijkse Energie Coöperatie: Energie van, voor en door ons zelf!

Wethouder Hans Marchal riep op een symbolische manier op om meer slagkracht te tonen op weg naar een duurzaam en klimaatneutraal 2030. Om deze ambitie waar te maken, is de inzet van iedereen hard nodig.

Naast de thema's duurzaam vervoer, duurzame energie en duurzaam bouwen, was er ook aandacht voor de gezamenlijke aanpak van zwerfafval (Wijk Schoon Gewoon) en het kweken van eigen groenten.

Akkoord voorzitter:

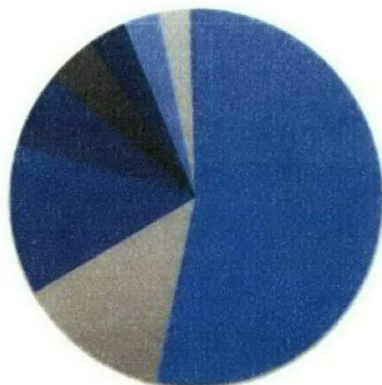
Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 50/196
waarin de beleiden

Akkoord secretaris:
paraaf

datum
12/04/18

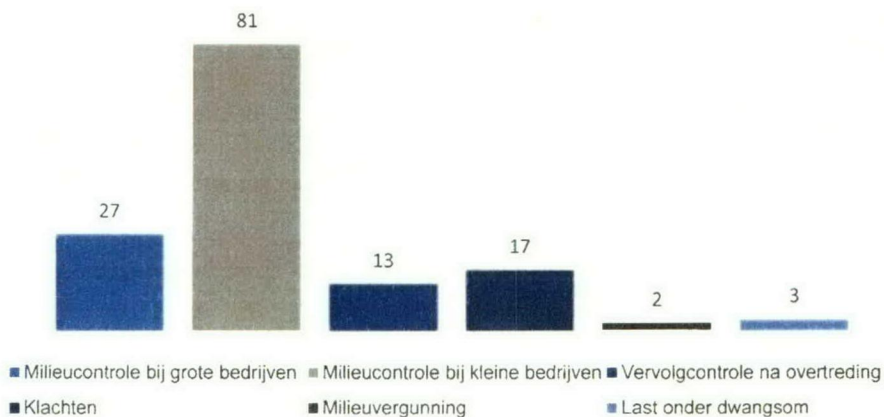
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Regionale Samenwerking
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Archeologie & Cultuurhistorie
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	217.871	214.538
2 Projectbudget (P)	41.620	40.604
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	12.470	9.102
Totaal	271.961	264.244

Productiecijfers

Educatie	Aantal
Leerlingen B.O. bereik	337
Scholen	4
Deelname boerderij in de Kijker	156

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOR
Pagina 60 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum
12/04/18

8.14 Gemeente Woerden

8.14.1 Wonen zonder aardgas

Aardgas is een fossiele brandstof die opraakt. Bij de verbranding ervan komt CO₂ vrij. Deze uitstoot versterkt de opwarming van de aarde en klimaatverandering. Daarom willen we overstappen op nieuwe manieren om te verwarmen, douchen en koken. Ook de ODRU denkt hierover mee. Zo leverde de ODRU in 2017 namens de gemeente Woerden een belangrijke bijdrage aan het project aardgasvrij Schilderskwartier.

Aardgasvrij Schilderskwartier

De gemeente Woerden wil in 2030 klimaatneutraal zijn. Daarvoor is onder meer nodig dat woningen op een andere manier dan met aardgas worden verwarmd. In het Schilderskwartier, een wijk uit de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw, moet het aardgasnet daarom voor 2030 worden vervangen en hebben de woningen van woningbouwvereniging GroenWest onderhoud nodig.

Samen alternatieven verkennen

De ODRU ging met netbeheerder Stedin en woningbouwvereniging GroenWest in gesprek om de alternatieven voor aardgas voor de wijk te verkennen. Samen keken we wat dat betekent in termen van totale maatschappelijke kosten en impact op de CO₂-uitstoot. Ook de bewoners uit de wijk werden bij deze verkenning betrokken. Zo organiseerde de ODRU in samenwerking met de gemeente een bewonersbijeenkomst, werden nieuwsbrieven verstuurd en werd een klankbordgroep van bewoners uit de wijk opgericht.

8.14.2 Een grondwatermodel voor Woerden

GRONDWATERMODEL WOERDEN: STROOMBANEN AFKOMSTIG VAN DE PLUIMEN VAN DEFENSIE-EILAND.

STILL VAN HET GRONDWATERMODEL VOOR DE KERN VAN WOERDEN.

In de ondergrond van Woerden is veel aan de hand. Zo is sprake van omvangrijke pluimen met verontreinigd grondwater, bodemdaling, te lage en te hoge grondwaterstanden, drinkwaterwinning, waardevol archeologisch gebied en een diepe zandwinplas. Tegelijkertijd wil de samenleving dat er veel gebeurt in de ondergrond van Woerden. Denk aan systemen voor warmte- en koudeopslag (WKO), parkeergarages, een goede fundering en controle over het verontreinigd grondwater.

De ODRU en gemeente Woerden werkten samen met de provincie, RUD, waterschap HDSR en drinkwaterbedrijf Oasen, aan een grondwatermodel voor de aanpak van verontreinigde grondwaterpluimen. Dit was nodig, omdat het grondwatersysteem in Woerden zo complex is. Door het goede overleg met alle betrokkenen is het model breed inzetbaar en ontstaat een beter inzicht in funderingsrisico's en plaatsing van WKO-systemen.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

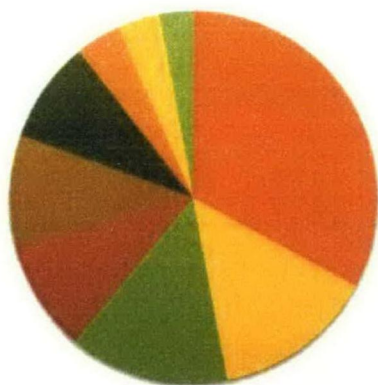
VOOR
Pagina 61 / 106
waarmarkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

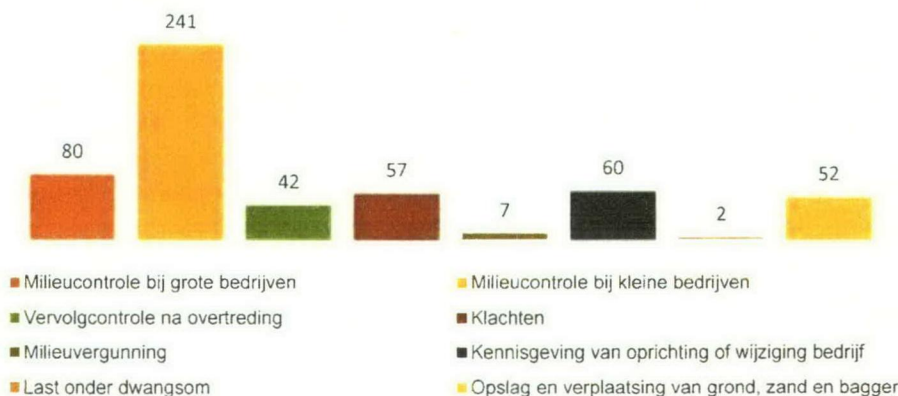
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)
- Archeologie & Cultuurhistorie
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Regionale Samenwerking

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	1.152.456	1.146.558
2 Projectbudget (P)	96.466	83.850
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	30.521	22.671
Totaal	1.279.443	1.253.079

Productiecijfers

Educatie en Recreatie	Aantal
Leerlingen B.O. bereik	16.310
Scholen	24
Producten/activiteiten	741
Leerlingen V.O. veldwerkproject	1.248

NME-centrum InBredius	Aantal
Bezoekers	1.500
Vrijwilligers	45
Stagiaires	8
Vrijwillige uren	2.000

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 62 van 106

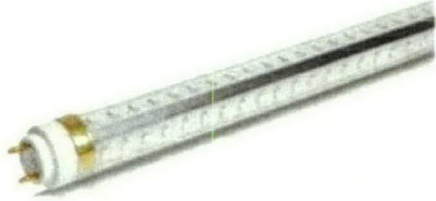
waarmarkingsdoelinden

paraf

datum
12/04/18

8.15 Gemeente Zeist

8.15.1 Altijd oplettende collega's bij de ODRU

De collega's van de ODRU zijn zo betrokken dat ze zelfs in hun vrije tijd oog hebben voor duurzame oplossingen. Zo ontdekte Wouter van der Steen in de openbare parkeerplaatsen van de gemeente Zeist mogelijkheden voor besparing. De parkeergarages worden volledig verlicht door energiezuinige (hoogfrequente) TL-lampen. Dankzij bewegingssensoren schakelt ongeveer 45% van de lampen zichzelf uit bij het ontbreken van beweging. De overige 55% is nog wel 24 uur per dag ingeschakeld.

Ook al lijkt dit een vrij duurzame situatie, het kan beter. Het verlichten van twee parkeergarages met led levert namelijk een jaarlijkse besparing op van 100.000 kilowatt, het volledige jaarverbruik van dertig huishoudens. Een mooie stap in de energietransitie van Zeist! Led zorgt ook voor lagere onderhoudskosten door een langere levensduur.

Als betrokken inwoner koppelde Wouter deze besparing en terugverdientijd van de investering direct terug naar de gemeente Zeist. Deze was blij met zijn advies en vervangt de verlichting de komende jaren stapsgewijs door ledverlichting. Ook bekijkt zij waar aanpassingen nodig zijn, qua schakelingen van verlichtingen. Hierbij speelt sociale veiligheid een belangrijke rol.

8.15.2 Austerlitz, het Franse Kamp. Een legerkamp van Napoleon als verbindende factor

Om het dorp levendig te houden, wilde Austerlitz uitbreiden. Daarom voerden archeologen van de onderzoeksbureaus BAAC en Vestigia, in opdracht van de gemeente Zeist en onder begeleiding van onze archeologisch adviseur, in september een grootschalige archeologische opgraving uit. De resultaten overtroffen ieders verwachting. Ze vonden duizenden sporen en vondsten van het kamp van Napoleon en ontdekten twee prehistorische grafheuvels.

Maar hoe breng je deze historische 'schatten' over aan het publiek? Rondleidingen van schoolklassen uit het dorp en een open dag tijdens de Nationale Archeologiedagen bleken hiervoor een geschikt middel. De opgedane ervaring tijdens de jaarlijkse Archeologiedag op De Boswerf kwam bij dit laatste goed van pas. Samen met lokale organisaties en belangenverenigingen stelden we voor jong en oud een aantrekkelijk programma met educatie en vermaak samen. Het bleek lokaal en landelijk een echte publiekstrekker en een leuke verbinding tussen oud en nieuw.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

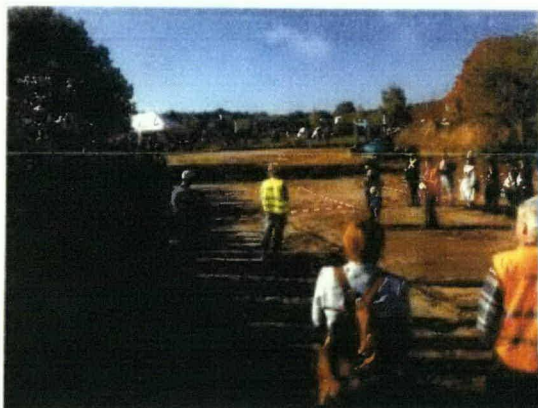
voor

waarvoor de Akkoord secretaris:

paraaf

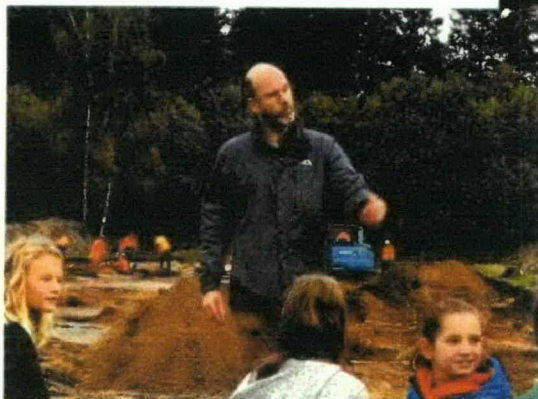
datum

12/04/18

FEESTELIJKE OPENING VAN DE OPEN DAG DOOR WETHOUDER SANDER JANSEN EN ZIJN ZOON

EEN RE-ENACTMENTGROEP IN UNIFORMEN UIT DE FRANSE TIJD LUISTERDE DE DAG OP MET HAAR AANWEZIGHEID.

VOORLICHTING DOOR ARCHEOLOOG PETER DE BOER (KINDEREN MOETEN NOG ONHERKENBAAR GEMAAKT WORDEN)

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmarkingsdoeleinden

paraf

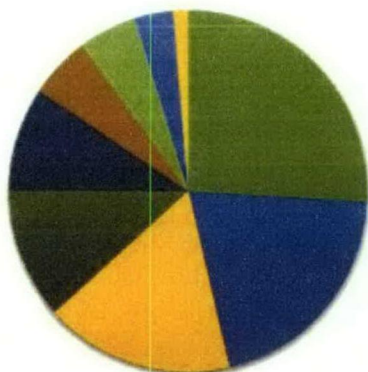
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

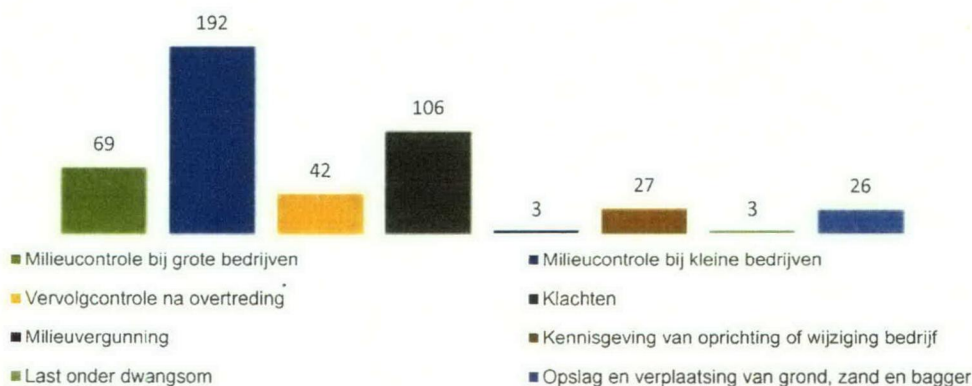
Afname producten en diensten

- Wabo milieu - Toezicht & Handhaving
- Natuur- en Milieueducatie (NDC)
- Wabo milieu - Advies & Vergunningverlening
- Klimaat, Energie, Duurzaam Bouwen & Beleid
- Bodem, Asbest, GIS & Water
- Regionale Samenwerking
- Ruimtelijke ordening en milieu
- Geluid, Lucht & Verkeer
- Archeologie & Cultuurhistorie

Bijdrage per gemeente (in euro's)	Budget 2017	Gerealiseerd 2017
1 DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	1.169.811	1.110.878
2 Projectbudget (P)	504.573	495.959
3 Aanvullend afgenomen (A+B)	75.478	49.090
Totaal	1.749.862	1.655.927

Productiecijfers

Educatie en Recreatie	Aantal
Leerlingen B.O. bereik	5.365
Scholen	22
Producten/activiteiten	240
Leerlingen V.O. veldwerkproject	1.015

NME-centrum De Boswerf	Aantal
Bezoekers	32.500
Vrijwilligers	43
Stagiaires	18
Vrijwillige uren	2.600

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 66 van 106
 waarderingsdoelstellingen
 Akkoord secretaris

Akkoord voorzitter:

paraaf

datum
 12/04/18

DEEL 2: VERPLICHTE PARAGRAFEN

9 Paragrafen

9.1 Treasury paragraaf / financiering

Het AB stelde in september 2017 het treasury-statuut vast. Hierin staat hoe de ODRU inhoud geeft aan treasury en financiering. Wij beperken onze interne liquiditeitsrisico's zoveel mogelijk door onze treasury-activiteiten te baseren op informatie. Daarmee kunnen wij op korte termijn een liquiditeitsprognose opstellen. Valutarisico's zijn binnen onze organisatie uitgesloten door uitsluitend in euro's leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen.

In onze liquiditeit is een vast patroon zichtbaar. Dit heeft te maken met de voorfacturatie per kwartaal en de hogere salarislast in mei (in 2017 voor het laatst) en december. In 2017 is een liquiditeitsprognose gemaakt. Op grond hiervan bleek het niet nodig om leningen af te sluiten of gebruik te maken van kasgeldleningen. In 2017 was er een strakke controle op de uitstaande vorderingen. Over het algemeen hebben de deelnemende gemeenten een goed betaalgedrag richting de ODRU. Het betaalgedrag is het afgelopen jaar verder verbeterd, wat heeft bijgedragen aan een goede liquiditeitspositie.

9.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

9.2.1 Weerstandsvermogen

9.2.1.1 Weerstandscapaciteit

De omvang en beschikbaarheid van reserves is mede bepalend voor de mogelijkheden om tegenvallers op te kunnen vangen. Uitgangspunt van het beleid voor de omvang van weerstandsvermogen is dat de weerstandscapaciteit tenminste een voldoende omvang moet hebben om de gekwantificeerde risico's op te vangen. Daarnaast bevelen we aan om te streven naar een hogere weerstandscapaciteit in verband met de subjectiviteit van de inschatting, het feit dat wellicht niet alle risico's in beeld zijn en dat een aantal risico's een structureel karakter heeft.

9.2.1.2 Ratio

De ratio weerstandsvermogen zegt iets over de mate waarin de weerstandscapaciteit voldoende is om alle voorziene risico's af te dekken, zonder dat dit ten laste gaat van de exploitatie. De ratio moet daartoe altijd minimaal 1,0 zijn. We bevelen aan om de ratio op een hoger getal te zetten, omdat we een aantal risico's niet of nauwelijks kunnen kwantificeren, we nog meer ervaring moeten opdoen met het inschatten, er risico's zijn met een structureel karakter en de impact een subjectieve inschatting is. In 2016 stelde het algemeen bestuur vast te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,5. Dat wil zeggen dat alle (rest)risico's voor minimaal 1,5 maal gedekt kunnen worden vanuit het weerstandsvermogen. De komende jaren willen we het weerstandsvermogen opbouwen naar 1,5 maal het restrisico vanuit positieve jaarrekeningresultaten.

9.2.2 Risicobeheersing

Het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan de ontwikkeling van het risicomanagement. Gezien de complexiteit van de vraagstukken is dit een belangrijk item geworden en ook de komende jaren blijven we hieraan werken.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOR
Pagina 66 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paragraaf

datum

12/04/18

Het formuleren van concrete en realistische kwaliteitsdoelstellingen en de aanpak voor het verbeteren van de processen zijn hier voorbeelden van. **Onvoldoende beheerste risico's bedreigen de kwaliteit en de processen en dit kan leiden tot onverwachte (financiële) tegenvallers.** De hoogte van het weerstandsvermogen moet hieraan gerelateerd zijn. **De risico's** houden we jaarlijks tegen het licht en we kwantificeren deze zoveel mogelijk.

9.2.2.1 Algemene risico's

Ons risicoprofiel bestaat uit bedrijfsspecifieke en algemene risico's, bijvoorbeeld macro-economische ontwikkelingen en rente-, loon- en prijsontwikkelingen. Ook zijn er onzekerheden over (toekomstig) rijksbeleid en ontwikkelingen in wet- en regelgeving (bijvoorbeeld fiscale wetgeving). Deze onzekerheden zijn nagenoeg niet te beïnvloeden en te kwantificeren. Als **deze algemene risico's leiden tot meer specifieke en kwantificeerbare risico's** worden deze opgenomen bij de specifieke risico's. In een cyclisch proces houden we deze risico's voortdurend up-to-date.

9.2.2.2 Specifieke risico's

In de inleiding gaven we al aan dat we bezig zijn met verbeteringen in het weerstandsvermogen en de risicobeheersing. **We hebben de risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd.** We houden rekening met deze kanscores:

- zeer onwaarschijnlijk (10%)
- onwaarschijnlijk (25%)
- mogelijk (50%)
- waarschijnlijk (75%)
- zeer waarschijnlijk (100%)

Het restrisico in tabel 5 op de volgende pagina is het resultaat van onze kans-inschatting en beheersingsmaatregelen. Dit bedrag moeten we minimaal aanhouden als weerstandsvermogen. Ten opzichte van de geïdentificeerde risico's uit 2016 zijn de risico's voor de Wet DBA en vennootschapsbelasting zo gereduceerd, dat deze niet meer zijn opgenomen in de risicotabel. Nieuw is het risico voor de IT-omgeving.

Voor een aantal risico's hebben we al beheersmaatregelen genomen. De kwantificering daarvan is in mindering gebracht op het risico. Per saldo ontstaat een restrisico. Het totaal aan restrisico resulteert in de benodigde weerstandscapaciteit. In tabel 5 op de volgende pagina zijn de gekwantificeerde risico's, gebaseerd op specifiek voor de ODRU geldende risico's, opgenomen.

De risico's in de tabel bevatten risico's die binnen ons risicoprofiel vallen en redelijkerwijs kwantificeerbaar zijn. Een aantal risico's vloeit direct voort uit onze operationele werkzaamheden (a t/m f), andere risico's komen voort uit vernieuwde wet- en regelgeving (g en j). De risico's vanuit de vernieuwde wet- en regelgeving hebben we geprobeerd te kwantificeren, maar de onzekerheden zijn groot.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 67 | 106
waarmerkingsdoelinden
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

Risico's	I/S*	Kans %	Risico x € 1.000	Beheersingsmaatregel	Restrisico x € 1.000
a. Hoger ziekteverzuim dan de norm	S	50%	130	Sturing op het verzuimbeleid	65
b. Uitvoering Koers	I	10%	550	Efficiëntie via exploitatie toevoegen aan reserve	55
c. Personele frictiekosten	S	75%	310	Strategisch personeelsbeleid, regeling 'generatiepact'	235
d. Verhouding en tijdige ondertekening DVO / UVP	S	100%	20	Tijdige actie op planning t.b.v. ondertekening	20
e. Afloop P-contract NDC-taken Zeist per 1-2019	I	10%	300	Projectleider is aangesteld om traject te begeleiden.	30
f. Berekeningsmethodiek uurtarief (loon- en prijsindexatie)	S	50%	380	Het effect opnemen in de begrotingswijziging.	190
g. IT-omgeving	S	25%	520	Actieve sturing op IT-omgeving	130
h. Overdracht taken	I	25%	400	Opstellen Business case, opvolgen randvoorwaarden	100
i. Implementatie omgevingswet	I	Pm	Pm	Pm	Pm
j. Uitvoering omgevingswet	S	Pm	Pm	Pm	Pm
Totale restrisico					825

* I = INCIDENTEEL / S = STRUCTUREEL

TABEL 5: KWANTIFICERING RISICO'S

a) Hoger ziekteverzuim

Lagere productie

Wij lopen het risico dat wij, als gevolg van het hogere ziekteverzuim, meer inhuurkosten maken dan begroot. Elke procent boven de ziekteverzuimnorm van 5% kan per fte 20 uur minder productief worden gewerkt. Gemiddeld 1% meer ziekteverzuim leidt tot extra kosten om de dienstverlening uit te blijven voeren. Dit kost circa € 125.000 (20u * 99 fte * € 65) extra aan inhuurkosten.

Extra begeleidingskosten

Bij langdurig ziekteverzuim is meer inzet en middelen nodig voor de begeleiding. Het risico is dat wij geen dekking hebben in de begroting om deze extra kosten op te kunnen vangen. Wij schatten deze kosten in op € 5.000. Om het risico zo beperkt mogelijk te houden, hebben wij deze beheersmaatregelen genomen:

- stringent volgen van het verzuimbeleid;
- aanscherping van de (controle op) de uitvoering van het beleid;
- maandelijkse bewaking in het MT.

De ODRU heeft een aantal langdurig zieken en dit heeft ook effect op 2018. Op basis van historisch inzicht en de beheersingsmaatregelen schatten we het totale risico in op 50%, wat neerkomt $125.000 + 5.000 = 130.000 * 50\% = € 65.000$.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOR
Pagina 88 | 106
waarmerkingsbeleiden
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

b) Uitvoering Koers

Financiering

In 2016 zijn we gestart met de Uitvoering Koers. Een belangrijke aanleiding voor deze organisatieontwikkeling is de veranderende omgeving. Bij de bestemming van het resultaat 2016 is een bestemmingsreserve van € 738.500 opgenomen voor de Uitvoering Koers. Op basis van de kostencalculatie is deze bestemmingsreserve niet voldoende om het gehele traject uit te voeren. Deze is begroot op € 1.720.000 voor drie jaar. In de begroting 2018 is een incidentele bijdrage gevraagd van de gemeenten van € 750.000, waarvan € 442.250 is opgenomen in de begroting voor 2018. Over de dekking van het restant tussen de incidentele begroting en de financiering (bestemmingsreserve + toezegging gemeenten) van circa € 550.000 moet nog besluitvorming plaatsvinden. Dit is voor ons een financieel risico.

Uitvoering

Bij de uitvoering van programma's in het kader van de organisatieontwikkeling (OO), noemen we ook een aantal risico's. De benodigde inzet van eigen personeel is hoger dan gepland, wat ten koste kan gaan van de dienstverlening aan de gemeenten. De resultaten zijn echter niet in lijn met de verwachting, omdat de voortgang van de programma's is vertraagd. Deze risico's zijn niet tot nauwelijks te kwantificeren en dus ook niet financieel vertaald, maar kunnen een groot effect hebben op het resultaat van de Uitvoering Koers.

Om het risico zo beperkt mogelijk te houden, hebben wij deze beheersmaatregelen genomen:

- exploitatie-overschot toevoegen aan bestemmingsreserve Uitvoering Koers;
- bewaking en sturing op voortgang Uitvoering Koers door MT en voortgangsrapportages aan het DB en AB;
- temporisering van het project bij een te grote overschrijding van uren en kosten.

Het totale financiële risico van onvoldoende dekking voor de Uitvoering Koers, minder dan € 550.000 (voor verdeling van het resultaat over 2017), schatten we in op zeer onwaarschijnlijk (10%). Op de totale projectbegroting is immers bestuurlijk akkoord (AB maart 2017). Hierbij is aan de gemeenten gevraagd met het bedrag voor 2019 rekening te houden. In voorjaar 2018 bespreken we de jaarrekening 2017, begrotingswijziging 2018 en begroting 2019 in samenhang. Op dat moment weten we de hoogte van het benodigde bedrag. Het risico komt hiermee uit op € 55.000.

Inmiddels is het resultaat over 2017 bekend. Als het algemeen bestuur besluit om het positieve resultaat van 2017 toe te voegen aan de bestemmingsreserve, kunnen we het risico verder naar beneden bijstellen.

c) Personele frictiekosten (eigen risicodragerschap WW en WGA)

Strategisch personeelsbeleid

In het strategisch personeelsbeleid calculeren wij de benodigde formatie per expertise/taakveld met een doorblik naar twee jaar. Externe ontwikkelingen worden hierin meegenomen en risico's in formatiewijzigingen kunnen tijdig worden bijgestuurd. Risico's blijven bestaan, zoals bij Externe Veiligheid, waar de financiering per 2019 via de provincie hoogstwaarschijnlijk vervalt. Formatie blijft wel nodig om deze wettelijke taak voor gemeenten uit te voeren, maar de afspraken met gemeenten zijn dan nog niet gemaakt.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
waarmerkingsdoeleinden

Pagina 69 | 106
Akkoord secretaris:

paraf

datum:

12/04/18

(Kans op) boventaligheid

Onze omgeving is complex en nieuwe wetgeving - met mogelijke impact op nieuwe en/of andere taken - is op komst. Niet alle medewerkers kunnen veranderende taken blijvend en voldoende uitvoeren.

De leeftijdscategorie 60-plus loopt een hoger risico op uitval door ziekte en verminderd functioneren. Dit komt doordat deze medewerkers niet meer adequaat mee kunnen met het werk dat meer digitaal, integraal en complex wordt. Om langdurige, (dure) uitval te voorkomen of om bedrijfsrisico's te beperken, kunnen maatwerkafspraken nodig zijn. De ODRU is risicodragers voor de WW (boven- en nawettelijk).

Wij hebben een voorziening voor boventaligheid. Deze komt voort uit de afwikkeling van de reorganisatie uit 2014. De effecten van de organisatiewijziging zijn nog niet goed in te schatten, evenals het effect van veranderingen in de omgeving en wetgeving. De kans op nieuwe personele frictiekosten achten wij in de aankomende jaren reëel. Ook kan blijken dat eerdere voorzieningen bij reorganisatie 2014 en de organisatiewijziging 2017 niet voldoende zijn om de financiële effecten van boventaligheid af te dekken.

Arbeidsongeschiktheid

Bij arbeidsongeschiktheid kunnen langdurige verplichtingen ontstaan die wij niet hebben voorzien. Werkgevers zijn verplicht gedurende twee jaar het salaris door te betalen van zieke werknemers. Daarna is de werkgever nog tien jaar verantwoordelijk voor zieke (ex)werknemers: het WGA-risico. De feitelijke schade wordt dus in de voorafgaande twaalf jaar opgebouwd en bestaat uit de kosten voor doorbetaling aan (ex)werknemers die nog steeds (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn.

Via de loonheffing dragen wij een gedifferentieerde WGA-premie af, die afhankelijk is van het aantal arbeidsongeschikte medewerkers. Een arbeidsongeschikte medewerker telt maximaal tien jaar mee in de gedifferentieerde premie. Het verschil in minimale en maximale premie kan 4% van de totale loonsom per jaar uitmaken. De premie kan oplopen tot ongeveer € 75.000. We betalen al € 15.000, dus het risico bedraagt € 60.000. Het voorkomen van arbeidsongeschiktheid is belangrijk en kan veel geld besparen. Helaas is dit risico voor ons op dit moment actueel. Om het risico zo beperkt mogelijk te houden, hebben wij deze beheersmaatregelen genomen:

- preventieve inzet door middel van het strategische personeelsbeleid;
- aanbieden van de regeling 'Generatiepact';
- mobiliteitsbevordering en loopbaanbegeleiding door afdelingshoofd en HRM van de betreffende medewerker.

Op basis van de historie van oud-medewerkers schatten wij het risico op personele frictiekosten op € 250.000. Hierdoor schatten wij de hoogte van het totale risico in op: € 250.000 + 60.000 = € 310.000. De kans op dit risico achten wij reëel en hebben we daarom op 75% gesteld. Dit betekent een risico van € 235.000.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 70 | 106
waarmarkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

d) Verhouding en tijdige ondertekening DVO / UVP

Verhouding UVP/DVO

De verhouding tussen DVO- en UVP-uren verschilt fors per gemeente en kan een probleem geven in de planbaarheid van capaciteit. Op basis van de DVO is de formatie afgestemd. Het UVP wordt gerealiseerd met inhuur, hierdoor is tijdige ondertekening van belang. Door extra uren in het DVO ten opzichte van UVP kan de verhouding vast-tijdelijk personeel ten gunste van vast personeel veranderen. Een risico is dat bij krapte op de arbeidsmarkt, het aantrekken van gekwalificeerd personeel, duur is. Bij een groter deel DVO-uren, kunnen we sneller inspelen op vast personeel in plaats van inhuurkrachten. De inhuurkosten zijn hoger dan de kosten van vast personeel. Daar tegenover staat dat alle vaste kosten in de DVO worden gedekt. UVP-uren leveren bij goed inkopen een kleine marge op.

Jaarlijks neemt een aantal gemeenten al standaard UVP-uren op, dit is ook gewenst. Dit aantal is ingeschat op 1.000 uur per gemeente. Het is reëel de kosten voor nog meer UVP uren als 'inefficiënt' te zien. Elke 1.000 uur extra in het UVP levert minimaal een nadeel op van € 20.000 (1.000 * € 20 verschil uurtarief inhuur en vast personeel).

Tijdige ondertekening UVP

Jaarlijks stellen gemeenten het UVP op. Het UVP is afgestemd met het DVO. De gemeente stelt het UVP voor de aanvang van het nieuwe jaar vast, waarna wij een definitieve planning kunnen maken voor de op te leveren uren/producten. Als vaststelling niet tijdig plaatsvindt, kan schade ontstaan door niet-tijdige planning van de werkzaamheden, bijbehorende formatie en facturatie. Dit risico is niet tot nauwelijks te kwantificeren en dus ook niet financieel vertaald. Het kan wel een groot effect hebben op de juiste inzet en tijdige inzet van personeel.

Om het risico zo beperkt mogelijk te houden, hebben wij deze beheersmaatregelen genomen:

- tijdige (voor aanvang van het nieuwe boekjaar) UVP-ondertekening, een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ODRU en gemeenten;
- een nauwe verhouding tussen DVO en UVP.

Het aantal UVP-uren in 2017 is hoger dan 1.000 per gemeente. Het risico doet zich dus voor. Hierdoor schatten wij het risico in als 100% voor een bedrag van € 20.000.

e) Afloop P-contract NDC-taken Zeist per 1-2019

Het tienjarige contract van de natuur- en milieueducatietaken tussen de gemeente Zeist en de ODRU loopt in 2019 af. De huidige omvang van het contract betreft afname van 3.175 uur en alle neven-opbrengsten vanuit de NDC-locatie De Boswerf. Op basis hiervan hebben wij vaste formatie in dienst en een aantal overige structurele kosten. Bij niet-tijdige onderhandelingen over een mogelijke verlenging van het contract of opname binnen het DVO kunnen boventalligheid en frictiekosten ontstaan. Dit kan al vanaf 2018 gebeuren.

Om het risico zo beperkt mogelijk te houden, hebben wij deze beheersmaatregelen genomen:

- tijdige start van gesprekken tussen de gemeente Zeist en de ODRU om duidelijkheid te krijgen over het contract voor de NDC-taken.

Op basis van het jaarlijks aantal contracturen (3.175 * 84.25) en frictiekosten verwachten we een maximaal risico van € 300.000. Dit is gebaseerd op de kosten voor herplaatsing van medewerkers en opvang van overheaddekking. Omdat de gesprekken zijn gestart en er een projectleider is aangesteld, schatten we in dat het maximale risico onwaarschijnlijk is (10%). Hiermee bedraagt het risico € 30.000. In een reactie op de kadernota 2019 heeft de gemeente Zeist aangegeven dat het contract wordt verlengd. De actualiteit van het risico is daarmee afgenomen.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 71 van 106
waarnemingsdoelinden
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

f) Berekeningsmethodiek uurtarief (loon- en prijsindexatie)

Bij de opstelling van de begroting 2016 zijn we gestart met de methodiek van voor- en nacalculatie. Dit is nodig, omdat wij in een vroeg stadium de kadernota en begroting opstellen. De consequentie is dat in de tussentijd geen compensatie plaatsvindt als de lonen en prijzen harder stijgen dan de voorcalculatie.

Hierdoor kunnen werkelijke kosten hoger uitkomen dan begroot, zie de onderstaande tabel. Hier is het effect berekend zonder dat tariefcompensatie plaatsvindt. In de praktijk is het 'verlies' in 2017 opgevangen in de begrotingswijziging door de inzet van efficiëntievoordelen. In de kadernota 2019 wordt het tarief voor 2019 bepaald. Met dit tarief kunnen we de autonome lastenstijging in dat jaar compenseren. Daarnaast moet de autonome lastenstijging in 2018 ook worden 'terugverdiend'. De eerste mogelijkheid hiervoor is bij het opstellen van de begrotingswijziging 2018, de volgende bij de begroting 2019.

Lasten overzicht	2017	2018	2019
Lasten vlg. meerjaren begroting	13.060.134	11.685.500	11.291.000
Verwachte lasten o.b.v. Macro Economische Verkenningcijfers (MEV)	13.267.503	12.065.098	11.890.385
verschil (extra lasten)	-207.369	-379.598	-599.384

TABEL 6: LASTENOVERZICHT 2017-2019 (BRON: KADERNOTA 2019)

Om het risico zo beperkt mogelijk te houden, hebben wij deze beheersmaatregelen genomen:

- jaarlijks maken we een voorlopige nacalculatie en nemen die mee in de volgende begroting;
- loon- of prijsstijging/-daling nemen we mee in de begrotingswijziging van het eerstkomende jaar. Dit kan leiden tot een tariefaanpassing.

Door deze beheersmaatregelen is een inschatting van het risico voor 2018 van 50% van € 380.000 aannemelijk. De afgelopen jaren stellen we steeds een begrotingswijziging op en actualiseren we de salarislasten zoveel mogelijk.

g) ICT-omgeving

Wij veranderen mee met onze omgeving. Enerzijds zijn er wijzigingen in wet- en regelgeving en de daaraan gekoppelde dienstverlening door de ODRU (bijvoorbeeld Omgevingswet, Archiefwet). In mei 2018 wordt de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht en wordt informatiebeveiliging nog meer van belang. Anderzijds zien we een toenemende vraag naar diensten vanuit gemeenten, bedrijven en inwoners en kwalitatief hoogwaardige informatie aan derden.

Dus moeten wij voldoen aan de wet- en regelgeving en aan de eigen beschik- en bereikbaarheid met steeds meer mobiel gebruik. Risico's zijn onder andere ongeautoriseerde toegang, datalekken, bedrijfscontinuïteit en systeem- en gebruikersfouten.

Om het risico zo beperkt mogelijk te houden, hebben wij deze beheersmaatregelen genomen:

- strategisch ICT-plan voor visie op en investeringen in de gehele IT-omgeving;
- functies geformaliseerd voor informatiebeveiliging, management en ondersteuning.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
 voor
 waarmede is overeengekomen
 Akkoord secretaris:
 paraaf
 datum
 12/04/18

Wettelijke boetes zijn maximaal 4% van de jaaronzet. Voor ons is dit een maximaal risico van $4\% * € 13.000.000 = € 520.000$. De urgentie hiervoor wordt onderkend. Daarom hebben we afgelopen jaar een aantal functies gecreëerd voor informatievoorziening en het mobiel gebruik en benaderen van de informatievoorziening. Hierdoor denken wij dat het risico op een opgelegde boete onwaarschijnlijk is (25%) en komt het risico uit op € 130.000 voor 2018.

h) Overdracht taken

De afgelopen jaren hebben wij diverse extra taken overgedragen gekregen, verplicht en niet-verplicht. Voorbeelden zijn de verplichte overdracht van de provinciale VTH-taken en de BOR-taken. De herindeling van Vianen naar de gemeente Vijfheerenlanden staat voor de deur. Vanaf 2018 draagt Renswoude taken over en ook De Ronde Venen wil taken overdragen. Belangrijk is dat de 'nieuwe' taken vanuit de gemeente goed inpasbaar zijn in onze organisatie. Hierover moeten heldere en duidelijk afspraken worden gemaakt, om problemen achteraf te beperken. Overdracht van taken brengt organisatorische en financiële risico's met zich mee.

Organisatorisch

De risico's op organisatorisch vlak richten zich vooral op het inbedden van de cultuur, inwerken en begeleiden van de medewerkers, kwaliteit van de medewerkers, onduidelijke taakomschrijving en de aansluiting op IT. Deze risico's zijn lastig te kwantificeren en dus ook niet financieel vertaald, maar ze kunnen een groot effect hebben op onze dienstverlening.

Financieel

Het financieel risico bij overdracht van taken richt zich vooral op het juist en tijdig vastleggen van de onderlinge afspraken, de huisvesting en de IT. Een actueel onderwerp bij uitbreiding is de huisvesting. We lopen tegen de grenzen aan van de etage in het provinciehuis en hierdoor moeten we bij uitbreiding van taken kijken naar de huisvesting. De huisvestingslasten stijgen niet evenredig met het aantal overgedragen taken, maar trapsgewijs. Het risico bestaat dat we (tijdelijk) niet-evenredige huisvestingslasten hebben ten opzichte van de extra omzet vanuit de taakoverdracht. Een ander risico is een verschil in timing tussen de te huren afdeling en het daadwerkelijk nodig hebben ervan. In het project van gevolgen van groei, vanuit de Organisatie Ontwikkeling, is dit risico berekend met minimale risico van € 65.000 (1/3 afdeling voor een half jaar) uitlopend tot maximaal € 400.000. Dit betreft in dit geval alleen de huur- en servicekosten.

Ook wordt de IT-infrastructuur ingericht, passend bij de overdracht van de taken. Gezien onze investeringsstructuur kunnen wij deze investering(en) binnen onze huidige begroting opvangen.

Om het risico zo beperkt mogelijk te houden, hebben wij deze beheersmaatregelen genomen:

- randvoorwaarden voor overdracht taken vastgesteld in het AB;
- opstellen en vaststellen van een business case;
- een gelijkmatige taakoverdracht voor de inpasbaarheid van de ODRU.

Het risico op de overdracht van taken is door de beheersmaatregelen onwaarschijnlijk. Hierdoor schatten wij de kans op maximaal 25%. Dit komt neer op een restrisico van € 100.000 in het weerstandsvermogen.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Voor
Pagina 73 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraf

datum:

12/04/18

i) Implementatie Omgevingswet

Het parlement heeft inmiddels de Omgevingswet aangenomen, die in 2021 in werking treedt. De Omgevingswet wordt het integrale wettelijke kader voor beheer en ontwikkeling in de fysieke leefomgeving. De introductie heeft een grote impact op onze organisatie.

Het risico van de implementatie is dat het meer tijd en middelen gaat kosten, dan waar in het programma rekening mee is gehouden. De financiering van de implementatie van het risico is nu een onderdeel van risico *b. Uitvoering Koers*.

Toch moet organisatorisch nog veel gebeuren om klaar te zijn voor de Omgevingswet, zoals bijvoorbeeld het herinrichten van de processen. Ook is het van belang dat we op één lijn komen met onze gemeenten. Om deze risico's te beperken, is de implementatie opgenomen als programma binnen de Uitvoering Koers. Hiermee is het extra onder de aandacht gebracht binnen onze organisatie.

Dit risico met al zijn onzekerheden is nagenoeg niet beïnvloedbaar, noch kwantificeerbaar, daarom is het als PM opgenomen. De volgende beheersmaatregelen zijn van toepassing:

- tijdig inspelen op de veranderingen waardoor de impact van de nieuwe wet snel duidelijk wordt;
- gezamenlijke aanpak met gemeenten en andere omgevingsdiensten;
- projectmatige aanpak inclusief projectplan en financiering van implementatie.

j) Uitvoering Omgevingswet

De introductie van de Omgevingswet heeft een grote impact op onze organisatie. In het bijzonder de invoering van het digitaal stelsel in 2024 vormt een grote opgave voor gemeenten en ons. De voorbereiding op de Omgevingswet betekent ook dat we met gemeenten opnieuw in gesprek gaan over onze taken. De uitkomsten kunnen leiden tot uitbreiding of inkrimping van taken. Een ander effect kan zijn dat onze taken verschuiven, bijvoorbeeld van vergunningverlening naar meer handhavingstaken. Dit is een groot risico en kan grote gevolgen hebben op de omvang (formatie) en invulling van onze taken.

Dit risico met al zijn onzekerheden is nagenoeg niet te beïnvloeden of te kwantificeren, daarom is het als PM opgenomen. In 2018 en 2019 ontstaat, door de uitvoering van het programma Invoering Omgevingswet, beter inzicht in de implicaties van deze wet. In het DB en AB worden de resultaten van het programma teruggekoppeld.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
voor
waarmerkingsdeleiden
paraf
Akkoord secretaris:
datum
12/04/18

9.3 Financiële kengetallen

Kengetallen geven de verhouding weer tussen onderdelen van begroting en / of balans en helpen bij de beoordeling van onze financiële positie. Deze kengetallen geven inzicht in hoeveel (financiële) ruimte wij hebben om structurele en incidentele lasten te dekken. De verplicht op te nemen kengetallen in de jaarrekening zijn aangegeven in artikel 11² van het BBV en in tabel 7 berekend en toegelicht.

Kengetallen	2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Netto schuldquote	-6,41%	-0,93%	-7,37%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-6,41%	-0,93%	-7,37%
Solvabiliteitsratio	16,78%	14,63%	14,16%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	12,18%	0,06%	6,24%
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

TABEL 7: FINANCIËLE KENGETALLEN

- Netto schuldquote**
 Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De quote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft hiermee een indicatie van de druk van rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Zoals uit de tabel is af te lezen, is de quote -6,41 in 2016 en -7,37% in 2017. De schuldquote is nagenoeg gelijk gebleven, wat duidt op een nagenoeg onveranderde verhouding van bezittingen en schulden.
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen**
 Wij hebben geen verstrekte leningen, waardoor het kengetal niet afwijkt van het eerste kengetal de netto schuldquote.
- Solvabiliteitsratio**
 Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin wij aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. De solvabiliteit is het afgelopen jaar nagenoeg constant gebleven. Een hogere solvabiliteit verhoogt de financiële weerbaarheid van de organisatie.
- Grondexploitatie**
 Wij exploiteren geen grond, waardoor dit kengetal niet van toepassing is.
- Structurele exploitatieruimte**
 Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door te kijken naar de structurele baten en lasten en deze te vergelijken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Het kengetal wijkt beperkt af van 2016 en geeft aan dat de ODRU zich heeft ontwikkeld tot een financieel stabiele organisatie. De structurele baten kunnen de structurele lasten opvangen.
- Belastingcapaciteit**
 Dit kengetal is voor ons niet van toepassing, omdat wij geen belastingen innen.

² Verwijzing naar de definities en berekeningsmethode: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0036853/2016-04-14>

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmening subeinder

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

9.4 Bedrijfsvoering & personeel

9.4.1 Bedrijfsvoering

Onze interne bedrijfsvoering zorgt ervoor dat we onze primaire processen zo effectief en efficiënt mogelijk uitvoeren. Het team bedrijfsvoering is in 2016 opgesplitst in de onderdelen bestuursondersteuning, staf en bedrijfsbureau. In 2017 bleek dat daarmee de aansturing is verbeterd en meer wordt opgetrokken in werkbare kleinere eenheden. Binnen de staf is in 2016 gestart met scholing om de advisering te verbeteren. Dit is in 2017 verder uitgebouwd om de samenwerking binnen staf verder te verbeteren. Eind 2017 hadden staf en MT een gezamenlijke sessie om hun samenwerking te optimaliseren. In 2018 geven we het gezamenlijk optrekken van staf en MT verder vorm.

9.4.2 Personeel

Bij de opstelling van de begroting 2017 zijn we uitgegaan van de vastgestelde formatie van 130,94 fte. Begin 2017 is een begrotingswijziging opgesteld vanwege de organisatiewijziging in 2017. Door toename van de vaste uren is de formatie verlaagd van 130,94 naar 127,34 fte. De vastgestelde formatie bestaat uit 27,92 fte overhead en 99,42 fte voor uitvoering. Het percentage overhead komt daarmee uit op 21,93%. De norm van het AB is maximaal een overhead van 25%.

Formatie en bezetting	Formatie	Bezetting	Vacature ruimte	man FT	man PT	vrouw FT	vrouw PT	Totaal	ingehuurd personeel
Management	6,40	3,90	2,50	2		1	1	4	3
Bedrijfsvoering:									
- Bestuursondersteuning	2,55	1,98	0,57				3	3	0
- Staf	7,95	7,76	0,19	4			5	9	2
- Bedrijfsbureau (OV)	11,02	10,88	0,14	4		4	12	20	5
Relatiemanagement	2,69	2,69			2	1		3	1
Integraal Toezicht & Handhaving	29,73	26,68	3,05	16	5	3	4	28	16
Beleid & Vergunningen	33,89	33,97	-0,08	11	8	2	23	44	23
Expertise & Advies	27,94	27,94	0	10	8	6	7	31	11
Bedrijfsbureau - uitvoering	5,17	5,17	0					0	
Totaal	127,34	120,97	6,37	47	23	17	55	142	61
boventalligen	2,79	2,79		1	0	0	2	3	

TABEL 8: FORMATIE EN BEZETTING PER 31-12-2017

Per 31 december 2017 waren 142 medewerkers (120,97 fte) in dienst: 64 fulltimers (64 fte) en 78 parttimers (56,97 fte). Op 31 december 2017 waren 6,37 fte aan vacatures niet ingevuld. In combinatie met de extra niet-begrote werkzaamheden waren in 2017 in totaal 61 inhuurkrachten nodig om de taken uit te voeren. Daarnaast is een hoeveelheid werk uitbesteed. Onderstaande grafiek geeft op grafische wijze de verdeling weer van het personeelsbestand. Opvallend is dat in 2017 de bezetting toenam van ruim 112 naar bijna 121 medewerkers. Vooral het aantal fulltime-vrouwen steeg: van 9 naar 17.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

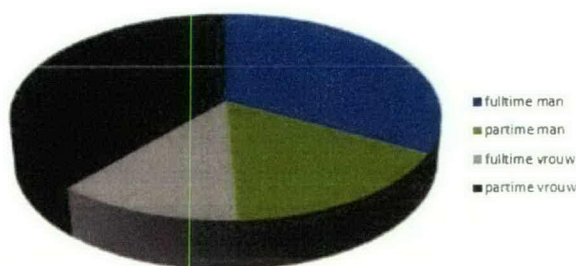
voor
 waarmede de akkoordsecretaris
 Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

Personeelsverdeling per 31-12-2017

9.4.3 Kengetallen strategische personeelsplanning

Om op strategische doelen te sturen, werken we met relevante kengetallen en de daarbij bijbehorende streefcijfers. Deze zijn hieronder per strategisch doel aangegeven. Hierover rapporteren we periodiek/jaarlijks in het sociaal jaarverslag. Zo kunnen we de strategische ontwikkeling van de organisatie en de voortgang monitoren.

- **Bezettingsgraad ten opzichte van de formatie 90%**
Definitie: de formatie, zoals goedgekeurd in de begroting van het betreffende kalenderjaar, is gebaseerd op de omvang van de vaste contracten, zoals overeengekomen in de UVP's. De bezettingsgraad is de verhouding van de feitelijke bezetting ten opzichte van de formatie (in fte), uitgedrukt in procenten. In 2017 komen we uit op een bezettingsgraad van 95%
- **Doorstroming naar andere functie 7,5% (mobiliteit)**
Definitie: de verhouding van het aantal medewerkers dat doorstroomt naar een andere functie, ten opzichte van het totaal aantal werkzame medewerkers (in aantallen) van het betreffende kalenderjaar, uitgedrukt in %. Dit gaat om horizontale en verticale doorstroming (omhoog en omlaag) en betreft een formele wijziging van functie. Het vervullen van een tijdelijke rol (bijvoorbeeld projectleider) zonder bijbehorende functiewijziging geldt niet als doorstroming. In 2017 komen we uit op een mobiliteit van 8,3%
- **Generatie-index conform landelijk gemiddelde: 1,1**
Definitie: de verhouding van het aantal 50- tot 60-jarigen in de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van het aantal 30- tot 40-jarigen. Als de verhouding in evenwicht is, is deze 1. Indien groter dan 1: dan is het aantal 50- tot 60-jarigen in de meerderheid. De generatie-index komt uit op 1,15 in 2017.
- **Jaarlijks gemiddeld 2-3 trainees of Young Professionals in dienst nemen**
Definitie: aantal trainees of Young Professionals (jonger dan 30 jaar) in dienst getreden op een functie (in vaste dienst of op basis van een tijdelijk contract) in het betreffende kalenderjaar. Het aantal Young Professionals steeg van 3 in 2016 naar 13 in 2017.
- **Aantal medewerkers dat een opleiding of cursus heeft gevolgd 70-75% (deskundigheid)**
Definitie: de verhouding tussen het aantal medewerkers dat in het betreffende kalenderjaar een opleiding of cursus heeft gevolgd en het totaal aantal medewerkers (bezetting in aantallen medewerkers), uitgedrukt in procenten. In 2017 hebben 87% van de medewerkers een cursus of opleiding gevolgd.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 77 | 106

VOOR
waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

9.4.4 Arbeidsverzuim

Het arbeidsverzuim over 2017 komt uit op 5,27%(2016 5,53%). Hiervan is 1,03% kortdurend verzuim en 4,24% middellang en langdurig verzuim. Historisch gezien is het kortdurend verzuim laag. Daarentegen is het middellang en lang verzuim hoger dan waarmee we in de begroting rekening hebben gehouden. Bij het middellang en lang verzuim besteden we veel aandacht aan verzuimbegeleiding door management en arbodienst. Het verzuim wordt bijna uitsluitend veroorzaakt door niet-werkgerelateerde oorzaken en betreft steeds wisselende personen.

Kengetal	Waarde
Verzuimpercentage totaal cumulatief	5,27%
Verzuimuren kort (<8 dagen)	1,03%
Verzuimuren middellang (8-42 dagen)	0,61%
Verzuimuren lang (> 42 dagen)	2,95%
Verzuimuren extra lang (> 1 jaar)	0,68%

TABEL 9: ARBEIDSVERZUIM

9.4.5 Arbo / BHV

In het voorjaar van 2017 hebben we een nieuwe risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) opgesteld, met extra aandacht voor de werkzaamheden van de milieu-inspecteurs en de NDC-locaties. Daarnaast hebben we een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) gehouden, als verplicht onderdeel van de RI&E.

Uit bovengenoemde onderzoeken kwam geen ernstige misstanden naar voren. Het gaat vooral om procedures die we opnieuw moeten beschrijven, het geven van voorlichting en technische aanpassingen, vooral op de nevenlocaties. In 2017 zijn we begonnen met de actiepunten met de hoogste prioriteit, zoals de werkplekvoorlichting en persoonlijke beschermingsmiddelen. De arbeidsomstandigheden blijven aandacht vragen en daarom heeft het management besloten dit te borgen door ook de wettelijke verplichte rol van preventiemedewerker in te vullen.

In het provinciehuis is een aantal BHV-voorzieningen centraal geregeld. Zo is elke etage voorzien van brandblussers, verbandmiddelen, een AED en een Evac chair. Verder is er een ontruimingsplan en maken we onderdeel uit van een gezamenlijke BHV-ploeg. In december hebben we een gezamenlijke ontruimingsoefening gehouden. Op de verschillende NDC-locaties wordt gezorgd voor voldoende opgeleide BHV'ers om de veiligheid te waarborgen. Vanwege de vele bezoekers is dit van groot belang. Bovendien zijn tijdens de RI&E de NDC-locaties extra gecontroleerd op veiligheid, Arbo en milieu. Wij hebben geen bestuurlijke en/of financiële belangen in andere gemeenschappelijke regelingen of vennootschappen en lopen **als zodanig geen risico's**.

9.4.6 Beleidsvoornemen bedrijfsvoering

In 2018 ligt de nadruk op het afmaken van onze doelen. Voor de bedrijfsvoering ligt in 2018 het accent op het meer en beter gebruiken van gegevens uit informatiedatabases van de kernapplicaties. Dit levert meer en beter inzicht in onze prestaties. Hiermee leggen we een belangrijke basis voor de ontwikkeling van kengetallen en prestatie indicatoren. Verder richten we de communicatie meer dan voorheen op externe profilering. Doel hiervan is de bekendheid bij inwoners en bedrijven over onze dienstverlening te verbeteren.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
 Pagina 28 | 106
 waarmarkingsdoeleinden
 paraaf
 datum
 12/04/18

9.5 Overige Paragrafen

9.5.1 Planning & Control-cyclus

Afgelopen jaar hebben we veel aandacht besteed aan verbetering van financieel beheer en de kwaliteit van de interne en externe P&C-cyclus. We hebben de bestuursinformatie geëvalueerd en geactualiseerd aan de wensen van de bestuurders. Daarnaast hebben we veel geïnvesteerd in de advisering aan het management. In 2018 actualiseren we de interne managementinformatie en leggen we de nadruk op de integrale benadering tussen staf en management.

9.5.2 Grondbeleid

Wij zijn een dienstverlenende instelling die geen activiteiten heeft in het kader van grondaankoop of -verkoop. De dienst loopt als zodanig dan ook geen risico.

9.5.3 Lokale heffingen

Wij zijn dienstverlenend aan de deelnemende gemeenten en innen zelf geen lokale heffingen. Eventuele heffingen worden door de gemeenten geïnd. Gemeenten kunnen de opbrengsten van de lokale heffingen gebruiken om de kosten voor de ODRU te dekken.

9.5.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Wij zijn een dienstverlenende instelling die geen activiteiten uitvoert in het kader van onderhoud aan kapitaalgoederen. De dienst loopt als zodanig dan ook geen risico.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 79 P106

waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris

paraaf

datum

12/04/18

DEEL 3: JAARREKENING**10 Overzicht van baten en lasten 2017**

Lasten	Begroting 2017	Bijgestelde begroting 2017	Realisatie 2017	Verschil
Directe personeelskosten:				
- Sal. en Soc. Lasten vast personeel	9.076.007	9.213.134	7.971.013	1.242.121
- Personeel van derden	250.000	1.330.500	3.020.237	-1.689.737
- Uitbesteding	-	-	448.748	-448.748
Indirecte personeelskosten	658.000	669.000	768.476	-99.476
Bestuurskosten	70.000	80.000	90.437	-10.437
Algemene beheer- & administratiekosten	650.000	628.500	622.803	5.697
Huisvestingskosten	435.000	446.500	406.123	40.377
Kapitaallasten	492.500	387.500	344.621	42.879
Milieutaakuitvoering	-	-	148.259	-148.259
Uitvoering Koers	-	737.000	497.132	239.868
Diversen	115.000	305.000	512.091	-207.091
Totaal lasten	11.746.507	13.797.134	14.829.940	-1.032.806

Baten	Begroting 2017	Bijgestelde begroting 2017	Realisatie 2017	Verschil
Directe personele baten	105.000	105.000	144.269	39.269
Gemeentelijke bijdragen	11.307.247	12.448.850	12.904.168	455.318
Overige goederen en diensten:				
- Aanvullende uren eigenaar gemeenten	-	252.750	969.952	717.202
- Aanvullende uren overige	152.250	152.250	276.144	123.894
- Overige	185.000	185.000	124.523	-60.477
Huisvestingsbaten	3.500	3.500	3.620	120
Kapitaalbatens	-	-	-	-
Milieutaakuitvoering	-	-	148.259	148.259
Diversen	-	-	-	-
Totaal Baten	11.752.997	13.147.350	14.570.934	1.423.584

Gerealiseerd saldo van baten en lasten	6.490	-649.784	-259.005	390.779
Onttrekking uit bestemmingsreserves	-	737.000	497.132	-239.868
Gerealiseerd resultaat	6.490	87.216	238.127	150.911

TABEL 10: BATEN- EN LASTENOVERZICHT 2017, VERSCHIL TEN OPZICHTE VAN BIJGESTELDE BEGROTING

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

 Pagina 80 | 106
 voor
 waarmerkingsdoeleinden
 Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

11 Toelichting op overzicht van baten en lasten 2017

Tabel 11 toont de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting. Deze verklaren het verschil tussen het begrote en het gerealiseerde resultaat.

	Verklaring resultaat	Verschil	Totaal
Resultaat volgens bijgestelde begroting 2017			87.216
<u>Financieel voordeel</u>			
	lagere salarislasteren (lagere formatiebezetting)	1.242.000	
	lagere huisvestingskosten (lagere servicekosten)	40.500	
	structureel lagere kapitaallasteren	42.800	
	extra gemeentelijke bijdrage	455.500	
	extra aanvullende uren eigenaar gemeenten	717.000	
	extra aanvullende uren overige opdrachtgevers	124.000	
	diverse	42.077	
Totaal voordeel			2.663.877
<u>Financieel nadeel</u>			
	hogere inhuur en uitbesteding (extra taken, lagere formatiebezetting)	2.138.500	
	hogere indirecte personele kosten (werving MT)	99.500	
	lagere overige opbrengsten	68.000	
	diverse (hogere kosten boventalligen)	206.967	
Totaal nadelig			2.512.697
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten			238.127

TABEL 11: VERKLARING VAN HET RESULTAAT

In tabel 12 hebben we een analyse gemaakt van de incidentele baten en lasten. Het blijkt dat in 2017 de incidentele posten een grote invloed hebben in omzet en resultaat. De incidentele lasten over 2017 bedragen circa € 3.290.000, (waarvan ruim 2 miljoen begroot) terwijl de incidentele baten circa € 3.400.000 bedragen (waarvan ruim 2,1 miljoen begroot). Deze bedragen zijn exclusief het structurele deel. Het betreft dus alleen de incidentele realisatie. In de bijgestelde begroting zijn de meeste incidentele posten voorzien, maar vooral aan de lastenkant zijn enkele posten hoger uitgekomen dan de bijgestelde begroting.

Incidentele baten (in euro's)	Begroting 2017	Bijgestelde begroting 2017	Realisatie 2017	Verschil
Doorbeltaste personeelskosten	-	-	68.043	68.043
Baten eigenaar gemeenten UVP	-	1.141.602	1.596.920	455.318
Aanvullende uren eigenaar gemeenten	-	252.750	969.952	717.202
Aanvullende uren overige opdrachtgevers	-	-	123.894	123.894
Milieutaakuitvoering	-	-	148.259	148.259
Uitvoering Koers	-	737.000	497.132	-239.868
Totaal	-	2.131.352	3.404.199	1.272.847

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 20 of 06

Akkoord voorzitter:

waarnemingsbeleiden

paraaf

datum

12/04/18

Incidentele lasten (in euro's)	Begroting 2017	Bijgestelde begroting 2017	Realisatie 2017	Vershil
Personeel van derden inzet extra taken, niet zijnde inzet vacatureruimte	-	1.080.500	1.976.864	-896.364
Werving, begeleiding en opleiding Young Professionals	-	-	50.039	-50.039
Wervingskosten Managementteamleden & Coördinatoren	-	10.000	63.036	-53.036
Kosten van RI&E	-	25.000	37.609	-12.609
Telecomkosten	-	-20.000	5.348	-25.348
Buitengewone lasten	65.000	150.000	219.515	-69.515
Toevoeging aan voorziening	-	140.000	292.576	-152.576
Milieutaakuitvoering	-	-	148.259	-148.259
Uitvoering Koers	-	737.000	497.132	239.868
Totaal	65.000	2.057.500	3.290.379	-1.182.879

TABEL 12: OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN, VERSCHIL TEN OPZICHT VAN BIJGESTELDE BEGROTING

- Toelichting incidentele baten en lasten

Op één post na zijn alle in de begroting opgenomen baten en lasten structureel van aard. De doorbelaste personeelskosten zijn hoger dan begroot. Dit zijn opbrengsten van elders geplaatste boventalligen. De milieutaakuitvoering en Uitvoering Koers zijn budgettair neutraal.

De hogere kosten van personeel van derden worden gecompenseerd door de hogere baten, doordat extra uitvoering van taken heeft plaatsgevonden. De marge hebben we ingezet voor overige niet-begrote kosten. De kosten voor Young Professionals worden opgevangen door lagere salariskosten. Voor de organisatiewijziging hebben we coördinatoren en drie managementteamleden geworven. Door vroegtijdige afboeking van mobiele telefoons zijn de telecomkosten in 2017 hoger uitgevallen dan vooraf gecalculeerd, terwijl we in de begrotingswijziging juist een verlaging hadden doorgevoerd.

De buitengewone lasten zijn € 69.500 hoger dan begroot door hogere kosten van de ontstane boventalligheid door de organisatiewijziging. Daarnaast is de toevoeging aan de voorziening € 152.000 hoger dan begroot, omdat we de voorziening boventalligen naar boven moesten bijstellen.

In paragraaf 11.1 lasten gaan we per begrote kostensoort in op de oorzaken van de afwijking; het verschil tussen de realisatie en de bijgestelde begroting 2017. In paragraaf 11.2 komen de baten aan bod. In beide paragrafen zijn afwijkingen, die groter zijn dan € 10.000, voorzien van een uitgebreide toelichting. Bij kleinere afwijkingen is een korte beschrijving van de activiteiten opgenomen.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 82 van 106

waarmerkingdoeleinden

voor de secretaris.

paragraaf

datum

12/04/18

11.1 Lasten

Lasten (in euro's)	Begroting 2017	Bijgestelde begroting 2017	Realisatie 2017	Verschil
Directe personeelskosten:				
- Sal. en Soc. Last vast personeel	9.076.007	9.213.134	7.971.013	1.242.121
- Personeel van derden	250.000	1.330.500	3.020.237	-1.689.737
- Uitbesteding	-	-	448.748	-448.748
Indirecte personeelskosten	658.000	669.000	768.476	-99.476
Bestuurskosten	70.000	80.000	90.437	-10.437
Algemene beheer- & administratiekosten	650.000	628.500	622.803	5.697
Huisvestingskosten	435.000	446.500	406.123	40.377
Kapitaallasten	492.500	387.500	344.621	42.879
Milieutaakuitvoering	-	-	148.259	-148.259
Uitvoering Koers	-	737.000	497.132	239.868
Diversen	115.000	305.000	512.091	-207.091

TABEL 13: LASTEN OVERZICHT, VERSCHIL TEN OPZICHTE VAN BIJGESTELDE BEGROTING

11.1.1 Directe personeelskosten

Deze post bestaat uit drie onderdelen: salaris- en sociale lasten vast personeel, de kosten van personeel van derden (inhuur van medewerkers) en uitbesteding (uitbesteden van werk aan derden). De laatste twee hangen nauw samen met de omvang van de activiteiten en zijn incidenteel.

- Salarislasten

De salaris- en sociale lasten zijn ruim € 1.242.000 lager dan begroot. De onderschrijding wordt veroorzaakt door het niet invullen van vacatures. Dit heeft vooral betrekking op de eerste drie kwartalen van 2017. In het laatste kwartaal van 2017 hebben we een groot aantal vacatures ingevuld (zoals Young Professionals) waardoor eind 2017 niet bovenmatig veel vacatures (circa 6 fte) open staan (zie de paragraaf bedrijfsvoering & personeel). Overigens zijn de salarislasten in 2017 per medewerkers harder gestegen dan waarmee we in de begroting rekening mee hebben gehouden. Dit heeft te maken met de cao-ontwikkelingen en de premiestijgingen van met name de pensioenpremie. In de begrotingswijziging 2018 en in de begroting 2019 houden we hier rekening mee.

- Inhuur derden en uitbesteding

De post personeel van derden is bijna € 1.690.000 hoger dan begroot, terwijl we aan de post uitbesteding circa € 448.000 meer hebben uitgegeven dan geraamd. In 2017 hebben we namelijk meer taken voor onze gemeenten uitgevoerd en in de eerste kwartalen hadden we meer inhuur door de openstaande vacatures.

De verhouding tussen overhead en uitvoering in de kosten van personeel van derden is 25% om 75%. Dit past binnen ons beleid. Bij overhead is vooral ingezet op drie management functies (zoals controller) en ondersteuning bij het bedrijfsbureau (DIV en secretariaat).

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

 VOOR
 Pagina 83 | 106
 Waarmerkingsdoeleinden
 Akkoord secretaris:

 paraaf

datum

12/04/18

- WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT3) en de daarop gebaseerde regelgeving, stellen maxima aan bezoldigingen en uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband van topfunctionarissen in de publieke en semi-publieke sector. Het WNT algemeen maximum over 2017 is vastgesteld op € 181.000. De WNT verplicht tot openbaarmaking in deze sectoren van de bezoldigingen en de uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband van alle topfunctionarissen en daarnaast van niet-topfunctionarissen, als deze bezoldigingen en uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband het wettelijke bezoldigingsmaximum te boven gaan. Op basis van de voorschriften uit de WNT hebben we in de tabellen 14 tot en met 16 de specificatie WNT 2017 en 2016 ter vergelijking opgenomen. Door ziekte over een deel van 2017 is de directeur vervangen van 11-05-2017 t/m 31-12-2017 door S. de Vries voor 26 uur in de week en A. van Genderen voor 10 uur in de week.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking	J. Post	S. de Vries
Gegevens 2017		
Functiegegevens	directeur	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	11/5 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	0,46
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 108.385	€ 42.264
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.681	€ 5.718
Subtotaal	€ 125.066	€ 47.982
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 181.000	€ 84.164
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -
Totale bezoldiging	€ 125.066	€ 47.982
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	n.v.t.
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 124.363	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 7.362	
Totale bezoldiging 2016	€ 131.725	

TABEL 14: LEIDINGGEVENDE TOPFUNCTIONARISSEN MET DIENSTBETREKKING

³ WNT is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000 104920.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
 VOOR
 Pagina 84 | 106
 waarmerkingdoeleinden
 Akkoord secretaris:
 paraaf
 datum
 12/04/18

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking	A. Genderen	
	2017	2016
Kalenderjaar		
Functiegegevens	directeur	n.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2017	11/5 - 31/12	n.v.t.
Aantal kalendermaanden	8	n.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 176	€ 175
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 184.000	n.v.t.
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 184.000	
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	ja	n.v.t.
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 29.046	n.v.t.
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 29.046	n.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging, exclusief BTW	€ 29.046	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.

TABEL 15: LEIDINGGEVENDE TOPFUNCTIONARISSEN ZONDER DIENSTBETREKKING

Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen zonder bezoldiging		
Instelling	Naam	functie
2017		
Algemeen bestuur		
Gemeente Bunnik	vacature	lid algemeen bestuur
	H.M. Spil	lid algemeen bestuur
Gemeente De Bilt	A.E. Brommersma	lid algemeen bestuur
Gemeente De Ronde Venen	A. Goldhoorn	lid algemeen bestuur
Gemeente IJsselstein	H.C.V. Veldhuijzen	lid algemeen bestuur
	H. Lappee	lid algemeen bestuur
	N.P.L.M. Doesburg	lid algemeen bestuur
Gemeente Montfoort	F. Langerak-Oostrom	lid algemeen bestuur
	P.J. van Hartkamp-de Jong	lid algemeen bestuur
Gemeente Oudewater	L.W. Vermeij	lid algemeen bestuur
	S.O. Ypma	lid algemeen bestuur
Gemeente Rhenen	vacature	lid algemeen bestuur
	H. van den Berg	lid algemeen bestuur
Gemeente Renswoude	D. Vlastuin	lid algemeen bestuur
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	G. Boonzaaijer	lid algemeen bestuur
Gemeente Vianen	F.N.A. Meurs	lid algemeen bestuur
Gemeente Wijk bij Duurstede	H. Marchal	lid algemeen bestuur
Gemeente Woerden	vacature	lid algemeen bestuur
	H.M.M. Haring	lid algemeen bestuur

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
 Pagina 65 | 106
 waarnemersleiden
 paraaf

datum
 12/04/18

Dagelijks bestuur		
Gemeente Montfoort	P.J. van Hartkamp-de Jong	lid dagelijks bestuur
Gemeente Stichtse Vecht	E.R.M. Balemans	lid dagelijks bestuur
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	G.F. Naafs (voorzitter)	lid dagelijks bestuur
Gemeente Veenendaal	J.F.M. Hollander	lid dagelijks bestuur
Gemeente Woerden	T.H.D. de Weger	lid dagelijks bestuur
Gemeente Zeist	S. Jansen	lid dagelijks bestuur
2015		
Algemeen bestuur		
Gemeente Bunnik	R. Zakee	lid algemeen bestuur
Gemeente De Bilt	A.E. Brommersma	lid algemeen bestuur
Gemeente De Ronde Venen	A. Goldhoorn	lid algemeen bestuur
Gemeente IJsselstein	H.C.V. Veldhuijzen	lid algemeen bestuur
Gemeente Montfoort	F. Langerak-Oostrom	lid algemeen bestuur
Gemeente Oudewater	L.W. Vermeij	lid algemeen bestuur
Gemeente Rhenen	H. van den Berg	lid algemeen bestuur
Gemeente Renswoude	D. Vlastuin	lid algemeen bestuur
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	G. Boonzaaijer	lid algemeen bestuur
Gemeente Vianen	J.A.E. Landwehr	lid algemeen bestuur
	F.N.A. Meurs	lid algemeen bestuur
Gemeente Wijk bij Duurstede	H. Marchal	lid algemeen bestuur
Dagelijks bestuur		
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	G.F. Naafs(voorzitter)	lid dagelijks bestuur
Gemeente Stichtse Vecht	E.R.M. Balemans	lid dagelijks bestuur
Gemeente Veenendaal	J.F.M. Hollander	lid dagelijks bestuur
Gemeente Woerden	T.H.D. de Weger	lid dagelijks bestuur
Gemeente Zeist	S. Jansen	lid dagelijks bestuur

TABEL 16: TOPFUNCTIONARISSEN EN GEWEZEN TOPFUNCTIONARISSEN ZONDER BEZOLDIGING

11.1.2 Indirecte personeelskosten

Indirecte personeelskosten bestaan onder andere uit: opleiding, reiskosten woon- werkverkeer, verzekering personeel, personeelsadministratie, OR en overige kosten. In totaal hebben we aan indirecte personeelskosten in 2017 ruim € 99.000 meer uitgegeven dan begroot.

Een nadere analyse leert dat de totale opleidingskosten ruim € 20.000 lager zijn dan geraamd. Belangrijkste oorzaak hiervan is de lagere formatiebezetting in de eerste drie kwartalen. Verder zijn de reis- en verblijfskosten in het afgelopen jaar ongeveer € 20.000 lager dan begroot. Het gaat om reiskosten woon-werk, dienstreizen, leasekosten dienstauto's en verblijfskosten. Ook hiervoor is de lagere personele bezetting in de eerste drie kwartalen van 2017 de voornaamste reden.

Tegenover de lagere realisatie op onderdelen staan overschrijdingen op een aantal posten. De kosten voor voorziening in vacatures is ruim € 74.000 hoger dan begroot. Dat komt door de wervingskosten van nieuwe managementteamleden en Young Professionals. Daarnaast hebben we bijna € 58.000 besteed aan begeleiding en opleiding van Young Professionals. Deze kosten waren niet begroot, maar worden gedekt uit besparing op de salariskosten doordat deze medewerkers lager zijn ingeschaald dan begroot.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor
Pagina 86 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

In 2017 hebben we ruim € 12.000 meer besteed aan arbokosten. Dit heeft te maken met de uitvoering van de Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) en het Preventief Medisch Onderzoek (PMO). In 2017 zijn de overige personele kosten en de werkkosten ruim € 30.000 hoger dan begroot. Dit komt onder andere door de aanschaf van nieuwe bedrijfskleding en de hogere cateringkosten.

Wat de werkkostenregeling (WKR) betreft, blijven wij binnen de wettelijke bandbreedte van 1,2% (vrije ruimte) van de loonsom en hoeven wij geen eindheffing te betalen.

11.1.3 Bestuurskosten

De bestuurskosten zijn in 2017 ruim € 10.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de kosten voor de functiewaarderingscommissie en een onderzoek naar informatiemanagement.

11.1.4 Algemene kosten

De algemene kosten zijn in 2017 ruim totaal € 5.000 lager dan begroot. De posten voor bijeenkomsten, archief, internet, abonnementen en aanschaffingen zijn lager dan begroot. Enkele posten zijn hoger dan begroot. Voor telecom hebben we € 25.000 extra uitgegeven door voortijdige vervanging van telefoons. Daarnaast hebben we meer besteed aan kantoorartikelen en repro.

11.1.5 Huisvestingskosten

De huisvestingskosten zijn in 2017 ruim € 40.000 lager dan begroot. De oorzaak is de verrekening van de servicekosten over 2016 en de lagere kosten voor het gebruik van algemene ruimten.

11.1.6 Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn lager dan begroot. Een aantal geplande investeringen, zoals de laptops en de vervanging van de telefoons, zijn doorgeschoven naar 2018. We hebben wel geïnvesteerd, zoals aanschaf van een geluidsmeter en docking stations ter voorbereiding van de vervanging van laptops. Zie bijlage 4 voor het volledige overzicht. We verwachten in 2018 een inhaalslag.

11.1.7 Milieutaakuitvoering

Onder deze post vallen projecten, waarvoor we vooraf een bijdrage hebben ontvangen van een eigenaar gemeente of subsidieverstrekker. Zoals bijvoorbeeld de werkbudgetten voor het NDC of subsidies als geluidssanering of energie in handhaving. Deze post is niet begroot, omdat we vooraf niet kunnen inschatten hoe hoog de lasten worden. Het risico voor ons is beperkt, omdat de realisatie hiervan budgettair neutraal is.

11.1.8 Diversen

De diverse kosten zijn in totaal ruim € 207.000 hoger dan begroot. Een deel hiervan is kosten voor trekkingsrecht in het kader van afspraken vanuit de business case overdracht taken met de gemeente Montfoort. Dit zijn voornamelijk kosten van boventalligen. Enerzijds gaat het om de daadwerkelijke kosten voor boventalligen over 2017 en anderzijds bleek dat we de voorziening boventalligen met ruim € 292.000 moesten aanvullen om de toekomstige lasten op te vangen. Deze kosten zijn hoger dan begroot.

11.1.9 Uitvoering Koers

De kosten voor de Uitvoering Koers zijn lager dan begroot. Belangrijke reden hiervoor is dat een aantal projecten is doorgeschoven naar 2018. Deze kosten zijn gedekt vanuit de daarvoor gecreëerde bestemmingsreserve. De inhoudelijke verantwoording werken we uit in hoofdstuk 4 en de financiële verantwoording hiervan staat in bijlage 3.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoelinden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

11.2 Baten

Baten (in euro's)	Begroting 2017	Bijgestelde begroting 2017	Realisatie 2017	Verschil
Directe personele baten	105.000	105.000	144.269	39.269
Gemeentelijke bijdragen	11.307.247	12.448.850	12.904.168	455.318
Overige goederen en diensten:				
- Aanvullende uren eigenaar gemeenten	-	252.750	969.952	717.202
- Aanvullende uren overige	152.250	152.250	276.144	123.894
- Overige	185.000	185.000	124.523	-60.477
Milieutaak uitvoering	-	-	148.259	148.259
Diversen	-	-	-	-

TABEL 17: BATENOVERZICHT 2017, VERSCHIL TEN OPZICHTE VAN BIJGESTELDE BEGROTING

11.2.1 Directe personele baten

In 2017 hebben we in totaal ruim € 144.000 aan directe personele baten gerealiseerd. Hiervan hangt een bedrag van € 21.000 samen met uitkeringen in verband met zwangerschap en € 123.000 met doorbelaste personeelskosten aan projecten.

11.2.2 Gemeentelijke bijdragen eigenaar gemeenten

De gemeentelijke bijdragen betreft de gerealiseerde omzet vanuit de vastgestelde UVP's. Dit zijn de standaard DVO-uren, inclusief de tijdelijke en projecturen. De gemeentelijke bijdragen zijn ruim hoger dan begroot van € 455.000. Een uitgebreid urenoverzicht is bijgevoegd in bijlage 1.

11.2.3 Overige goederen en diensten

In 2017 hebben we ruim € 1.370.000 ontvangen als opbrengst van overige goederen en diensten. Het grootste deel hiervan, € 970.000, valt onder de post Aanvullende werkzaamheden voor de eigenaar gemeenten. Hiermee zijn deze opbrengsten € 717.000 hoger dan geraamd. De oorzaak hiervan is dat enkele gemeenten in de loop van 2017 belangrijke aanvullende opdrachten aan ons hebben verstrekt. Ook bij 'aanvullende uren overige' zijn de opbrengsten met ruim € 276.000, fors hoger uitgevallen dan de geraamde € 152.000. Daarnaast hebben we werkzaamheden uitgevoerd voor de provincie Utrecht, de RUD Utrecht en enkele niet-deelnemende gemeenten. De overige inkomsten over 2017 bedragen € 124.500, ruim € 60.000 lager dan de begrote opbrengst. De oorzaak is dat we in 2017 minder hebben gewerkt aan projecten.

11.2.4 Milieutaakuitvoering

Onder deze post vallen projecten, waarvoor we vooraf een bijdrage hebben ontvangen van een eigenaar gemeente of subsidieverstrekker. Zoals de werkbudgetten voor het NDC of subsidies als geluidssanering of energie in handhaving. Deze post is niet begroot, omdat we vooraf niet kunnen inschatten hoe hoog de lasten worden. Het risico voor ons is beperkt, omdat de realisatie hiervan budgettair neutraal is.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
 VOOR
 Pagina 88 | 106
 waarmerkingsdoeleinden
 Akkoord secretaris:
 paraf
 datum
 12/04/18

12 Balans per 31 december 2017

	Balans - Activa (in euro's)	Balans 31-12-2016	Balans 31-12-2017
Vaste activa			
Materiële vaste activa			
- Investerings met een economisch nut		-	-
- Bedrijfsgebouwen (verbouwing)		37.500	32.500
- Apparaten /installaties		665.209	438.384
		702.709	470.884
Vlottende activa			
Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar			
- Vorderingen op openbare lichamen		3.269.373	2.914.682
- Overige vorderingen		28.659	20.240
- Uitzetting in 's Rijks schatkist		3.399.139	3.631.293
		6.697.171	6.566.215
Liquide middelen			
- Kassaldi		1.745	1.878
- Banksaldi		315.086	237.698
		316.831	239.576
Overlopende activa			
- Overige nog te ontvangen bedragen, en vooruitbetaalde bedragen die ten lasten van volgende begrotingsjaren komen		57.067	105.744
Totaal Activa		7.773.778	7.382.419

TABEL 18-A: BALANS PER 31 DECEMBER 2017: ACTIVA

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmee de Akkoordvoorzitter

Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

Balans - Passiva (in euro's)	Balans 31-12-2016	Balans 31-12-2017
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
<i>Reserves</i>		
- Algemene reserve	565.853	565.853
- Bestemmingsreserve 'Uitvoering Koers'		241.402
<i>Saldo rekening</i>		
- Gerealiseerde resultaat	738.534	238.127
	1.304.387	1.045.381
Voorzieningen		
- Voorziening boventalligen	375.000	500.000
	375.000	500.000
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
- Banksaldi	-	-
- Overige schulden (Crediteuren)	995.357	1.118.176
- Overige schulden (Belastingen (BTW) en Premies)	1.109.287	984.493
	2.104.644	2.102.668
Overlopende passiva		
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	482.556	172.231
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	3.347.348	3.423.608
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	159.843	138.530
	3.989.747	3.734.369
Totaal Passiva	7.773.778	7.382.419

TABEL 18-B: BALANS PER 31 DECEMBER 2017: PASSIVA

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
 voor _____
 waarmede ik de
 Akkoord secretaris:
 paraf _____ datum
 12/04/18

13 Toelichting op de balans

13.1 Vaste activa

13.1.1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa (in euro's)	Verbouwingen	Apparaten / installaties	Totaal
Boekwaarde 01-01-2017	37.500	665.209	702.709
- Investerings	-	112.123	112.123
- Afschrijvingen	-5.000	-338.949	-343.949
Boekwaarde 31-12-2017	32.500	438.384	470.884

TABEL 19: MATERIËLE VASTE ACTIVA

In 2017 hebben we geïnvesteerd in software, zie bijlage 4. Het gaat om een investering in het pakket Office 365, investeringen in de upgrade van het documentmanagement pakket Decos D5 naar Join en verdere automatisering van de salarisverwerkingssoftware. Naast de investeringen in software hebben we geïnvesteerd in nieuwe docking stations ter voorbereiding op de vervanging van de laptops in 2018, een nieuwe geluidsmeter en laptops voor de Young Professionals.

13.1.2 Vlottende activa

- Vorderingen op openbare lichamen**
 Deze post betreft de reguliere vorderingen op gemeenten. In totaal stond op 31 december 2017 € 2.914.682 open. Het algemeen betalingsgedrag van de deelnemende gemeenten is goed. De verwachting is dat we alle vorderingen volledig ontvangen.
- Overige vorderingen**
 Het betreft vorderingen bij niet-gemeenten, zoals Recreatie Midden-Nederland en RUD Utrecht.
- Uitzetting in 's Rijks schatkist**
 Vanaf 2014 zijn overheidsinstellingen verplicht deel te nemen aan het schatkistbankieren. In de praktijk betekent dit dat het saldo automatisch wordt afgeroomd boven het drempelbedrag. Het drempelbedrag voor ons is € 250.000. De vordering is, zo nodig, direct opeisbaar. Het bedrag op deze post is met bijna € 3.600.000 hoger dan in 2016, toen deze bijna € 3.400.000 bedroeg.
- Liquide middelen**
 Deze middelen bestaan uit de kasgelden bij de vestigingen in Utrecht en de kassaldi van de NDC-centra. Er bestaan geen beperkingen voor de beschikbaarheid van geldmiddelen; ze zijn vrij beschikbaar. Uitsplitsing van de liquide middelen is opgenomen in tabel 20. In 2017 hebben we de rekening bij ABN-AMRO opgeheven en een nieuwe rekening geopend bij de Rabobank. Deze rekening gebruiken we vooral voor kleine transacties (kasgeld storten en contant geld pinnen) op de vier NDC-locaties. Daarnaast hebben wij gelden gestald bij de BNG-bank op een rekening courant.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 91 | 106

voor
waarmerkingsdoeleinden

Akkoord Secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

Liquide middelen (in euro's)	Totaal
- Kas	1.878
- Rabobank	1.790
- BNG Bank	235.908
Totaal	239.576

TABEL 20: LIQUIDE MIDDELEN

- **Overlopende activa**
Totaal van de post 'Overige nog te ontvangen bedragen, en vooruitbetaalde bedragen die ten lasten van volgende begrotingsjaren komen' omvat twee onderdelen: overige vorderingen en vooruitbetaalde kosten.

Overlopende activa (in euro's)	Totaal
Overige vorderingen	1.019
Vooruitbetaalde kosten:	
- Licenties	41.867
- Huur	-
- Overige	62.858
Totaal	105.744

TABEL 21: OVERLOPENDE ACTIVA

Dit zijn voornamelijk kosten die wij in 2017 al voor het jaar 2018 hebben betaald, bijvoorbeeld licentiekosten, kosten voor leaseauto's, abonnementen en ICT-beheer.

13.2 Vaste passiva

13.2.1 Eigen vermogen

Ons eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en het gerealiseerde resultaat 2017. Het verloop van de posten binnen het eigen vermogen is als volgt:

Saldo rekening (in euro's)	Totaal
Beginbalans	738.534
- bestemd resultaat 2016	-738.534
- gerealiseerde resultaat 2017	238.127
Totaal	238.127

TABEL 22: MUTATIE OVERZICHT SALDO REKENING

Het resultaat over 2016 ad € 738.534 is toegevoegd aan de bestemmingsreservereserve 'Uitvoering Koers'. Het algemeen bestuur stelt in de vergadering van april 2018, de bestemming van het resultaat over 2017 van € 238.127 vast, conform artikel 32 uit de GR.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

Pagina 92 of 106

waarmerkingsdoeleinden

Akkoord secretaris

paraaf

datum

12/04/18

Algemene reserve (in euro's)	Totaal
Beginbalans	565.853
- mutatie	-
Totaal	565.853

TABEL 23: MUTATIE OVERZICHT ALGEMENE RESERVE

Gedurende het boekjaar 2017 is de positie van de algemene reserve niet gewijzigd.

Bestemmingsreserve 'Uitvoering Koers' (in euro's)	Totaal
Beginbalans	-
- dotatie aan reserve (bestemd resultaat 2016)	738.534
- gemaakte kosten Uitvoering Koers 2017	-497.132
Stand bestemmingsreserve per 31 december 2017	241.402

TABEL 24: MUTATIE OVERZICHT BESTEMMINGSRESERVE 'UITVOERING KOERS'

Bij de vaststelling van de jaarstukken 2016 heeft het algemeen bestuur besloten tot de vorming van een bestemmingsreserve 'Uitvoering Koers'. Het resultaat van 2016 is hieraan toegevoegd. In 2017 hebben we in totaal € 497.132 besteed aan kosten voor de Uitvoering Koers (zie bijlage 3). Per jaareinde 2017 is het saldo op deze bestemmingsreserve nog € 241.402. Dit bedrag gebruiken we in 2018 voor de verdere uitvoering van de Uitvoering Koers.

13.2.2 Voorzieningen

- Voorziening boventalligen
De voorziening boventalligen is in 2017 geactualiseerd. De uitgangspunten voor de berekening zijn de maximale salarislasten minus eventueel te verdienen vergoedingen wegens uitleen aan derden vermeerderd met de maximale wettelijke WW + aanvullende + na-wettelijke verplichtingen. De som van deze maximale kosten is vermenigvuldigd met de kans dat het zich voordoet. De berekening hebben we op dezelfde wijze uitgevoerd als in eerdere jaren.

Vanwege de organisatiewijziging per juli 2017 is een nieuwe boventalligheid ontstaan, naast de al bestaande. Om de financiële verplichtingen die hieruit voortvloeien, op te vangen, hebben we een extra bedrag in deze voorziening van € 292.576 opgenomen. Als in 2018 of verder blijkt dat het bedrag te ruim is ingeschat, komt deze ten gunste van het exploitatieresultaat.

Voorzieningen (in eur's)	Totaal
Beginbalans	375.000
- onttrekking	167.576
- dotatie	292.576
Totaal	500.000

TABEL 25: MUTATIE-OVERZICHT VOORZIENING BOVENTALLIGEN

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
 voor
 Pagina 83 | 106
 waarmerkingsdoelendend
 Akkoord secretaris:
 paraf
 datum
 12/04/18

13.2.3 Vlottende passiva

- Overige schulden (crediteuren)

De post 'crediteuren' betreft de openstaande posten crediteuren en de aangegane verplichtingen die nog niet zijn opgenomen in de sub-administratie crediteuren.

13.2.4 Overlopende passiva

- Overlopende passiva

De 'overlopende passiva' bestaan uit verplichtingen die in het komende begrotingsjaar tot betaling komen, vooruit ontvangen bedragen in het kader van subsidietrajecten en overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren.

Tabel 26 toont de uitsplitsing van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Uitkeringen specifiek bestedingsdoel	Saldo 31-12-2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2017
Europese overheidslichamen	-	-	-	-
het Rijk	277.381	163.650	78.624	362.407
Overige Nederlands overheidslichamen:				
- Provincie	6.042	168.791	161.614	13.220
- Gemeente	3.063.924	12.959.082	12.975.025	3.047.981
Totaal	3.347.348	13.291.523	13.215.263	3.423.608

TABEL 26: UITSPLOTSING ONTVANGEN VOORSCHOTBEDRAGEN MET SPECIFIEK BESTEDINGSDOEL

De verplichtingen zijn gedaald van € 482.000 naar € 172.000, doordat vorig jaar een incidentele verplichting voor vakantiegeld was opgenomen. De overige vooruit-ontvangen bedragen betreft de korting op de huur van de etage, deze loopt in tien jaar af.

- Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Naast de verplichtingen die zijn opgenomen op de balans, hebben we enkele verplichtingen niet opgenomen op de balans. Dit zijn meerjarige contracten waarvan de exploitatielasten zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. Het betreft de huur van het kantoorpand in Utrecht (tot 1 juli 2024 servicekosten circa € 170.000 per jaar en huur circa € 220.000 per jaar); de huur van het pand bij De Boswerf in Zeist, gehuurd van Stichting Het Utrechts Landschap (tot 1 mei 2019 met de jaarlijkse waarde van € 9.000); de huur van het pand bij MEC-Maarssen in Maarssen, gehuurd van Stichting Milieu Educatief Centrum Maarssen (tot 31 december 2024 met de jaarlijkse waarde van € 18.000); voor de huur van het pand van De Woudreus in Wilnis is een bestuurlijke memo opgesteld in 2015, waarin wordt overeengekomen om een huurovereenkomst aan te gaan van € 15.657 per jaar. De concept huurovereenkomst is beschikbaar, maar was tijdens het opstellen van de jaarstukken 2017 nog niet formeel vastgesteld; het contract voor de leaseauto's loopt nog door tot 1 januari 2022 (€ 2.950 per maand); het contract voor de multifunctionals (printers totaal € 2.925 per maand) loopt nog tot 2020; Daarnaast is er een contract voor mobiele telefonie tot maart 2019 (€ 4.500 per maand) en het ICT-beheer tot en met december 2019 (€ 5.000 totaal per maand). Ook is er een contract voor de glasvezelverbinding voor de komende jaren (ca. € 525 per maand). Naast deze niet uit de balans blijkende verplichtingen zijn in 2017 geen nieuwe langlopende contracten aangegaan.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsbodeinden

Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

14 Waarderingsgrondslagen

14.1 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Voor zover niet anders vermeld, hebben we de activa en passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde. De gepresenteerde jaarrekening heeft als grondslag voor de waardering de waarde gezien vanuit het perspectief van continuering van de werkzaamheden.

14.1.1 Investerings

Investerings waarden we tegen de werkelijke verkrijgingprijs: de aanschafwaarde (exclusief BTW) en eventueel verminderd met ontvangen bijdragen van derden, verminderd met de daarop toegepaste afschrijvingen op basis van de te verwachten economische en/of technische levensduur en met inachtneming van de bepalingen uit onze financiële verordening, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur d.d. 28 september 2017.

Op grond van het bovenstaande en met inachtneming van de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, schrijven we de materiële vaste activa lineair af in:

- a. 15 jaar technische installaties in bedrijfsgebouwen
- b. 10 jaar verbouwingen kantoormeubilair
- c. 3 – 5 jaar software, automatiseringsapparatuur, telefooninstallaties

Activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 5.000 activeren we niet afzonderlijk.

Activa schrijven we voor 50% van de werkelijke jaarafschrijving af, in het jaar van aanschaf en/of technische/economische ingebruikname.

14.1.2 Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

14.1.3 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

14.1.4 Resultaatbepaling

Baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, lasten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd en/of voorzienbaar zijn. Het resultaat bepalen we met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

14.1.5 Resultaat

De jaarrekening 2017 geeft een positief saldo weer van € 238.127. In overleg met het algemeen bestuur besluiten we hoe we dit resultaat gaan bestemmen, conform artikel 32 uit de GR.

14.1.6 Vergelijkende cijfers 2016

Het balanstotaal over 2016 hebben we, op verzoek van de accountant, aangepast voor vergelijkingsdoeleinden. Dit heeft plaatsgevonden op de posten *Vorderingen op openbare lichamen* en *Ontvangen voorschotbedragen* vallend onder respectievelijk Vlottende activa en Overlopende passiva. Deze aanpassing betreft de correctie van de voorschotnota's over het eerste kwartaal 2017 à € 2.232.582.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

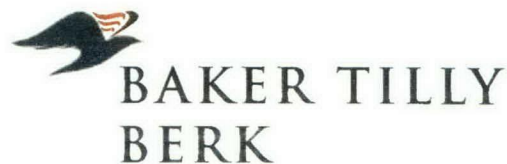
voor
Pagina 95 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

Accountants

Aan de algemeen bestuur van
Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst
Regio Utrecht

Baker Tilly Berk N.V.
Papendorpseweg 99
Postbus 85007
3508 AA Utrecht
T: +31 (0)30 258 70 00
F: +31 (0)30 254 45 77
E: utrecht@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Utrecht

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Utrecht te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Utrecht op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het controleprotocol d.d. 28 september 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

1. Overzicht van baten en lasten 2017;
2. Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2017;
3. Balans per 31 december 2017;
4. Toelichting op de balans;
5. Waarderingsgrondslagen.

Baker Tilly Berk N.V.
voor
waarmerkingsdoeleinden

paraf

datum

12/04/18

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly Berk N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

An independent member of Baker Tilly International

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 28 september 2017 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Utrecht zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 148.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten Inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 25.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen;
- de bijlagen 'urenverantwoording', 'kosten van externen', 'uitvoering koers' en de 'staat van geactiveerde kapitaaluitgaven 2017'.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het controleprotocol d.d. 28 september 2017.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Baker Tilly Berk N.V.
voor
waarmerkingsdoeleinden

paraaf

datum

12/04/16

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 28 september 2017, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 12 april 2018

Baker Tilly Berk N.V.

G.J. van Luyk AA

Baker Tilly Berk N.V.

voor
waarmerkingsdoeleinden

paraaf

datum

12/04/18

Bijlage 1 Urenverantwoording

Uren rapportage - DVO (G) & Tijdelijk budget (T)	Contract uren 2017	Gerealiseerde uren 2017	Verschil	Realisatie 2017
Gemeente Bunnik	5.082	5.328	246 €	448.897
Gemeente De Bilt	4.991	5.349	358 €	450.628
Gemeente De Ronde Venen	12.142	12.012	-130 €	1.011.973
Gemeente IJsselstein	21.756	22.758	1.002 €	1.917.399
Gemeente Montfoort	14.045	14.045	- €	1.183.291
Gemeente Oudewater	4.046	4.271	225 €	359.865
Gemeente Renswoude	785	785	- €	66.136
Gemeente Rhenen	2.662	2.630	-32 €	221.556
Gemeente Stichtse Vecht	15.353	14.935	-418 €	1.258.236
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	10.424	10.424	- €	878.222
Gemeente Veenendaal	6.812	6.718	-94 €	566.021
Gemeente Vianen	5.359	5.450	90 €	459.120
Gemeente Wijk bij Duurstede	2.586	2.546	-40 €	214.538
Gemeente Woerden	13.679	13.609	-70 €	1.146.558
Gemeente Zeist	13.885	13.186	-700 €	1.110.878
Totaal	133.607	134.045	438 €	11.293.321

TABEL 27: URENRAPPORTAGE PER GEMEENTE: DVO (G) UREN & TIJDELIJKE UREN (T)

Uren rapportage - Projectbudget (P)	Contract uren 2017	Gerealiseerde uren 2017	Verschil	Realisatie 2017
Gemeente Bunnik	838	737	-102 €	62.050
Gemeente De Bilt	4.003	3.956	-47 €	333.251
Gemeente De Ronde Venen	947	766	-181 €	64.536
Gemeente IJsselstein	-	-	- €	-
Gemeente Montfoort	90	90	- €	7.583
Gemeente Oudewater	85	31	-54 €	2.612
Gemeente Renswoude	130	75	-55 €	6.298
Gemeente Rhenen	202	187	-15 €	15.780
Gemeente Stichtse Vecht	2.459	2.526	67 €	212.794
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	1.062	992	-70 €	83.555
Gemeente Veenendaal	335	425	90 €	35.815
Gemeente Vianen	386	196	-190 €	16.492
Gemeente Wijk bij Duurstede	494	482	-12 €	40.604
Gemeente Woerden	1.145	995	-150 €	83.850
Gemeente Zeist	5.989	5.887	-102 €	495.959
Totaal	18.164	17.343	-820 €	1.461.177

TABEL 28: URENRAPPORTAGE PER GEMEENTE: PROJECTBUDGET UREN (P)

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.
 voor
 waarderingsdoelinden
 Akkoord secretaris: *paraaf*
 datum 12/04/18

Uren rapportage - 3 Aanvullende opdracht	Contract uren 2017	Gerealiseerde uren 2017	Vershil
Gemeente Bunnik	602	534	-68
Gemeente De Bilt	626	892	266
Gemeente De Ronde Venen	226	342	116
Gemeente IJsselstein	58	22	-36
Gemeente Montfoort	2.495	3.803	1.308
Gemeente Oudewater	-	-	-
Gemeente Renswoude	2.364	1.431	-933
Gemeente Rhenen	435	374	-61
Gemeente Stichtse Vecht	1.751	1.579	-171
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	964	586	-378
Gemeente Veenendaal	748	519	-230
Gemeente Vianen	620	557	-63
Gemeente Wijk bij Duurstede	93	93	1
Gemeente Woerden	331	246	-85
Gemeente Zeist	242	185	-57
Overige opdrachtgevers	4.964	4.708	-256
Totaal	16.518	15.869	-647

TABEL 29: URENRAPPORTAGE PER GEMEENTE: AANVULLENDE OPDRACHTEN (A)

Uren rapportage - 3 Balans (B)	Contract uren 2017	Gerealiseerde uren 2017	Vershil	Realisatie 2017
Gemeente Bunnik	-	-	-	€ -
Gemeente De Bilt	176	176	-	€ 14.828
Gemeente De Ronde Venen	224	224	-	€ 18.872
Gemeente IJsselstein	55	-	-55	€ -
Gemeente Montfoort	12	12	-	€ 1.011
Gemeente Oudewater	345	234	-112	€ 19.672
Gemeente Renswoude	145	63	-82	€ 5.287
Gemeente Rhenen	152	57	-96	€ 4.760
Gemeente Stichtse Vecht	561	302	-260	€ 25.422
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	-	-	-	€ -
Gemeente Veenendaal	728	258	-470	€ 21.715
Gemeente Vianen	151	52	-99	€ 4.381
Gemeente Wijk bij Duurstede	46	6	-40	€ 527
Gemeente Woerden	-	-	-	€ -
Gemeente Zeist	649	394	-255	€ 33.195
Totaal	3.243	1.777	-1.467	€ 149.670

TABEL 30: URENRAPPORTAGE PER GEMEENTE: BALANS UREN (B).

BALANS UREN BETREFT DE OVERLOOP UREN / PROJECTEN VAN HET VOORGAANDE JAAR.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmeeting 10 leden

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

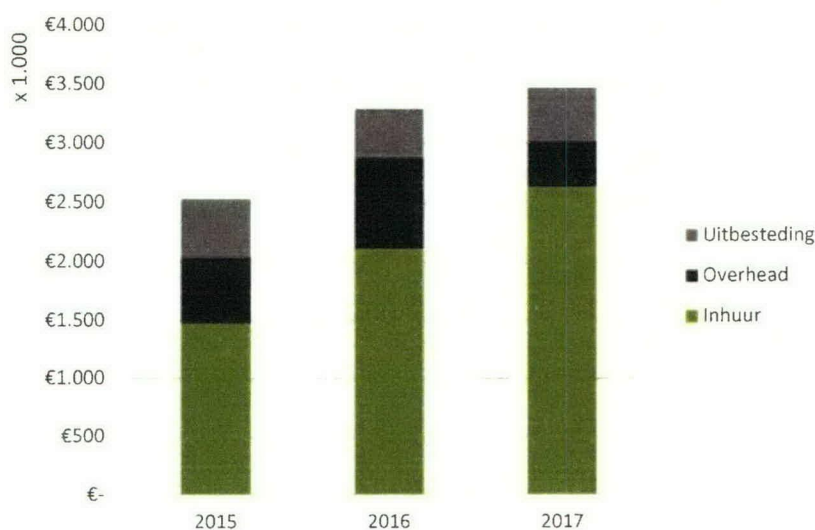
Bijlage 2 Kosten van externen

Op basis van de periode 2015-2017 hebben we de tariefontwikkeling van de externe inhuur voor de flexibele schil voor de productieve uren geïnventariseerd. Hieruit blijkt dat de gemiddeld gewogen tariefstijging in 2016 -8% was en in 2017 een stijging van 11,5% ten opzichte van het vorige jaar. In onderstaand figuur is deze ontwikkeling weergegeven.

ODRU TARIEFONTWIKKELING IN EURO'S

De totale omvang van de inhuur is in 2017 gestegen naar € 3.020.237. Van dit bedrag had € 2.632.150 betrekking op externe inhuur ten behoeve van de productieve uren. In 2016 was het totale bedrag nog € 2.879.795.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOF
Pagina 102 | 106
waarmerkingsdoeleinden
Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

De gemiddelde kosten per ingehuurd uur verschillen per taakveld. De inzet per taakveld kan jaarlijks verschillen, dit heeft effect op de gemiddelde uurtarieven op totaalniveau. Daarom is ook de kostenontwikkeling per taakveld interessant. Als we dit in beeld brengen, ontstaat het volgende overzicht:

Gemiddeld inhuurtarief per taakveld	2015	2016	2017
Administratieve ondersteuning	33,84	41,29	38,85
Archeologie	64,98	59,41	56,86
Bodem	53,77	52,31	59,15
Duurzaamheid	69,97	68,82	68,25
Geluid	79,87	81,49	78,66
Handhaving	58,23	48,56	60,38
Juridische Zaken	57,01	68,56	59,38
NDC	49,59	45,87	48,71
ROM	62,51	42,76	64,17
Vergunningen	69,89	71,63	67,90
Wabo-Bouw	60,50	64,02	70,06
Wabo-Coördinatie	60,00	60,89	69,60

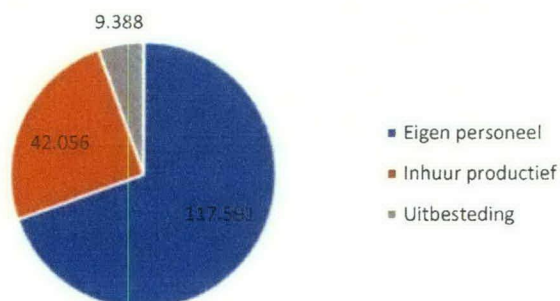
TABEL 31: GEMIDDELD INHUURTARIEF PER TAAKVELD.

De inhuurbehoefte in uren is groot. In onderstaande tabel is een zogenaamde urenbalans opgenomen. Hierin is zichtbaar wat de redenen zijn voor inhuur en hoeveel uren daarvoor nodig waren. Het gaat om de inhuur voor het opvangen van vacatureruimte, voor het realiseren van uren in het UVP en voor aanvullende opdrachten.

Urenbalans 2017			
inzet	aantal	behoefte	aantal
Eigen personeel	117.591	eigen formatie	117.591
Inhuur productief	42.056	inhuur vacatureruimte	16.394
Uitbesteding	9.388	inhuur extra omzet UVP	19.250
		inhuur extra omzet aanvullend	15.800
totaal	169.035	totaal	169.035

Onderstaande grafiek toont het belang van inhuur voor de totale productiecapaciteit.

eigen formatie vs inhuur

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

VOOR
Pagina 103 | 106
waarmerkingsdoelinden
Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

Bijlage 3 Uitvoering Koers

Inleiding

In hoofdstuk 4 is de inhoudelijke verantwoording voor de voortgang van de bereikte resultaten van de programma's uitgewerkt. In dit hoofdstuk staat de financiële verantwoording van de diverse programmaonderdelen. De gerealiseerde kosten van € 497.132 zijn onttrokken uit de hiervoor gevormde bestemmingsreserve 'Uitvoering Koers'.

Programma (in euro's)	Totale begroting	Budget 2017	Realisatie 2017	Verschil
Omgevingswet	852.000	223.500	160.305	63.195
Toekomstscenario's en Robuustheid	69.000	34.500	40.950	-6.450
Processen	465.000	257.500	134.968	122.532
Nabijheid	156.000	95.500	67.099	28.401
#Omgevingsbewust toezicht	147.000	75.500	77.840	-2.340
Strategisch personeelsbeleid	96.000	73.000	71.100	1.900
Resultaatgerichte P&C	20.000	20.000	-	20.000
Coördinator Uitvoering Koers	152.000	76.000	70.871	5.130
Subtotaal	1.957.000	855.500	623.132	232.368
Dekking uit interne & regionale uren	-237.000	-118.500	-126.000	7.500
Totaal	1.720.000	737.000	497.132	239.868

TABEL 32: UITVOERING KOERS

Omgevingswet & Organisatieontwikkeling

- Programma Omgevingswet**
 In 2017 hebben we ruim € 63.000 minder besteed aan de voorbereiding op de Omgevingswet dan begroot. Dit komt onder andere doordat de omgevingswet nog één jaar is uitgesteld. Hierdoor verdelen we de begrote kosten ook over meerdere jaren.
- Programma Toekomstscenario's en robuustheid van taken**
 In 2017 hebben we bijna € 41.000 besteed aan de Toekomstscenario's en Robuustheid, terwijl een budget was vastgesteld van € 34.500. Reden hiervoor is dat een aantal deelprojecten eerder is gestart dan was voorzien, vooral door de overdracht van taken.
- Programma Processen**
 Voor het programma Processen was in 2017 een bedrag begroot van € 257.500. In totaal is bijna € 135.000 aan het project besteed. Door een herijking van het programma hebben we een aantal werkzaamheden doorgeschoven naar 2018, hierdoor is een groot deel van het budget niet besteed.
- Programma Nabijheid**
 Voor het project Nabijheid is voor 2017 een bedrag begroot van € 95.500, terwijl € 67.000 is besteed.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Bank N.V.

voor

waarnemingsdoelstelling

Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18

- **Programma Omgevingsbewust toezicht**
Voor het project Omgevingsbewust toezicht is voor 2017 een bedrag begroot van € 75.500, terwijl bijna € 78.000 is besteed. Een belangrijke reden voor deze overschrijding is dat we de programmamanager langer hebben ingehuurd dan vooraf was voorzien.
- **Programma Strategisch Personeelsbeleid**
Voor het programma Strategisch Personeelsbeleid is het vastgestelde budget over 2017 nagenoeg geheel besteed. Zoals in hoofdstuk 4 is verwoord, is het programma ook afgerond en zijn de structurele werkzaamheden die hieruit zijn voortgevloeid, opgenomen in de lijn.
- **Programma Resultaatgericht Planning en Control**
Voor wat betreft het programma Resultaatgericht Planning & Control hebben we bij aanvang van het jaar al onderkend dat de werkzaamheden beter passend zijn in de lijn dan als apart programma. Het programma hebben we in de lijn gebracht, er zijn geen kosten gemaakt. Resultaat in 2017 was onder andere een vernieuwde bestuursrapportage.

Voor de coördinatie van de Uitvoering Koers is in 2017 bijna € 71.000 uitgegeven, terwijl € 76.000 was begroot. Hierdoor was het niet nodig de post onvoorzien aan te wenden.

Voor het totale programma hebben we in 2017 een bedrag besteed van ruim € 623.000. In 2017 is een deel van de werkzaamheden en activiteiten uitgevoerd door dekking vanuit de interne uren en regionale uren van € 126.000. Door de lagere totale kosten (€ 497.000 in plaats van € 737.000) hoefden we de bestemmingsreserve 'Uitvoering Koers' met circa € 240.000 minder aan te wenden dan begroot. In de begrotingswijziging 2018 en begroting 2019 werken we uit hoe we het restant van de bestemmingsreserve inzetten voor de Uitvoering Koers.

Akkoord voorzitter:

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarnaar de Raad van Bestuur

Akkoord secretaris:

paraaf

datum

12/04/18

Bijlage 4 Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven 2017

Jaar van aanschaf	Omschrijving	Aanschaf waarde	Investering Boekjaar	Totale investering	Afschrijvings- termijn	Tot. Afschr. boekjaar	Boekwaarde begin 2017	Afschrijving 2017	Boekwaarde einde 2017
<i>Investeringen verbouwingen</i>									
2014	Verbouwing NDC-Locatie 'de Boswerf'	50.000	-	50.000	10	12.500	37.500	5.000	32.500
Totaal Investeringen verbouwingen		50.000	-	50.000		12.500	37.500	5.000	32.500
<i>Investeringen apparaten/installaties</i>									
2010	Geluidsmeter	8.334		8.334	10	4.688	3.646	1.042	2.604
2012	Investeringen ICT	28.675		28.675	5	24.374	4.301	4.301	-
2012	Investeringen SquitXo / DecosD5	152.070		152.070	5	129.260	22.810	22.810	-
2013	Investeringen SquitXo / DecosD5	319.336		319.336	5	223.535	95.801	63.867	31.934
2014	Investering Kantoorautomatisering (KA)	434.327		434.327	3	361.939	72.388	72.388	-
2014	Investering Applicatielandschap (AL)	485.275		485.275	5	242.637	242.637	97.055	145.582
2015	Investering Kantoorautomatisering (AL)	319.463		319.463	5	95.839	223.624	63.893	159.731
2017	Geluidsmeter		12.875	12.875	10			644	12.231
2017	Investering software (office365/loin/HW)		53.880	53.880	5			5.388	48.492
2017	Investering laptops & docking stations		45.368	45.368	3			7.971	37.396
Totaal apparaten/installaties		1.747.479	112.123	1.859.602		1.082.271	665.209	338.949	438.384
Totaal Materiele vaste Activa		1.797.479	112.123	1.909.602		1.094.771	702.709	343.949	470.884

.... =Volledig Afgeschreven in boekjaar

■ = nieuwe investering in 2017

TABEL 31: STAAT VAN GEACTIVEERDE KAPITAALUITGAVEN 2017

Baker Tilly Berk N.V.

voor

waarmerkingsdoeleinden

Pagina 106 | 106

Akkoord voorzitter:

Akkoord secretaris:

paraf

datum

12/04/18